

ELOFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási petit sora 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 338.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, november 13.

Mai számunk főbb közleményei:

Tisza István a monarchia külpolitikájáról.
Nagyságok és cselédek.
Tévedések a „csodagyógyász” körül.
Városatyá-jelöltek.
Ötven évig a jótekonyság szolgálatában.
A nemzet földje.
Katonai karhatalommal a tébolydába.
Elzúllott főhadnagy.
Öngyilkos nyugalmazott főszolgabíró.
Bűnre csábító szerelem.
Tarkaságok.

Vashid — villamos nélkül.

Arad november 12.

Szürkének tetsző ügyről egy versen járó, kedves legenda jut eszünkbe. A rímét már elfelejtettük. Az volt benne, hogy minden csókért, amelylyel az ember az életben adós maradt a másvilágon egy-egy tüzes vasat sütnék a vallára. Nagyon mély értelmű van ennek a mesének. Az ember használja ki az élet örömeit, hasznát; ha egy alkalmat is elmulaszt, ha közömbösen hagyja a mellette elhaladó, mosolylyal hívogató szerencse, a kedvező idő: bünt követ el, amelyért megérdemli a purgatórium válogatott vezekeltetését.

S hány ilyen nehéz vétke van Aradnak! Elszörnyedünk, ha az elvesztett esztendőinket összeszámoljuk. Ha a vashidakat már tíz év előtt fölépítettük volna, amire akkor ugyanolyan volt a lehetőség, mint most; ha a gázgyárat megváltottuk volna; ha a

közuti vasut villamosítása körül nem vesztegetjük értéktelen perpatvarral az idők javát; és ha sok minden egyben fürgébbek, okosabbak, a dolgokkal ügyesebben számítottunk lettünk volna, — hol volnánk már akkor mi!

A kereskedő a veszteséget egyszerűen „stornirozza” és nem siránkozik fölötte; a kellemetlen érzésből annyi marad benne, hogy a jövőben igyekszik elkerülni a hasonló esetet. Nálunk is kár lenne az elvesztett esztendőket gyászolni; ha már megessett, a jövőben kétszeres gazdálkodással használjuk az időt.

A miatt kell ép szólnunk, hogy az a szertelen idő- és alkalm-vesztegetés, a melyet a város a vashid és a villamos vasut körül elkövetett, ne szaporíttassék tovább. Az arad-ujaradi hid elkészültével mindakét ügy egyesült s együtt, fokozott erővel sürgeti a megoldást.

Az ujaradi hidon már ott hevernek a vas-sinek, a melyek a hidon átvezető villamos közuti vasut kocsi-jait várják. Egyelőre ezek a sinek csak elméletet jelentenek; gomblyukat, a melybe gombot nem dugnak be; kapcsot, a mely a párjába nem illeszkedik. A közuti vasutnak meg volna a koncessziója az Ujaradra vezető villamos vasutra; a villamos azonban csak a vashidon mehet át, az pedig a városé, a mely a közuti vasutal eddig nem tudott megegyezni. E mellett pedig mindaddig, a míg a közuti

vasutnak meglevő hálózatára nincs megegyezés, az ujaradi villamosról se lehet tárgyalni.

A vashid forgalomba adása tehát olyan alkalom, a melynél a ma még egymással szemben álló ellentéteket ki kell egyenlíteni. Mit ér a közuti vasutnak olyan koncesszió, a melyhez nem építhet vasutat, s mit érnek a városnak a vashidra tekintett sinek, ha azokon nem jár a villamos vasut?

Ugy értesülünk, a lóvasut részvényeinek gazdája, a Forgalmi Részvénytársaság beisnyújtott a városhoz ajánlatot, amely a lóvasut megváltásának, a város és a közuti társaság közötti megegyezésnek elfogadható kulcsát nyújtja. Nem ismervén teljesen és hitelesen ennek az ajánlatnak részleteit, ahhoz érdemben nem is szólhatunk hozzá. Azt azonban igenis állítjuk: a közérdek, a polgárság nevében követeljük, hogy a város most már minden lehető módon igyekezzék ebben a kérdésben oly megoldásra jutni, a mely a villamos vasut mielőbbi megvalósításának alapja. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a város a maga jogából föladon valamit. De ennek kockázata nélkül is meg lehet találni a megegyezésnek igazi, méltányos módját, a mely csak azon alapulhat, hogy a közuti vasut társaság a koncessziójának még hátralévő része után kárpótlást, vagy haszonrészesedést kapjon.

A házi tücsök.

— A hétfői bemutató. —

Hétfőn, kedden, szerdán, háromszor egymásután lesz alkalmunk gyönyörködni Goldmark bűbájos, édesen fülbemászó zenéjében. Nemzeti színházunk énekesi hosszú hetek óta fáradhatatlan buzgalommal tanulják ez operát, amelynek színrehozatala körül elsősorban Tilger karnagy végez mesteri munkát. A díszletezés, a rendezés alapos gondot készül, s így mindenképen ritka és nagy műveltségben fog részvenni közönségünk.

A házi tücsök egy édes kis mese Dickens egyik novellájából, „a házasság élet boldogságának meséje, a szerető, hűséges szívek meséje”. John, egy angol falusi postás (Ladiszlai) boldog házasságban él feleségével, Dot-tal (Wlassák) és csak az bántja őket, hogy nincsen gyermekök. A faluban lakik Tackleton (Polgár) játék-babagyáros, öreg agglegény, aki szemet vetett Mayre (Zalay), ki varróleány az ő gyárában és aki azon buslakodik, hogy kedvése Edward tengerész (Cseh) bűtlennül elhagyta, s évek óta hirt se hallott magáról. Tackleton házassági ajánlatot tesz Maynek, már ki is van tűzve esküvőjük napja, amikor visszatér Edward állítólagosan, mint öreg tengerész, kikémleli, hogy May még mindig hű maradt-e hozzá. Edward meggyőződik arról, hogy a leány még menyasszonyi ruhájában is buslakodva csak ő utáná eped, leveti ekkor állszakállát és megszólítja Mayt azon a kocsin, melyen Tackleton akarta menyasszonyát a templomba vezetni. Közben John

féltékenykedik az általa fel nem ismert Edwardra, amely mérget Tackleton csepegtette szívébe, de a házban rejtőzködő kis tücsök (Dióssy), mely mindent lát és mindent tud, mi a ház körül történik, a házasságot kibékíti, sőt tudomására hozza Johnnak, hogy a várva-várt kis postás fiu csakhamar itt fog teremni a boldogságnak ezen fészékében.

I.

Mikor a függöny felgördül, John falusias, egyszerű szobájában vagyunk. A színpalak mögött megszólal a láthatatlan tündér-kar, azt dalolva, hogy „ahol ők utrakelnek, ott nincs gond, a gonoszot kizárja, kis tücsök danája.” Majd kisurran a tűzhely mögül a tücsök és egy gyönyörűen hangszerezett, bájos dalban tudatja velünk kis Dot, meg az urának boldogságát és bejelenti, hogy „közelg az idő, amikor itt lesz a kis fiu”. E prologus után a szobába lép Dot és leszólja a kis tücsköt, hogy hirtelen elhaltatott. A postát fuvarozó férjét várja haza Dot, eldalolva, hogy „játszik vele a remény, a valót, a valót, a szép valót sejtem”. Látogatóba jó May, aki szomorúan említi fel, hogy holnap lesz esküvője az öreg Tackletonnal, pedig „csak Edward, csak Edward jönne vissza!” Kivülről postakürt riadója hallik, John, a szeretett férj hazaér és a boldog házasságok lágy zenéjü ketősben örvendenek a vizionlátásnak. John bejelenti feleségének, hogy vendéget hozott, egy szürke szakállu, vén tengerészt, kiről nem tudja, kicsoda? „Vén tengerész, kinek most jött meg a hajója”. A vén tengerész Edward, kinek be-

lépő dala az operának egyik kiváló gyöngye. John bemutatja a vendéget Dotnak, közben betódul a falu népe, mindegyik türelmetlenül követelve, hogy mit hozott nekik a posta. A tücsök nem bírja ki e zajt és kiszökik a szobából a kertbeli bokorba, amivel a függöny legördül.

II.

A második felvonás Johnék háza előtti kertben játszik. John ott pihen; mellette ül felesége, ki incselkedve említi, hogy „mily boldog a szomszédasszony, mert kedves élete párja, reggeltől estig véle van s nem a világot járja”. Azt kérdi Dot: „Soh sem voltál féltékeny jó uram? Csinos vagyok, s ha „tetszem neked, másnak ép úgy kéne!” John, akinek haja már szürkülőben, bosszusan kiált fel: „Megölném azt a fattyut!” Mialatt Doték így enyelegnek, arra jó May, kit John beszólít és asztalhoz hívja. May egy kis babával játszik, ami John bántja, majd odaszól neki: „Vidd a babát, ne ingerelj! Feleségéhez fordulva sóhajtoz; „jó volna nekünk, ugy-e, hej!”

Mialatt így hárman az asztalnál étkeznek, belép az öreg Tackleton, nevetségesen felpiperézve és édeskés mosollyal megakarja csókolni Mayt, aki dacosan elfordul. John kicsufolja Tackletont, de ez visszavág: „Lám te is vérebb vagy ám szép, ifju hitvesednél”. John össze-rezzen, mire Tackleton nyomatékka mondja: „Csak azt tudom, hogy én ifju nőt jól megörzöm”.

Eközben észrevétlenül megjelen a ház küszöbén a vén tengerész: Edward és látja,

A forgalom növekedése, Ujaradnak Araddal való élénkebb érintkezése, a hidak környékének mielőbbi fölépítése, benépesülése csak úgy következhetik be, ha a hid nem marad élettelen, lomha vastömeg, hanem azon a közlekedés ereit átvezetjük. Minden hónap, hét és nap, nagy, alig fölbecsülhető anyagi veszteséget jelentene a városnak. Ezt más időkben se kockáztathatnók meg; de az elvesztett esztendő olyan hosszú sora után, amelyre a vashid és a villamos ügye párosan tekinthetnek vissza, — megfeszített, türelmetlen sietséggel kell haladnunk, s kell kihasználnunk, kamatoztatnunk, a haladásunkra változtatni minden alkalmat, amely előttünk kínálkozik, s minden eszközt, amelyet eddig megszereztünk.

Tisza István a monarchia külpolitikájáról.

— A delegáció ülése. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 12.

A külügyi költségvetés vitája van napirenden. Az első szónok Laszkár Gyula főrendi delegátus, aki mindenben helyesli Aerenthal politikáját.

Mezőssy Béla következett utána a szónokok sorában. Hajlandó vállalni az annexióért a felelősséget azt a részét, amely abból reá, mint a volt kormány egyik tagjára hárul, de nem hallgathatja el azt a meggyőződését, hogy a monarchiának sokkal kevesebbe került volna az annexió, ha Törökországgal, előzetesen meg egyezett volna. Helytelen dolog tőkét követelni az annexióból és úgy tüntetni fel azt, mint valami nagy dícsőséget, hiszen belőle a monarchiának előnye nem is származott.

Solymossy Ödön báró egyetért Aerenthal külpolitikájának irányelveivel.

A következő szónok Rakovszky István. Ő is vállalja a felelősséget az annexióért, mert megszavazta, de az annexió keresztülítelésének módjáért már a külügyminisztert terheli a felelősség. Ez a keresztülítelés nem a legszerencsésebb volt. Hányosnak tarja az annexió tör-

tételéről kiadott jegyzékgyűteményt is. Az nem igaz, hogy Aerenthal rossz időt választott az annexióra. Az ő miniszersége alatt nem volt ennél jobb időpont, de volt Goluhovszky alatt, még pedig az orosz japán háború időpontja.

Következésszerűen vádolja a külügyminisztert. Az annexió publikálásánál kijelentette Aerenthal, hogy a novibazári szandzsák kiadása elég kárpótás Törökországnak, pár hónap múlva ő ajánlotta fel a 2 és fél millió török font kárpótlást. Ennek a kárpótlásnak igazi oka az osztrák áru ellen rendezett konstantinápolyi bojkott. Aerenthal politikáját a konstantinápolyi teherhordók irányították. Hibáztatja azt is, hogy az annexió jogalapjává a berlini szerződést tették, holott az annexióra minket jogosított az a pénz- és véráldozat, melyet 1878. óta Boszniára pazaroltunk.

Tisza István gróf az elmúlt külpolitikai események hírlatával kezdi beszédét. A monarchia rendkívül nagy előzékenységet tanúsított Törökországgal szemben és remélhető, hogy Törökország méltányolni fogja ezt és jövő politikájában erősebbé fog csatlakozni. A többi Balkán-állammal szemben az az álláspontunk, hogy igyekezzünk megnyerni azok szimpátiáját. Ezt azonban nem közgazdasági borraivalókkal kell elérni, hanem jó külpolitikával. Eből a szempontból örül annak, hogy a külügyminiszter a Balkánon semmiféle területi hídításra nem gondol. Reméli, hogy ezt a balkáni államok jóindulattal fogják honorálni.

Ha a balkáni államok át lesznek halva attól a meggyőződéstől, hogy egyedül az osztrák magyar monarchia az, amely semminemű terjeszkedési vágygyal nem néz feléjük, akkor ószinte rokonszenvvel fognak felénk fordulni. Ehhez azonban szükséges, hogy erősek legyünk. A világpolitikai helyzet olyan, hogy nemcsak a koncentrált erővel fogják a Balkánra vetni magukat olyan hatalmak is, melyek addig ebben akadályozva voltak.

Ha Oroszország összeszedi erejét, ismét a Balkán felé fog fordulni. Meg kell tehát adni a külügyminiszternek azokat az eszközöket, amelyek lehetővé teszik a helyes balkáni politikát. Tegyük a hadsereget erőssé és hatalmasra és ez lesz biztosítéka annak, hogy nemzetközi helyzetünkben mindig megőrjük az eddig szerzett előnyös pozíciókat.

III.

A harmadik felvonásnál ismét John szobájában vagyunk. Ott áll May kezében mirtus koszorúval, mélyen szomorkodva; miközben Edward még mindig aggnak öltöztetve a színpadok között éneklő tengerész dalát. Dot int neki, hogy jöjjön közelebb; Edward felép, May odafegyel a dalra, letépi fejéről a mirtus koszorút és kijelenti, hogy bevárja Edwardot, csak őt választja férjéül. Edward ezt hallva levelei álszakállát és egy szerelmi kettősben boldogan öleli keblére szerelmesét. Mikor Tackleton közeledtet látják, hirtelen elfutnak. Tackleton cifra ruhában, kikenve fenve jelenik meg a színen, pajkosan

Batthyány Tivadar gróf kifogásolja, hogy az osztrák delegáció tegnapi ülésén egy képviselő Magyarország nemzeti viszonyait bírálta, anélkül, hogy megfelelő rendutasításban részesült volna. A költségvetést nem fogadja el.

Hosszu Vazul a hadügyi költségvetést elfogadta.

Ezután Kossuth Ferenc, majd Apponyi Albert beszél, mindketten bírálat tárgyává tették a külügyi előterjesztéseket.

Az osztrák delegáció mai ülésén Latour gróf a dalmát vasutak ügyéhez szólt hozzá és annak a gyanújának adott kifejezést, hogy a különböző tervek közti ingadozás tulajdonképpen a vasut építését akarja végleg elodáztatni. Az osztrák miniszterelnök öi sürgős felvilágosítást kér az ügy állapotáról.

Nagyságák és cselédek.

(Mi történik a közvetítő intézetekben?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Rossz viccek odiozussá tették a cselédkérdést s ma már még azok sem mernek róla beszélni, akiknek az életét megmérgezi. Az asszonyok kezdenek szép csendesen, mint a madár, belepusztulni ebbe a problémába, amelynek megoldása a legfontosabb társadalmi és szociológiai feladatok közé tartozik.

Mihelyt rákerül a sor, régi sablon, hogy az az elmés megjegyzés hangzik el: a rossz cselédeknek az asszonyok az okai és nekik kell önmagukon kezdeni a reformot. Legyenek liberálisok, humanusak, értsenek maguk is a háztartás d lgaikhoz, hogy a cseléd ne csak parancsoló zsarnokot, de okos és tapasztalt vezetőt lásson bennük, mindjárt másképp fest a dolog.

Bizonyára sok igaz van ebben is. De a kérdésnek ezuttal nem ez a része aktuális, mert ma már, sajnos, a legkiválóbb asszonyok sem kapnak jó cselédet. Próbálja meg valaki, járja be a város cselédszövő boltjait. Szuros bacillusfészkek ezek. A bolt tele van lehetetlen alakokkal. Kalapos, kifestett dámák, öreg, beteg asszonyok, kacér fehér kötényes és aranygyűrűs hölgyecskék, azután ami szemét a város kloákáiból kiömlik, helyezkedik el a falak

hogy Tackleton mily szenvedélyesen kedveskedik Maynek. Mikor Tackleton észreveszi Edwardot, kérdi, ki ez a gyanús alak, mire Edward egy fölbemászó, rendkívül kedves dalban elmondja, hogy „járt a messzeségben, s mire visszatért hazájába, már apja halott volt, s eltűnt a leány is, elszállt a boldog álom”. E dalban gyönyörűen érvényesül Cse hatalmas tenorja, aki különben is ezuttal fog csak igazán bemutatkozni közönségünknek. Tackleton csufondatosan odaveti Edwardnak, hogy „Sok ember henceg és egy petákja sincsen, hol hát a kincs, mutassa”? Mire Edward egy ékszerrel megtömött bőrzacsokot vet oda: „tessék uram, valódi kő, nos mondja hát, hogy hencegő”? Dot elkábultva sok kincstől s engedelmet kér az idegentől, hogy azokat fölpróbálhassa. Az ékszerek próbálgatása közben Dot (Wlassák) éneklő az opera hírneves ékszerkeresőjét, mire Edward egy kis keresztel megajándékozza, egyben balkan megsugja neki, hogy ő Edward, ki szerelmese May után eped. Mayt is megkínálja egy kis ékszerrel, de ezt Tackleton nem engedi, ha kell, „majd ad ő, a vőlegény”. Tackletont bántja az idegen fellépése és odasugja Johnnak, hogy „gyanus előtte e kóbor, voruljanak félre, leskelődjenek, mert úgy látja, Dotot akarja elcsábítani az idegen”. Egy gyönyörű quintett után John és Tackleton kimennek, majd eltávozik May is és az erre következő kettősben Edward arra kéri Dotot, hogy segítsen neki May visszanyerésében. Dot észreveszi, hogy férje és Tackleton leskelődnek, s hogy megtréfálja őket, behívja Edwardot a házba. John ezeket látva,

énekli dalát, hogy „sem a gyöngy, melyet ajánának hoz, nem valódi, duzzadó írái is hamisak”, mire betödülnek Edward hajóslégényei több muzsikussal és ingerkedve üdvözlük: „boldog reggelt, jó Tackleton!” Szíves hívására jöttek ők a lakodalmi ünnepélyre. Tackleton tiltakozik az ellen, hogy ő valakit meghívott volna, elkergeti őket, de mindinkább több és több legény, majd leányok is jönnek és valamennyi azzal hajlong előtte: „boldog reggelt, jó Tackleton!” A legények körülfutják, Tackleton dühöng, majd a közben beküldött Edwardot akarja megtámadni, de ez defekon kapja Mayt és odaszól Tackletonnak: „pompás kocsid van ám, köszönjük szépen, robogjunk hát Isten nevében!” s ezzel szerelmesevel eltűnik. A kar körül fogja Tackletont, áncra kerekednek körülötte úgy, hogy nem bír az ajtóhoz férkőzni. Végül általános kacagás közt kirohan és a nép utána tódul. Erre belép John és Dot; utóbbi szemrehányást tesz feleségének, amiért rossz tréfát üzent vele. Ez en kis sé összeperlekednek, majd megsugja neki Dot az édes titkot; a tücsök csirpelni kezd és John boldogan átöleli hitvesét, maga mellé ülteti a padra s együtt hallgatják a tücsköt, aki kikandikál a tűzhely mellől és azt sugja nekik, hogy „ma vasárnap van: szabad egymás mellett „egy órácskát pihenni”! Látatlanul rázendül a tündérek kara s a tücsök, elől, a közönséghez fordulva elmondja, „nincsen tovább, a boldogság meseje volt, búséges szívek meseje”!

Dr. N—s.

mellett átfutó padokon. Ha a nagysága megjelenik, mielőtt megmukkanhat, már a gunyos megjegyzések sortúze éri.

— Persze, kellene megint valami barom, aki hajnaltól éjszakáig dolgozik.

— Nem ad enni a cselédeknek, de szeretőt tart.

— Még mindig szerelmes természetű a nagyságos ur?

Az asszony halálsápadtan ott maradt a helyén. Hová menekülhetne, mikor mégis kell a cseléd? S aztán megkezdődik a vallatás:

— Hová kell a lány? Hány szoba van? Kell-e kefélni? Mi van a vacsorával? Mi a fizetés?

— Délután elviszem a leányt. Meg lesz elégedve a nagysága — hangzik a felelet.

Emberemlékezet óta pedig cselédet nem vittek lakásra, ha más ok erre nem volt, hát csak azért is, mert — nem ment. A cseléd szerző intézetek valóságos kasztrók, ahol olyan kellemes „a társadalmi élet!” Minek onnan kimenni a munkába, amely a legideálisabb helyen is föltétlenül kényelmetlen mulatság? Ha pedig mégis akad cseléd, aki elszegődik, arra való a cupringer, hogy elcsalja a helyéről.

Itt csak egy segítség lehet: drákói szigorúság a visszaéléseken fogott cselédekkel szemben is, ami a rendőrkapitányság föladata s kerlelhetetlen ellenőrzése a magán-cselédközvetítő-intézeteknek.

Ki kell mondani, hogy a cselédközvetítő-intézet ugyanazt a cselédet egy éven belül legfőbb kétszer helyezheti el s csak akkor reflektálhat a közvetítési díjra, ha a cseléd már legalább egy hónapig szolgálatban áll.

Ha a cseléd jogtalanul elhagyja a helyét, karhatalommal is visszaviendő s az okozott kár visszatérítésére kötelezhető, aki pedig a cselédet szerződése felbontására akarja rávenni, kihágást követ el s büntetés alá esik.

De meg kell változtatni azt az álliberálistusból fakadt intézkedést is, hogy a cselédkönyvbe csak jót szabad írni a gazdának. Ha kifogása volt a cseléd ellen, ennek a bizonyítványban is adjon kifejezést s ha a cseléd ezt az ítéletet igazságtalannak tartja, főlebbezze meg a rendőrkapitányságok mellé ujonnan fölláttatandó cselédbírószágoknál.

Ha aztán a cselédközvetítő-intézetek garázdálkodását ezekkel a rendszabályokkal megnehezítik, lehet tere a hatósági cselédközvetítőnek.

Egy asszony.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi társasházak építő bizottsága a hó 13-án (vasárnap) d. e. 11 órakor a város-háza emeleti tanácstermében az építőbank kiküldöttje közbenjöttével értekezletet tart. Tárgy: a társasház szövetkezet megalakítása és véglegestervek és költségvetés ismertetése. Az érdeklődők ez uton meghívotnak.

(*) Az aradi korcsolyázó-egylet folyó hó 21-én, hétfőn délután 6 órakor, az Arad-Osánádi Egyesült Vasutak II. emeleti tanácstermében rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tisztelt tagoknak minél számosabb megjelenését kéri. Tárgyaorozat: Előnk-választás. A korcsolyázó pavillon átalakítása és bővítése.

Tévedések a „csodagyógyszer” körül.

Irta: Kallós József aradi orvosi vegyész.

Midőn a tudományos világ Ehrlich gyógyszerével elkezdte kísérleteit, csodába ejtette a világ legnagyobb tudósait is az a hatás, melyet e szer produkált. Hónapokon keresztül olvashattuk a napi és szaklapokban is, hogy miő csodával határos dolgokat lehet Ehrlich szerével elérni. És ime az utóbbi napokban minő hideg árny kezd kiérni a szer megbízhatóságát! Nézzük csak közelebbről a dolgokat, kutassunk csak azok után, ami egyeseket a „tariózkodásra” való figyelmeztetésre vitt.

Az tudnivaló, hogy minden nagyszabású találmány, legyen az bármilyen hasznos a közérdekre, egyes jóhiszemű tudatlanok vagy rosszindulatú irigyek folytán meghurcoltának és lecsepültetnek. Erre ellehetünk készülni az Ehrlich-szernél is. Nem is kellett sokáig várni. A nagyképi francia orvosok hamarosan kisüjtették az Ehrlich-szerről, hogy ők azt már régebben kitalálták és hogy rosszabb, mint a higany, mivel az arzén méreg a szervezetre; sőt nekik van egy jobb új találmányuk a szerrummal való oltás. (De amelytől eddig még senki sem gyógyult meg!) Különbösen az ismeretes, hogy a franciák nem is annyira az Ehrlich szer, mint inkább a német tudomány lekicsinylése ellen teszik kirohanásaikat.

Azonban sokkal szomorubb jelenség az, amit az utóbbi időben a magyar orvosok egy-némelyike cselekszik az Ehrlich-gyógyszer ellen. Itt azonban már nem a Germánia elleni indulencia a kiváltó ok, hanem mondjuk egyszerűen: a kenyéririgység. Ugyanis Ehrlich, a zseniális feltaláló, a tapintatos és óvatos tudós a szert csak akkor akarja a nagy orvosi praxisba átadni, ha azt több ezer esetben kipróbálták, hogy nem ártalmas a szervezetre. Mivel nem akar úgy járni, mint a szomoru nevezetességű Koch-tuberculinnal jártak a 90-es években, mely ezrével szedte az áldozatait. Tehát eddigelé csak egyes egyéneknek van birtokukban az Ehrlich-gyógyszer. És ez a legnagyobb baja azoknak, akik Ehrlich gyógyszerét akarják tekicsinyíteni! Mert bizony megtörtént, hogy egyesek busásan fizettek egy-egy oltásért, persze azok akik tehették és módjukban állott. En meg vagyok róla győződve, hogy a kísérletezők egy része igen humanósan járt el a szegényebb néposztályllyal. Hiszen egy gazdag embernek többet megért néhány száz koronánál, hogy ebből az évekig tartó betegségből rövidesen kigyógyították, mint amennyit egy Ehrlich-oltásért fizetett. Hiszen ezeket költöttek egyesek addig is, míg a higanynyal gyógykezeltették magukat, mire teljes gyógyulást értek el. Tehát egy orvost sem lehet vádolni, ha fáradságáért honoráriumot kért, amelyet tett az orvosi humanitás szemmel tartásával: aki tehetősebb többet, aki szegény olcsón, vagy ingyen.

Azok, akik Ehrlich gyógyszerét nyilvánosan, hirdapok rovatában lecsepülték, azért tették, mert néhány „jobb” betegüket elvesztették az által, hogy ahhoz az orvoshoz mentek, akik Ehrlich gyógyszerével már gyógykezelték. Igaz ugyan, hogy az efajta kiruccanások úgy tűnnek fel, mint mikor egy kis kutya egy orosz-lánt akar megugatni. De részben célja eme „boszuállásnak”, hogy a laikus közönség, aki nem nyerhet bepillantást a komoly orvosi szaklapok közleményeibe (ahol a dolgot objektíve látja megvilágítva) felüljön a turpisságoknak és részben elveszítse bizalmát a gyógyszer iránt, részben reményét veszítse, hogy nem fog a bajából kigyógyulni.

Az utóbbi időben megjelent egy nyilatkozat egyik napilapban, melyben egy egyetemi tanár referál az elért gyógyeredményekről. Ő 17 százalékban találta a betegséget egy injekciótól tökéletesen meggyógyítva, amiről a Wassermann féle vérvizsgálattal győződött meg. Tehát még 83 százalékban nem volt kigyógyulva a beteg anyaga. Ennek pedig az az oka, hogy minden embernél különböző fokban van jelen a baj és így egyik másiknál nem elég az általában használt 0.5—0.7 gr. adag gyógyszer. Azonban ez a szokásos dózis elég, hogy minden esetben rövidesen eltüntesse a külsőleg látható tüneteket, úgy hogy az orvos azt mond-

hatná, hogy nincs semmi baja. Csakhogy ma már ott az orvos kezében a Wassermann-féle vérvizsgálat; ha ez azt mutatja, hogy a baj még jelen van, egy újabb injekciót kell alkalmazni.

Folyó évi szeptember 10-én a németországi Königsbergben tartotta 82-ik évi gyűlését a német természetvizsgálók és orvosok vándor-gyülekezete, ahol a világ leghíresebb syphilológusai összesen 32 előadást tartottak az Ehrlich-gyógyszeréről. Eme előadásokat közölte a „Deutsche Mediz. Wochenschrift” 41 ik száma, a hol Ehrlich nagyszabású, igen érdekes előadásában a következőket is mondja az arsenobensolról: „A Wassermann reakcióval határozzuk meg a 606-os kezelés sikerét; a mely eset tovább is pozitív marad, az nincs meggyógyulva. Ha a reakció negatív, ilyenkor vagy teljes a gyógyulás, vagy ideiglenes, mely utóbbi esetben a 606-os csökkent a spirochaeták (syphilis bacillusok) számát és a maradék a pozitív reakcióhoz elégtelen. Klujult pozitív reakció tünetek nélküli recidiva. A kezelés tehát nem oly egyszerű, a hogy azt kezdetben odaállították; a kezelt eseteket bizonyos időközönként meg kell vizsgálni Wassermann-reakcióra, hogy a gyógybátásról biztos képet alkothassunk magunknak.”

Hasonló értelemben nyilatkoznak Neusser, Alt, Wechselmann stb. híres professzorok. — Tehát láthatjuk Ehrlich nyilatkozatából, hogy a gyógyszer nem egy csapásra gyógyítja meg a syphilist. Nem elég, hogy adjanak egy injekciót és aztán lsten veled betegség! Gondosan ellenőrizni kell, hogy a külső jelek elmúlása után a vérvizsgálat nem jelzi-e, hogy a betegség még jelen van. Ha az injekció után a vérvizsgálat negatív reakciót ad, úgy legalább 3 hónap múlva újból kell egyet csináltatni, mert ha esetleg oly kevés bacillus volt jelen az első vérvizsgálatnál, hogy azzal nem lehetett pozitív reakciót kapni, úgy a három hónap elég idő ahhoz, hogy a bacillusok úgy megsaporodjanak, hogy adják már a pozitív reakciót. De ha ekkor is negatív reakciót kapunk, úgy nyugodtak lehetünk, hogy teljesen elmúlt a baj. Ezeket mondja Ehrlich és a többi kiváló szakorvos a 606-ról.

Nagy hiba volt, hogy Ehrlich gyógyszerét „megváltónak” nevezték. Ezt a közönség félreértette. Ma már nemcsak a syphilises beteg akar meggyógyulni Ehrlich gyógyszerétől, hanem az is, akinek a betegsége semmi összefüggésben nincs a vérbaajjal. Tehát tüdőbajos, skrofulozus, vesebeteg, vak, béma, cukorbeteg stb. tudja lsten még hányféle beteg akarja magát e szerrel beoltatni, mert hiszen, ha „megváltó”, úgy csak az ő bajára is ir lesz, tehát nem nyugszik míg keresztül nem viszi tervét. És most, ha egyik-másik már sir szélén álló beteg kap egy injekciót és az oltással járó, néha erősebb fájdalmak úgy megviselik, hogy gyenge szervezete nem bírja ki az izgalmakat és belépusztul: eme halálesetek egy cseppet sem irható a szer rovására. Ehrlich különben figyelmeztette az orvosokat, hogy csak a syphilises eredetű bajoknál alkalmazzák a szeret, ott ahol a syphilis a külső jelekből megállapítható, vagy ahol a Wassermann-féle vérvizsgálat jelzi a syphilis jelenlétét. Ilyen esetekben alkalmazva az Ehrlich szeret, az összes kiváló kísérletezők a legcsodálatosabb eredményekről számolnak be az orvosi szaklapok hasábjain.

Szóval megállapíthatjuk, hogy az Ehrlich-féle szer a hozzá fűzött reményeket beváltotta, az előjövő detail kérdések, nevezetesen a szer adagolásának nagysága, az oltás technikájának tökéletesítése stb. apróságok megoldása rövid idő kérdése. Amint Ehrlich mondja: „Az új gyógyszeres kezelés épületének alapját már leraktuk, most serényen lássunk hozzá a kész ház felépítéséhez.”

TANÜGY.

(—) Az aradi kir. főgimnázium „Petőfi” Önképzőkére a hó 13-án, vasárnap délelőtti fél 11-kor nyilvános diámlést tart.

Városatya-jelöltek.

*
Tolnai János dr.

Voltak a régi Rómában férfiak, akiket az eke szarvától vittek vissza a római fórumra, mert Róma népének szüksége volt rájuk. A nép tudja, hogy kik az ő barátai és kik az ő ellenségei. Ebben az ítéletében csalhatatlan.

A megbecsülésnek, az igazi érték világos felismerésének jele, hogy amikor végig futottak az aradiak a munkapárt városatya jelöltjeinek a névsorán, Tolnai János dr. nevénél önkéntelenül is így gondolkodtak:

— Ez már helyes, ez szerencsés jelölés, Tolnaira csakugyan szüksége van a város parlament-jének.

Nem lenne észinte beszéd, ha valaki azt mondaná, hogy neki mindenki egyaránt kedves és egyaránt értékes, aki hivatalos színezettel aspirál a városatyai mandátumra. De anélkül, hogy a másikat végleg, az alakoskodásig kellene utat tenni, elmondható, hogy Tolnai dr. nevénél senkinek eszébe sem jutott, hogy a listából törölje. El se képzelhető nélkül ez a névlajstrom. Nem követünk el indiszkréciót, ha eláruljuk, hogy nem ment olyan simán az ő jelöltetése. Ehhez a tényhez tudni kell, hogy két fajta van a jelölteknek. Egyik, amelyik akar városatya lenni, másik, amelyik minden áron bekívánczik a városházára. Tolnai a harmadik kategóriába tartozik. Mikor szóba kerültek a jelölések, napokig nem volt található. Még hallani sem akart róla. Azonban az ügyeket szerencsére nem ő intézte és akik intézték, ez esetben nem vették tekintetbe az ízlését és azt mondták, hogy vagy Tolnaival, vagy sehogy. Mert igazán nem tudták volna elhittetni a választókkal, hogy az a lista tökéletes, melyről az ő neve hiányzik.

Az igaz, hogy egész életén át mást nem tett, mint a pártján szentelte minden erejét, lelkesedését és tudását, régtől fogva és nem épen a nyári választások óta; de soha a közkatona sorból ki nem kívánczolt. Mikor azonban a bataillonok megindultak, az ilyen közkatona lépésekből sokszorozódó dörög az a moraj, mely végül félelmetes és imponáló erőként tör le minden ellenállást.

Ezek a jellemek azok, melyek egyenesen a cél felé törve, mindig a célt tartják szem előtt. Csak a végső cél, mely a másoké és sohasem az övék. A nyílt, széles országot végén találhatók mellékutak nem vezetnek hozzá. Mindenki szemtanúja lehet az előre törésnek, mert úgy szoktak haladni, hogy fáklyát, világítót visznek maguk előtt, mely órájuk meg az útjukra terjeszti a világosságot.

Ezt igazolta akkor is, mikor a törvényhatósági bizottságnak tagja volt. Látni kellett őt a hídkérdésnél. Mint szervezte és vitte diadalra azt az óriási többséget, mely az ő eszméje köré sorakozott és azt követelte, hogy az egyik vashíd az Eötvös utca tengelyébe kerüljön. Hatalmas érdekek kaptak birkokra egymással, de Tolnai dr. nagy szervezőképességével diadalra tudta vinni a maga álláspontját.

Csendes szemlélője volt egy darabig az ügyeknek, nem pedig harcos. „Spectator” cikkei azonban, melyek az Aradi Közlönyben jelentek meg, elárulták, hogy akiben az ősi tűz egyszer égni kezd, azt többé el nem olthatja. A közügyek szeretete olyan, mint a mákony-évés. A rabjává lesz az ember és nem is akar tőlük szabadulni. Mennyi változó témát vett tollhegyre, mennyi színnel és ötlettel tudta megvitatni a kulturális és jogi élet minden terén felmerülő jelenségeket?

Most ismét hívja őt a közönség szeretete. Vissza akarja őt Aradváros polgársága hódítani önmagának, mert elérkezettnek látja az időt arra,

hogy az ő nagy tehetségeit szolgálatába vegye és erőit a város javára foglalkoztassa.

Ahhoz mindenkinek joga van, hogy a splendid isolation előkelő köpenyétől burkolódzzék, de Tolnai dr. előkelő lelkületének is meg kellett éreznie, hogy ezt a takarót le kell vetnie, mert idejét multa ruhadarab.

Jobban átfogja őt a szeretet, a köztisztelet.

VIDÉK.

Megyebizottsági tagok választása Temes vármegyében. Temes vármegyében tegnap kezdődtek meg a törvényhatósági tag választások. Összesen százhatvan bizottsági tagot választanak ezuttal és így érthető, hogy megyeszerte eleven a választási mozgalom. Az első választási napon a kerületek nagy többségében a hivatalos jelöltek listája győzött. A vármegye kormányzata iránti bizalom örvendetes tanúja, hogy Joanovich Sándor főispánt és Ferenczy Sándor alispánt is megválasztották megyebizottsági tagok. Új tagja lett a törvényhatósági bizottságnak a többiek közt dr. Gözdu Elek kir. főügyész, az országszerte ünnepezt író, akiben értékes munkaerőt nyert. A tegnapi nap folyamán az Aradot érdeklő kerületekben megválasztották megyebizottsági tagoknak: A *viñgai* I. kerületben: Kövér Ákos, Romanov Péter dr. Ferenczsin Miklós, Manusov József, Gregov György. — A *viñgai* II. kerületben: Schäffer József, Romanov Péter, Csulyak Rafael, Duptza József, Szmok Tamás. — Az *ujaradi* kerületben: Philip János orsz. képvis., Schäffer Béla főszolgabíró, Hruzek Béla, Margittay Károly közs. főjegyző.

Felolvasás. Az újszántannai állami polgári fiúiskola tanári kara a hó 13-án délután fel 5 órakor kezdte meg a közönség számára tartott ingyenes felolvasást. Szabó Béla igazgató olvas fel Nagy Napoleonnól. A felolvasást vetített képek éliklik.

Justh Gyula és a csanádi szolgabírók. Megirtuk néhány napja, hogy Jakabffy István csanádi főispán a közszolgálat érdekében szükségessé látta a négy járási szolgabíró kölcsönös áthelyezését, amiről a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén Hervay István alispán jelentést tett olyanformán, hogy maga az áthelyezés még nem befejezett tény ugyan, a főispán azonban helyenvalónak látja, hogy Glatz Béla dr. szolgabíró a központból a kovácsházai, Urzsinai Andor szolgabíró Nagylakról a battonyai, *Elesánszky* Kázmér dr. Battonyáról a központba és Urbanics Kálmánt a kovácsházai járásból a nagylaki járásba helyezze át. Az áthelyezéseket Justh Gyula abból a szempontból kifogásolta, hogy a főispán a törvény szerint mindenféle áthelyezés ügyében az alispán meghallgatása után s ennek figyelembe vételével tartozik eljárni. Az alispán szerint pedig a közigazgatás menete az egész vármegye területén mindig zavartalan volt s így a közszolgálat érdekében *nincs értelme a szolgabírók áthelyezésének*. Itt, úgy látja, a politika érdeke vezette a főispánt. Finánciális érdeke is van az áthelyezéseknek, mert ezek nagy költséggel járnak a vármegye közönségére nézve, amely amúgy is túl van terhelve adókkal. Hervay István alispán a felszólalásra megjegyzi, hogyha kifogástalanul megy is az adminisztráció, szükség lehet az áthelyezésekre. *Jakabffy* István főispán nyíltan, férfiasan kijelenti, hogy az *át-helyezéseknek politikai hátterük van*, de csak annyiban, mert azt tapasztalta, hogy például Urbanics szolgabíró túllépte azt a magatartást, mit egy köztisztviselőnek a politikai mozgalmaknál tanusítani kell. Egyébként az áthelyezés teljesen az ő diskrecionális joga, mely kritika tárgyát sem képezheti. — Justh Gyula elismeri a főispánnak ezt a jogát, de a törvényhatósági közgyűlésen az alispánt vonja felelősségre. Kéri a főispánt, álljon el az áthelyezésektől. — Jakabffy István főispán a bizottsági tagok általános helyeslése közben kijelenti, hogy az ügyet lehetőleg *általános megelégedésre* fogja elintézni. — Ezzel aztán a szolgabírók áthelyezésének ügye egyelőre véget ért.

Ötven évig

a jótékony-ság szolgálatában.

— Özvegy Hudetz Ferencné ünneplése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12

Azok között, akik a világ e föl színté el-rej. özve, észrevétlenül törnek le az özvegyek, árvák fájó könyeit, az első között foglal helyet egy jóságos arcu matrona: özvegy Hudetz Ferencné. Igaz, hogy ő már nem szerepel nyilvános meggalmakban, az ő jótévké kezét csak az istápoltt szegények ismerik, érzik és áldják.

Hudetz Ferencné már félszázad óta tölti be nemes, nagy hivatását: 1861-ben lett tagja az aradi polgári jótékony nőegyletnek s azóta szakadatlanul teljesítette a jótékony, érző szíve által diktált feladatot: segítette a szükségét szenvedő özvegyeken, árvákon. S ezt a buzgó fáradozást a legfelsőbb kegy is honorálta: a király arany érdemkeresztel tüntette ki a nemesszívű matronát.

Az egyszerű öreg asszony, akinek arcáról leugárzik az emberszeretet, szinte szegénykezve mondogta önmagáról:

— Bizony, ötven éve vagyok már a jótékony nőegylet tagja, sőt: választmányi tagja vagyok az izraelita jótékony nőegyletnek is. (Hudetz Ferencné az egyetemesi katolikus választmányi tagja ez utóbbi egyesületnek.) Eleinte bizony nehezen szántam magam arra, hogy belépjek az egyesületekbe, mert úgy éreztem, hogy nem természetem nekem ez a „ködülés”. Később azonban annyira megilletett az árvák, az özvegyek nyomorúsága, hogy szívvel-lélekkel, teljes odaadással igyekeztem rajtuk segíteni, s annyira megszerettem ezt a hivatásomat, hogy egyike lettem a legbuzgóbb „térgetőknak”. Az emberek már ha csak az utcán megláttak, sietve menekülni igyekeztek előlem, mert bizony én megfogtam őket az utcán, s ott pumpoltam meg. Az egyesületbe való belépésem óta én vagyok az egyik legnagyobb „kiosztó”. Minden hó elején van a kiosztás, amikor is negyvenegy asszony kap az egyesületől kisebb-nagyobb segítyt. Sokat nem aduunk, mert a rendelkezésünkre álló anyagi eszközök igen csekélyek, s az inségesek száma pedig nagy. De az még csak hagyján, hogy azoknak a kijelölt asszonyoknak adjunk, de nap-nap után jönnek hozzám szerencsétlen, szükségét szenvedő nők és segélyért könyörögnek. Fáj a szívem, hogy nemmel kell nekik felelnem, de magam csak csekély mértékben segíthetek egy egy szűkölködőt, az egyesületnek segélyre szánt összege pedig aránylag igen kevés. Amit megtehetek, mindent megteszek ezekért a szegényekért. Mindamellott sohasem gondoltam jutalomra, nem számítottam kitüntetésre. Váratlanul ért engem a királyi kitüntetés, igazán nem is reméltem ezt soha. Nem mondom, jól esett nekem ez a királyi kegy, de sokkal jobban örültem annak, hogy Urban Iván főispán a feleségével együtt felkeresett, körülbelül két héttel ezelőtt s személyesen hozta el az aranykeresztet. Ez a látogatás, ez többet ért nekem az egész kitüntetésnél...

S a hatven éves, ősz matronának könyek, örömkönyek csillogtak a szemében. A polgári jótékony nőegylet is megünnepli egyik legbuzgóbb tagjának kitüntetését. A választmány hétfőn ülést tart, amelyen özvegy Hudetz Ferencné kitüntetése alkalmából az egyesület nevében üdvözölni fogják.

ÖNGYILKOS nyugalmazott főszolgabíró.

— Idősebb Csukay Gyula halála. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12

Aradmegye több előkelő családját döntötte gyászba az az öngyilkosság, amely ma délelőtt történt Arad határában. Aradvármegye egyik régi, már nyugalomba vonult főtisztviselője, idősebb Csukay Gyula, a radnai járás volt főszolgabírája ma délelőtt a Marosba ugrott és meghalt. A nyolcvankét esztendőes aggastyán évek előtt vonult nyugalomba és előbb fiánál, Csukay Gyula kisjenői főszolgabírónál, majd leányánál lakott, aki Frits Róbert volt nagyhalmági, jelenleg aradi járásbírónak felesége. Az öreg uron az utóbbi időben nagy nyugtalanság volt észlelhető. Amíg dolgozni tudott, a legnagyobb ambícióval, a fáradtságot nem ismerő akaraterővel teljesítette kötelességét. És talán a munkának ez a nagy szeretete ártott meg az idegeinek; a szervezete egyre jobban gyöngült, úgy hogy az utóbbi években komolyan aggódtak miatta hozzátartozói. Agyműködése egyre gyöngült és nem egyszer esodálatra méltó viselkedést tanúsított. Az üldözési mánia tünetei mutatkoztak a szegény öreg uron, s ebből még hozzáartozói odaadó szeretete és ragaszkodó ápolása se tudta kigyógyítani. Néha fölkereste a megye vezető férfait s folyton panaszkodott nekik valami üldözésről, de amelyet maga se tudott megnevezni. Régi ismerősei szomorúan tapasztalták az egykor kiváló főtisztviselő összeroppanását és vigasztalni igyekeztek. Ez azonban mit se használt. Folytonosan öngyilkos gondolatokkal foglalkozott a tavaly föl is metszette a hasát. Ekkor terve nem sikerült. Ma azután végrehajtotta szomorú szándékát. Egy óvatosan pillarban kiment a Maros tulsó partjára és a saigmondházi oldalon a vízbe ugrott. A hajómalomok között bukkant föl a holtteste, amelyet a molnárok kihalásztak s értesítették a saigmondházi előjáróságot. A jegyző a halott zsebében talált levélborítékról állapította meg kilitét. *Dálnoky Nagy Lajos* alispán ugyanis a napokban levelet írt az aggastyánnak s a levél borítékja a zsebében volt. A jegyző kihallgatott két parasztszöveget, akik látták, hogy az öreg ur izgatottan járkál a Maros partján. Már akkor megjegyezték, hogy úgy látszik rossz szándéka vannak, de nem merték megszólítani. Amikor néhány perc múlva távolabbról visszanéztek, Csukay Gyula már eltűnt a partról.

Az öngyilkosság híre hamar elterjedt az előkelő család ismerősei körében és őszinte részvétet keltett. A mai napra a közélet több kiválósága fejezte ki részvétét a mélyen sujtott család iránt. A holttest eltemetése iránt még nem történt intézkedés.

Az öngyilkos aggastyán leánya, *Frits Róbertné* a tragédia okáról és előzményeiről a következőket mondotta munkatársunknak:

— Szegény jó édesapám már régebbi idő óta betegeskedett. Aggkora miatt elméje kezdett gyengülni és ez állandó lelki zavarokat idézett elő. Szegény már egyszer a tavaszzal is megakart válni az élettől. Pedig mennyire szerettük, dédelgettük mindnyájan. Szinte minden lépésére vigyáztunk. Néha azonban, mikor erőt vett rajta a buskomorság, még ezt is rossz néven vette tőlünk. Az utóbbi időben pedig, mikor betegsége már nagyon erőt vett rajta, arról panaszkodott, hogy üldözik és az élete ellen törnek. Nemrég Schill József vármegyei főjegyzőnek is elpanaszolta, hogy bántani akarják. Pedig mi még a szél ellen is óvtuk. Szegény jó apám állandóan nálunk lakott. Előző hat nappal költözött be a szőlőtől, ahol a bu-

gommál együtt lakott. Kényelmesen berendezték a szobáját és első nap jól is érezte magát. Az nap elment sétálni is és egész tisztán beszélt el, hogy milyen szépek most a parkok. Azóta újra rosszabbra fordult az állapota. Különösen tegnap szenvedhetett sokat szegény apám. Borzasztó ideges és izgatott volt. Háromszor is elment hazulról. Már tegnap attól rettegtünk, hogy kárt tesz magában. De nem mertük se kérdezni, se követni, mert az nagyon felháztta volna. Ma reggel kilenc óra tájban ment el hazulról. Azt hittük, hogy — mint gyakran tette — a megyeházára ment fel beszélgetni. Mikor azonban délig nem jött haza, aggódni kezdtem és a cselédet keresésére küldtem. Még el se ment a leány, mikor a borzalmas hírről értesítettek.

Elzúllott főhadnagy.

(Meglopta a testvérét. — A háborus feleségem áldozata.)

Távirati tudósítás.

Arad, november 12

Nagy Géza kisköszegi lakos panaszkolta a rendőrségen, hogy lakását feltörve találta. Ruhát és több értékes tárgyat lopott el az ismeretlen tettes. A rendőrség megkezdte a nyomozást, mely eredménnyel járt. A pécsi zsidárú soknál megtalálták Nagy Géza ruháit és kiderült, hogy azokat Nagy Jenő, a károsult testvére lopta el. Nagy Jenő 29 éves, őbecsel illetőségű, főhadnagy volt, le kellett mondani tiszti rangjáról, hivatalnok lett s aztán... Azután tolvaj.

Szürke, egyszerű rendőri hír, mely mögött egy emberi, motívumában elszomorító történet rejtőzik. Egy jobb sorsra hivatott, szép jövő előtt álló ember züllésének, tönkremenésének története. Nagy Jenő Pécsen végzte a hadapródiskolát. Kitűnő eredménnyel. Szimpatikus megjelenésű, művelt ember, ki három nyelvet beszél. Szép jövőt jósoltak neki kartársai, kik szerették, becsülték.

Főhadnagyi rangban volt akkor is Nagy Jenő, mikor háborus hírek remegtették meg az országot. Annektáltak Boszniát s egy hiányzó babérkoszoru miatt ezer és ezer magyar atyának kellett rettegnie a fia életéért. A lázas reszketés, a háború, a vérontás borzalmaitól való rettegés elfogta az érzékeny kedélyű főhadnagy lelkét is. Mozgósították az ő hadtestét is. Vaggonszám szállították a derék magyar bakákat a szerb határszélre. Nagy Jenő megborzadt a gyilkolástól. Megtagadta az engedelmességet. Fegyelmi vétséget követett el ezzel. Le kellett mondani tiszti rangjáról.

Szomorú egy lemondott katonatiszt sorsa. A speciális katonai műveltség nem képesít kenyérkereső polgári pályákra, hacsak nagy protekciója nincs a lemondott tisztnek. Nagy Jenőnek nem volt protekciója. Egy darabig próbálkozott a szerencsével. Hivatalt vállalt. Nem tudott boldogulni ezen a pályán sem. A szerencsétlen ember kalandos próbálkozásait nem kísérte szerencse. Kisköszegen lakó testvérehez ment, a hol tengődött, vergődött egy ideig.

Közben egy kalandos terv alakult ki lelkében. Párisba akart utazni, hogy a híres idegen légióba vétesse fel magát. Afrika forró homokján, a lesből lövöldöző kabylok és marokkóiak közt akart új életet kezdeni. Utiköltése azonban nem volt. Lopott tehát. Meglopta a fivérét, bement Pécsre, hogy ott értékesítse a lopott holmikat. A rendőrség letartóztatta s így ez az utolsó terve sem sikerült.

A szerencsétlen exfőhadnagy a nővére imádásos könyvét is magával vitte. Talán azért, hogy legyen miből imádkozni, mint az idegen légió tagjának. Mert ott megtanítják az embert imádkozni. Legalább így mondják, akik próbálták.

Bűnre csábító szerelem.

— Sikkasztó hivatalnok. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, november 12.

A budapesti kerületi betegsepiélyző pénztárnál rendszeres sikkasztásnak jöttek a nyomára; ifj. Hegedűs Lajos tisztviselő ugyanis hosszabb idő alatt apródonként körülbelül ötezer koronát sikkasztott és mikor rájöttek bűnre, megeszkökött. Ennek a sikkasztási ügynek érdekes előzményei vannak, amikről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

Ifj. Hegedűs Lajos, aki már több év óta hivatalnok a betegsepiélyző pénztárnak, két évvel ezelőtt nősült. Egy szegény varróleányt vett el feleségül, aki az esküvő után se hagyott fel mesterségével, sőt ellenkezőleg szélesebb alapokra fektette az üzletet, úgy hogy lassankint vagy kétezer koronát is tehetett félre.

Igen szorgalmas ember volt eleinte Hegedűs is, aki délutáni szabadidejét is hasznos és jövedelmező munkával töltötte. Kisebb üzletekben a könyvelési munkát végezte el, aminek honoráriumai fejében még száz koronával toldotta meg a fizetését. Gazdái, akiknél a könyvelést végezte, mind becsületes, tisztességes embernek ismerték. Arra senki nem gondolt, hogy a fiatalleányt éppen a délutáni munkák fogják lejtőre juttatni.

Ugy történt a dolog, hogy Hegedűs főnökei, akik a betegsepiélyző pénztárral összeköttetésben vannak, megbízták őt, hogy a pénztárnak járó illetékeket mindig havonként vonja le és utalja be a pénztárba. Hegedűs pontosan, lelkiismeretesen teljesítette a megbízást, mignem ezelőtt néhány hónappal olyasvalami történt, ami teljesen megzavarta a lelki nyugalmát.

Egy fodrászüzletben megismerkedett egy Somogyi Ilona nevű gyönyörű leánnyal, aki az üzletben volt alkalmazva. Hegedűs elvesztette a fejét, elhanyagolta a feleségét és minden idejét a leánnyal együtt töltötte. Ez természetesen sok pénzbe került, amire nem volt fedezet, mert feleségének jövedelméről be kellett számolnia. Ekkor kezdett el sikkasztani. Egy-egy megbízójától a pénztárba való befizetésre felvett összegeket egyszerűen zsebre vágta. A sikkasztásokat aztán úgy leplezte, hogy a blokk könyvből kiszakította a lapokat és a szájkészülék kitöltött nyugtákkal számolt el főnökeinek. Vagy két hónapi rendszeresen folyt így a sikkasztás, míg végre a múlt héten rájöttek. Az igazgató azonnal maga elé hívatta Hegedűst, aki néhány szót hebeggett, azután kiment az irodából. Ezalatt megejtették a rovanosolást és megállapították, hogy a hiány ötezer korona.

A betegsepiélyző pénztár rögtön jelentést tett a főkapitányságon, ahol a nyomozást megindították. A detektívek kimentek Hegedűs lakására, de csak feleségét és gyermekeit találták otthon. A sikkasztó szeretőjével, Somogyi Annával együtt megeszkökött. A nyomozás hamarosan megállapította azt is, hogy Hegedűs feleségének és anyósának takarékpénztári könyveit ellopta és beváltotta. A pénzből kétezer koronát megtartott, ezret pedig visszaküldött a feleségének.

Kihallgatták a detektívek a leány anyját Somogyi Samurét, aki azt hiszi, hogy a szökevények Pécs felé menekültek. A budapesti rendőrfőkapitányság erre telefonon intézkedett, hogy ha Hegedűs és a leány tényleg Pécsre érkezének, azonnal tartóztassák le őket.

IRODALOM ES MUVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután fél 4 órakor mérsékelt helyekkel: Szép Helén, operett. Este fél 8 órakor, rendező helyekkel: Beullemans kisasszony házassága, vígjáték. B) bérlet.

Hétfő: A házi tücsök, opera. Bemutató előadás. A) bérlet.

Kedd: A házi tücsök, opera. B) bérlet.

Szerda: A házi tücsök, opera. C) bérlet.

Két asszony könyve.

*

Szeretem az asszonyi lelket. Szeretem, ha magas rendeltetését betölti. Egy életrevaló meleg vigasz van benne. Tudják, akik érezték; érzik, akik nem tudják. Mintha aranypók lélek-szálak szőnék-fonják sűrűre, megre az életet ott, ahol egy finom asszonyi lélek álmodik. Szeretem, nagyon szeretem ezeket a fehérruhás lelküket és nem sokat láttam belőlük az életben. De ha találkozik velük, béke száll a lelkemre, ami egy kicsit fáj is, mert rendszeren ott találtam meg őket, ahol nem értették meg. Más világ az övék s csak azért nem válnak boldogtalanokká az emberek között, mert a lelkük kiváltságos érzéseket ad nekik.

Fázom, félek a hideg asszonyi lélektől, amely üresen kóvályog és seholse találja rendeltetését. A szerelem nem szentség neki, a barátság csak unaloműzés, a család csak teher, a férj csak eszköz, az ideál csak játék, a munka csak fáradság. Sehhol semmi lendület az életükben s lomposan, fáradtan, de nagy eleganciával rejtegetik lelkük színtelenségét. Mindig úgy képzelem őket utcán, társaságban s az egész világban, mintha illuzionista bűvésznők volnának.

Ez a kétféle lélek seholse jut jobban kifejezésre, mint az asszony-írók szavaiban. Sokan nem szeretik őket. És ezeknek sokban igazuk van. De ha az olvasó lelki intimitásokat keres, az seholse oly közvetlen, mint a nő íróban. Olyan ő, mint a buvár, aki tengerek mélyéről hozza fel a fájalmában kincscsé vált kagylókat. A melyik nő szikladarabot hoz fel a mélyből, az először nem író, másodszor nem asszony.

Ez a bevezetés két asszony munkájának szól. Két mély tűző nagy asszonyi lélekről. A magyar irodalom büszkesége mindakettő, nem kis kaliberű vidéki nagyság, hanem első az első között, aki erős kritikák után is nagy maradt. Elég annyit mondanom, hogy az egyik: Jögrné, Draskóczy Ilma. Ez az előkelő lelkű szép asszony már sok meletet adott nekünk a szívéből s mindig éppen a szívünkhöz szól, belemarkol és a saját életünkből szakít elénk egy darabot. Így ismerik őt azok, akik megfigyelik a költemények lelkét. Forgatom az aranyvirágos fehér könyvét. Most jelent meg Singer és Wolfner kiadásában Budapesten „Melódiák” a címe. Szinte könyve borul a lelkünk, annyi szépség van csak egy sorában, olykor egy szavában.

A másik poéta asszony: „Nil”. Ezen a néven ismeri őt az ország. Ez a név egyértelmű a leányos fehérséggel, csöndes vágyódással, virághervadással. Amit eddig nyújtott nekünk az írásaival az maga volt a legszebb költészet. Kit ne érdekelne szeretettel vagy kíváncsisággal, hogy ír, mit ír Nil most, amikor új világban él. Erős lelkének nagy bizonyosságul hozzá kötötte életét egy kövel dobált, sokszor meghurcolt élethez. Bizonyára nagy hullámokat vetett ez a finom poéta lélek, élete nagy fordulásán. Gyönyörűsége lesz annak, aki megszerzi az új könyvét, most fog megjelenni a napokban.

Novellás kötetének címe: „Lélektációk”. Ára 4 korona. A verses kötet címe: „El nem küldött levelek”. Ára 3 korona. Kapható Szeghalmon, Nil címen.

Ajánlom ezt a két költő asszonyt a megértők figyelmébe. Lesz egy meleg órája, lesz egy merengő könyve annak, aki e könyveket elolvassa.

Ádám Éva.

* A kulturpalota orgonaalapja javára egy magát megnevezni nem akaró, köztekinélynek örvendő zenebarát 50 koronát adományozott. Az adomány a gyűjtést megindító Filharmonia Egyet kebelében, mely a tanulmányok számára 20 fillér belépődíj mellett tartott nyilvános főpróba bevétele s a

nagy költséggel előállított és kótapéldákkal illusztrált programok eladásából befolyt összeget minden hangversenye után az orgonaalaphoz esztolja, nagy örömet keltett.

* Wolff Károly képtárlata. Sikertől tárlat nyílt meg ma Aradon, Weiss Leó művészeti szalonjában. Wolff Károly festőművész rendezett kiállítást mintegy fél száz képéből, amelyek között a tájképtől a portréig a festészet minden fajtája képviselve van. A kiállítást a művész ma mutatta be a sajtó képviselőinek. A kiállításról csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk. A komoly, eredetiséget nem hajhászó, de mély talentumról és művészi felfogásról tanuskodó képek egész sorozata gyönyörködteti a szemlélőt. Minden képen láthatjuk, hogy nem csupán magáért a képpért „csinálódott”, hanem a művészt minden egyes festményének megalkotására egy-egy érdekes és sobase tulzott probléma izgatta. Wolff Károly képei újszerűen és frissen hatnak, bár az újszerűséget nem hajhásza. Sőt éppen az az egyéni sajátossága, — és egyúttal érdeme is — hogy tanult ugyan a tulzó modernkedőktől is egy-egy érdekesebb sajátosságot, de viszont, bár legszebbek világítási hatásokat mutató képei, a színezés nála sobase lép előtérbe a rajz rovására. Sőt rajztudásáról minden figurális képe élénk bizonyosságot tesz. Van a tárlaton több tájkép, amelyek érdekes felfogásukkal és hideg tónusukkal hívják fel magukra a figyelmet. Ezek között legszebbek a Partszakadék és Erdei ut címűek. Érdekes perspektivikus problémát old meg a Kilátás ablakból című kép, míg Kilátás a Szemlőhegyről című képnek tompa tónusa érdekes. Van a kiállításon néhány portré sőt akt is, mindmegannyi érdekes művészi munka, de mégis legértékesebbek zsánerképei és általában azok, amelyekben fényhatások adták a feladatot. Ezekből a képekből van a legtöbb a kiállításon és ezek a képek úgy rajz, mint való tekintetében kifogástalanok. Pompás vonalharmoniaja van a Várakozás című képnek, amely tavaszi napsugaras veranda ajtajában álló nőt ábrázol. Az egész tárlat egyik legjobban sikerült vázsa a Kályha mellett című. A kép ülő női alakot ábrázol a kályha vörös fényében megvilágítva. A kép rajzában rendkívüli puhaság és finomság, színezésében sugárzó melegség keltenek mély művészi élvezetet. Hasonló feladatokat oldanak meg a Jó hírek és Érdekes olvasmány című képek. Friss, hangulatos zsáner-képek A feladat és Csalódás, utóbbin nagyon ügyes a falomb között átszűrődő fényfoltok festése. A tárlat legnagyobb vázsa a Komoly tanácskozás, amely három munkásembert mutat a rőze körül beszélgetésben elmerülve. Remélhető, hogy a kiállításnak az erkölcsi mellett megfelelő anyagi sikere is lesz.

* Erkel Ferencnek, a magyar stílusú opera megalapítójának és máig utol nem értemestérének 100 éves születési évfordulóján az Erkel-tisztelőknak nagy öröme imponans módon fejezi ki kegyeletét az aradi Filharmonia Egyet nov. 13-iki első bérleti hangversenyén: a kéziratban evő nagyhatású Ünnepi Nyitányt, melyet a néhai mester a pesti Nemzeti Színház fennállásának 50 éves jubileumára írt, s amely ma az Erkel-család birtokában van, áldozatokat nem kímélve sikerült előadásra megszerezni. Az Erkel égisze alatt meginduló szezon ezen első hangversenyének többi számai, u. m. Schubert melodikus VI. szimfóniája, Svendsen hangulatos 3. norvég rapszódiaja, Hartmann Bölesdala, Kühn Esti dala (a kettő hárfával) és Grossmann hatalmas arányú csárdása, a Zellner Sándor karmester vezetése alatt álló 70 főnyi egyetli zenekar előadásában a különféle izlésekkel számolva garantálják a változatosságot. A hang-

verseny kezdete pont 5 órakor a Fehér Kereszt nagytermében.

* A Kölcsény-egyesület második felolvasása november 18-án lesz érdekes tartalommal és érdekes előadókcal. Jögrné Draskóczy Ilma, a temesvári kiváló poéta fogja elmondani véleményét arról a néhány nőköltőről, aki ma a magyar irodalomban erős egyéniség. Csak a verselő poétákról fog beszélni, mert hiszen tollforgató asszony sokkal több van, semhogy egy felolvasásban valamennyiről szó lehetne. Jögrné Draskóczy Ilma, aki pár év előtt már volt a Kölcsény-egyesület felolvasó asztalánál, a magyar asszonypoéták közt szép seregű és erős érzésű verseivel kiválik. A szépirodalmi lapokban meg-megjelenő verseiből éppen most ad ki egy neves fővárosi cég újabb kötetet, miután a néhány év előtt megjelent Versek, a hivatott bírálók legszebb ajánlásaival jutottak a magyar versolvasók elé. A költőtársait ismertető fiatal asszonysor önmege fejlődésének bemutatására a most megjelenő Melódiák néhány darabját fogja előadni. A pénteki felolvasás másik szereplője aradi tudós, kinek költőlelkét az aradi közönség szintén ismeri már a Kölcsény-egyesületben közvetlen hangon elmondott előadásából. Ez Wagner János, az országosnévű botanikus, tanítóképző tanár, A kis tudósok népszerű ifjúsági írója. Bizonyos aktualitása lesz természettudományi tárgyának, amint azt a címe is kifejezi: Életgondok a természetben. Akik tele vannak életgondokkal, bizonyára kíváncsian várják a szót az életgondokról, melyek nem az emberek világából valók.

* Makó Lajos szobrának leleplezése. Szegedről jelentik: Ma délután leleplezők le Makó Lajos volt szegedi színgazgatonak a színház előcsarnokában felállított mellszobrát óriási közönség jelenlétében. A kultuszminiszter képviselőténen Festetics Andor gróf színeszeti felügyelő méltatta Makó érdemeit, amelyeket a vidéki színezet fejlesztése körül szerzett. A beszéd közben lehullott a szoborról a lepel. Ezután Vigh László, a szobor alkotója feikerte Lázár György polgármestert, hogy a szobrot vegye a város gondozásába. Azután a szoborra a koszorukat helyezték el, számszerint százhusz darabot. Délben bankett, este ünnepi előadás volt, amelyen a főbb szerepeket vidéki színgazgatók játszották.

* Schmid Olga hangversenye. Egy hét múlva, november 20-án lesz schmidfeldeni Schmid Olga hangversenye, amely iránt a legszelebb rétegekben oly élenk érdeklődés mutatkozik, hogy a jegyek nagyrésze már elkel. A művész oly sikerrelen alította össze a hangverseny programját, hogy a művészestély bizonyára felül fog múlni minden varakozást, amit a műértő közönség e hangversenyhez fűz. Jegyek meg korlátolt számban kaphatók Weiss Leó hangverseny irodájában. A hangverseny műsora a következő:

1. a) Ich liebe Dich. b) Die Trommel gerührt. (Egmont dalokból.) c) Freudvoll und leidvoll. L. v. Beethoven. 2. a) Traum durch die Dämmerung. b) Ständchen. R. Strauss. c) Schwesterlein. d) Am Sonntag Morgen. e) Feinsliebchen. J. Brahms. 3. a) Búcsú. b) Össz utója. c) Esteledik. d) Primavera. Tarnay A. 4. a) Vannak ugyebár... b) Kérdés. Buttykai A. c) Fülemlécseng. Székács A. d) Dal. Gajári J. e) A kosár. Csiky J. Zongorán kíséri Tarnay Alajos zongoraművész.

* Az élet igazságszolgáltatása nem azonos a költői igazságszolgáltatással. Az élet az 6 bonyolított, minden regénynél érdekesebb történetekben sokszor éppen az érdemenent emeli magára és bántó kegyelenséggel sújt le az érdemesekre. Az Urania Bandita című drámája az életnek ezt a kegyetlen igaztalanságát mutatja be egy fiatal házaspár megrázó tragédiája keretében. A gonosz csábító, aki a fiatalasszony erényeit akarja megrabolni, egy banditában lel igaz bírót, aki kényszeríti, hogy a férjnek bevalija mutakáját és ezzel ravegyje, hogy ok nélkül elűzött feleségével kibéküljön. Az életért remegő intrikus ezt meg is teszi, de előbb értesíti a rendőrséget és az eredmény az, hogy a házasságyu bandita halálal lakol, a fiatal férj börtönbe kerül, csak az intrikus vigyorog kajánul terve sikeren. Ez a nagy realizmussal lejtatszódó dráma a mai műsor egyik legérdekesebb képe, de ehhez a szebbnél-szebb program-számok egész sere csatlakozik.

Udvari ebéd Bécsben.

— A csevegő király. —

— Bécsi tudósítónk telefonjelentése. —

Bécs, november 12.

Mint Bécsből jelentik, ma délután hat óra körül volt a Hofburgban az első delegáció udvari ebéd, amelyen a magyar delegáció következő tagjai jelentek meg: Apponyi Albert gróf, Beöthy László, Dániel Ernő, Erdély Sándor, Forster Gyula, Harkányi Frigyes báró, Hegedűs Loránt, Iseckutz György, Kammerer Ernő, Karácsonyi Jenő gróf, Kossuth Ferenc, Láng Lajos, Lánzy Leó, Mayländer Mihály, Mezőssy Béla, Miklós Ödön, Molnár Viktor, Nyegre László, Pejachevich Tivadar gróf, Rakovszky István, Sággy Gyula, Sándor János, Sipos Miklós, Szivák Imre, Telegy József, Tisza István gróf, Wickenburg Márk gróf, Zichy Endre gróf, Zichy Ágost gróf és Charak Levin.

A kormány tagjai közül ott voltak Khuen miniszterelnök és Hazai honvédelmi miniszter, továbbá a közös miniszterek.

A Burg környékét már jóval hat óra előtt óriási közönség lepte el. Fél hattól kezdve kocsi kocsi után rohogott be a Hofburg kapuján. Miniszterek, osztrák és magyar delegátusok egymás után érkeztek az udvari ebédre. A magyar delegátusok ragyogó díszmappar ruhái élénk feltűnést keltettek a nagyszámu közönség körében.

Hat óra körül a meghívottak mindannyian együtt voltak a nagy fogadóteremben. Néhány perccel később kitáruult a hatalmas szárnyas ajtó és Ófelsége a terembe lépett. A király, aki pompás színen van, mindjárt a terembe léptekor, — ami eddig még soha nem történt meg, — megszólította Láng Lajost, a magyar delegáció elnökét és Glombinszkyt, az osztrák delegáció elnökét. Ezután sorban Aerenthal grófot, Khuent, Schwarzenberg herceget, Schönauich bárót, Burián bárót, Bisnerth bárót üdvözölte.

Ezután megkezdődött az ebéd. Ófelsége a magyar és osztrák delegációk elnökei között foglalt helyet és az egész ebéd alatt élénk beszélgetést folytatott velük. Ófelsége láthatólag nagyon jó hangulatban volt. Ebéd közben többeket kitüntetett megszólításával, így a delegáció két alelnökét, Wickenburg Márk grófot, a külügyi albizottság elnökét, majd Hegedűs Lorántot, akivel a hadügyi költségvetésről beszélgetett. Ófelsége kérdéseiből látszott, hogy a költségvetés minden részletkérdését teljes alaposággal ismeri. Hegedűs Loránttal való beszélgetése közben a király tényleg adta kitűnő emlékezőtehetségének. Megemlékezett Beöthy atyjáról, néhai Hegedűs Sándorról, aki egy időben szintén elnöke volt a hadügyi albizottságnak. Ezután Dániel Ernővel és Beöthy Lászlóval beszélgetett.

Az ebéd hét óra előtt néhány perccel ért véget. Ezután Ófelsége csaknem egy órahosszat elbeszélgetett a delegátusokkal. Közben a két miniszterelnök bemutatta a delegáció új tagjait. Feltűnő hosszasan beszélgetett a király Tisza István gróffal. A közelben álló delegátusok egy kissé visszavonultak. A király diskurzus közben többször hargosan fel nevetett, úgy látszik Tisza anekdotákat mondott neki. Mindjárt Tisza után Kossuth Ferencsel és Apponyi Alberttel beszélgetett, az utóbbival az amerikai utjáról. Néhány szót váltott még a király Erdély Ferencsel. Harkányi Frigyes bárótól azt kérdezte:

— Hogy érzi magát?

— Köszönöm Felség, jól.

Erre a király mosolyogva szólt:

— Én bizony már érzem az évek súlyát.

Mire Harkányi így válaszolt:

— Oh, én jóval idősebb vagyok, mint fel-seged, már korábban is voltam a főrendiházban.

Ezután az osztrák delegáció több tagját szólította meg. A király a magyar képviselőkhöz magyarul, az osztrákokhoz németül és az olaszokhoz olaszul szólt. Így többek között olaszul szólította meg Mayländer fiumei képviselőt. Azt mondta neki, reméli, hogy a két hadihajót Fiumében lehet elkészíteni.

A magyar delegáció tagjai az udvari ebédre a Magyar Házba hajtottak, ahol Khuen esztélyt adott tiszteletükre.

TÖRVENYKEZÉS.

§ Táblabíró és főszolgabíró pöre. Szegedről jelentik: Ma reggel kilenc órakor folytatta a szegedi törvényszék annak a rágalmazási pörnek tárgyalását, melyet Simon Ákos táblabíró indított Petrovics István főszolgabíró ellen. Harsányi Elemér ügyész vádbeszédében kérte Petrovicsnak rágalmazás vétségében való elmarasztalását. A kihallgatott tanúk vallomása nagyban ellentmondóknak tartja. Ellentételek a vallomások a kibicpénzekre vonatkozólag, még ellentétebbek a vádakra, a melyekkel Petrovics hivatalos mulasztással vádolja a táblabíró. Ilyen tanuvallomások alapján nem lehet egy bírót tönkretenni. Polgár közjegyző tanuvallomásából kiderül, hogy az ajándékok kisebb baráti természetűek voltak, melyeket nem lehet megvesztegetéseknek tekinteni és a melyeket Simon is viszonzott. A Verhovayné végredelethe ügyében a táblabíró mint ember és mint rokon járt el, nem pedig mint bíró.

Krenner Zoltán dr. védő tartotta meg ezután határozat, szépen megalapozott, jogász szempontból is értékes védőbeszédét. Petrovics — ugymond — nem támadta meg Simon becsületét, amikor magas bírói állásával össze nem férő dolgokat követett el. A tanuvallomások igazolták ezt, igazolta különösen Polgár közjegyző vallomása. Összehasonlítva az ügyet Kern közjegyzőjével, akire a bíróság minden valószínűség szerint a bűnösséget fogja kimondani és megfosztja közjegyzői állásától. De hasonlóan méltatlan közhivatali állására a táblabíró is. Védenecse bebizonyította vádjait, tehát fölmentést kér.

Az ítéletet csak holnap hirdetik ki.

§ Kegyelem egy halálraítéltnak. Többször ismertették már azt a bonyolult bűnpört, amely egy orszói rablói korszak nyomán támadt. A csendőörök Grozavesszku Juont, egy jó módú földmivesét tartották a tettesnek és a karánsebesi esküdtbírósg bűnösnek mondotta ki. A Kuria elvetette a temmiségi panaszokat és ezzel helyben hagyta a kimondott halálos ítéletet. Már úgy volt, hogy Grozavesszku fölakasztják, amikor Weisz Ödön dr. védő újrafelvételi kérelmet adott be. Tanukra hivatkozott és elégséges felrem derített körülményekre, amelyeknek alapján esetleg kimutatható a halálraítélte ártatlansága. A tanúk pedig azért nem jelentkeztek előbb, mivel Boszniában tartózkodtak és sejtelmük sem volt a karánsebesi tárgyalásról. A törvény értelmében huszonnégy órán belül végrehajthatják az ítéletet, ha a kabinetirodából leküldik s attól kellett tartani, hogy Grozavesszku már nem lehet segíteni. Most aztán — amint lapunknak jelentik — Ófelsége megkegyelmezett Grozavesszkunak s így a halálos ítéletet nem fogják végrehajtani. Az erre vonatkozó értesítést ma küldték le Karánsebesre.

A védő pedig tovább folytatja a küzdelmet, hogy az újrafelvételi eljárás meginduljon.

§ Emberölés vétségével vádolt tanár. Különös hír érkezik Miskolcra. Egy ottani tanárt gondatlanságból okozott emberöléssel vádolt meg az ügyészség. Ez év május 26-án Xantus Gábor róm. kath. gimnáziumi tanár, a II. és III-ik osztály növendékei közül 20 tanulóval kirándulást tett Sajócecsre. Itt a tanuló kérésére megengedte, hogy a gyermekek a Sajóban fürdőjenek. Az egyik fiú, Hercz Kálmán II-ik osztálybeli tanuló a tanár tilalma dacára tovább ment a vízbe a megengedett határnál és a Sajóba fult. Annak idején a királyi ügyészség és a törvényszék vádtanácsa beszüntette az eljárást Xantus ellen, aki közben Zomborba helyeztette át magát. A kir. tábla azonban a btk. 290. szakaszába ütköző gondatlanságból okozott emberölés vétsége miatt vád alá helyezte. Ma tárgyalta a miskolci kir. törvényszék ezt a bűnügyet. Xantus Gábor vádlott nem érzi magát bűnösnek. A tanulók maguk kívánták, hogy engedje őket megfürödni s ő előbb meggyőződött arról, hogy a Sajó azon a helyen nem veszélyes. A szerencsétlenül járt Hercz Kálmán mélyebben ment a vízbe, amint ő megengedte s ez okozta az ő szerencsétlenségét. Ezután tanuként 5 iskolásfiút hallgattak ki, továbbá az áldozat édesapját, Hercz Mórt, aki nem kívánja a vádlott megbüntetését és két parasztembert, akik éppen arra jártak az eset idejében. Algay Vilmos kir. ügyész gondatlanságot lát fenforogni s annál inkább kéri a vádlott elítélését, mert az iskolai szabályok is tiltják a szabad Sajóban való fürdést. Dr. Kúrcz Jakab védő nem lát gondatlanságot fenforogni, mert az a hely, ahol védenecse a fürdést megengedte, nem volt veszélyes. A kir. törvényszék rövid tanácskozás után Xantus Gábor tanárt a vád- és következményei alól felmentette. A védő és ügyész, valamint a vádlott megnyugodott az ítéletben, amely jogerős.

Pesti tréfák.

— Fővárosi levél. —

(„Fiatal borjú“) Tapolczai Dezső, a Víg-színház népszerű Tapija, e héten betért egy körüti vendéglőbe vacsorázni. Helyet foglalt és tanácskozni kezdett az éthordával, aki borjuszültet ajánlott neki. A rendelés megtörtént és egy rövid félóra múlva a pincér már hozta a borjuszültet. A sült azonban minden volt inkább, mint sült és kitűnő szelvéltet példál szolgálhatott volna irodalmunk mindama jelesseinek, akik a vendéglői táplálkozás sanyarúságairól szoktak kirokit írni. Tapi felháborodva hivatva oda a tulajdonost.

— Na hallja! Ezt nevesi ön borjunak?

— Kérem, ez borjú. Egészen fiatal borjú.

— Fiatal. Perze. Második gyermekkorát élte...

(Odry elfáradt) Odry Árpád, a Balgaszínház kitűnő Armauryja, újságot olvas a kávéházi törzestáblánál. Egyszerre csak megjelenik Szemere György. Barátságosan üdvözlök egymást.

— Hát hogy vagy? Régen nem láttalak. — mondja Szemere.

— Köszönöm, most már kissé jobban.

— Jobban? Volt valami baj?

— Nem, csak nagyon fáradt voltam. Tudod, már nem vagyok husz éves és a Balga színház nagyon kifárasztott.

(Tihanyi fogadása) Tihanyi Miklós panasz-kodik a Fészekben.

— Én ugyan megjártam. De én vagyok az oka. Megfogadtam, hogy nem veszek többé kártyát a kezembe. Ma azonban mégis csak a kezembe vettem a kártyát. El is ért a végzet: végleg leégtem.

Molnár Ferenc felelt a Víg-színház oszlopának panaszára:

— Ugy kell. Az ember nem is fogad meg ilyesmit. Hanem megfogad például egy jó halmozást.

Tolstoj Leó gróf eltűnt.

— Menekülés a feleség elől. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 12.

A művelődésért folytatott harc legnagyobb elméjü élő alakja, az oroszországi ősz remete — Tolstoj Leó gróf — hirtelen eltűnt jásznapoljanai magányából. Az első sürgöny híhetetlennek tetsző jelentését, amely a csodás nagyságu, halhatatlan filozófus író és poéta nyomtalan eltűnéséről szólt, a késő éjjeli órákban hivatalosan is megerősítették az orosz fővárosból. Eszerint az emberiség boldogulásáért küzdő agg apostol azért hagyta el magányát, mert megunta felesége, Zsófia grófné méltatlan bánásmódját s élete hátralevő részét teljes elvonultságban, házirovosa társaságában akarja eltölteni. A ma estig folytatott kutatások nem vezettek eredményre s nem sikerült megállapítani: hol rejtőzik Oroszországnak a hatalom által szakadatlanul üldözött apostola. A váratlan eltűnés olyan hatással volt feleségére, hogy többször öngyilkos kísérletet követett el.

A titokzatos ügyről ezek a távirataink számolnak be:

Az eltűnés első híre.

A Berliner Localanzeiger varsói tudósítója jelenti lapjának, hogy Tolstoj Leó gróf tegnapelőtt reggel öt órakor befogatott és házi orvosával, Makovitzky dr.-al, aki horvát származású, Tskinóba hajtatott. A vasuti állomáson két jegyet váltott egy közeli állomásra, azóta senki sem tud róla semmit. Családja mindenfelé kerestette a környéken, de eddig nem találtak rá.

Megerősíti ezt a hírt a varsói Couriére Varsavszky egy tulai távirata, amely jelenti, hogy Tolstoj ismeretlen helyre utazott. Obolensky herceg tegnap bejött Tulába és ott elbeszélte, hogy tegnapelőtt reggel öt órakor Tolstoj eltávozott otthonról; családja csak akkor tudta meg az agg költő eltűnését, amikor hátrahagyott levelét elolvasták. Tolstoj levelében azt írja, hogy messzire megy el, mert élete utolsó napjait magánosan, háborítatlanul akarja eltölteni. Családja és az egész családtagok kocsin és lovakon bejárták Tula és Jaszna Poljana környékét, de sehol nem akadtak nyomára. Csak az bizonyos, hogy Tolstojt házirovosa is elkísérte.

A gyámkodó feleség.

Pétervárról jelentik: Tolstoj gróf eltűnésének két oka van: Az első és súlyosabb oka az, hogy feleségének, Zsófia grófnának gyámkodó bánásmódját megunta. Az erős akaratu asszony ugyanis úgy bánt a 80 esztendőes tudóssal, mintha gyermek volna. Nemesak művének anyagi jövedelmét, hanem ékszereit, s minden értékes holmiját magának tekintette. Emiatt Tolstoj nem egyszer keserűen panaszkodott és egy alkalommal nyílt levélben arra figyelmeztette a jólelkű, nagyvagyonu íróhoz forduló szegényeket, hogy ezután ne kérjenek tőle semmit, mert nem folytathatja adományozásait. Azt ne kérdezzék tőle, hogy miért, mert úgy se adhat rá feleletet. Nagyon elkedvetlenítette a grófot, hogy legutóbb több munkáját az orosz ingyen könyvtárnak akarta adni, de a felesége ebben megakadályozta. Ez a lealázó gyámkodás s asszonyi erőszakoskodás megérlette Tolstojban azt a gondolatot, hogy élete utolsó ide-

jét zaklatástól mentesen tölti el. Másik oka az eltűnésének, hogy Oroszországban folyton szaporodnak a borzalmas kivégzések, amelyek hírei a szelidlelkű apostolt iszonyattal töltötték el. Azonkívül a szabadvélemény nyilvánítást brutálisan fojtják el Oroszországban és a hatalom őt folyton üldözte humánus, szabadelvű gondolkodásáért. Legutóbb Malinovszky dr. képviselő a halálbüntetés ellen szónokolt. Tolstoj üdvözlő levelet küldött neki s már ebben jelezte, hogy a föld valamely egészen elrejtett helyén akar ezután élni, mert megunta a testi s lelki zaklatásokat.

Hol van Tolstoj?

Pétervárról táviratozzák: Ma késő délutánig nem sikerült kideríteni: hol rejtőzködhetik Tolstoj? Eleinte azt hitték, hogy Kaluga tartományban egy ősi kolostorban van, de ezt azonnal megeáfolták. Tudvalévő, hogy Tolstoj egyházellenes tanai miatt kiközösítették minden vallás papjai s így a kolostorba se fogadják be. Sokkal valószínűbb, hogy valami elrejtett falucskában parasztok között vonta meg magát orvosával együtt.

Felesége, amióta az eltűnés híre kiszivárgott, rettenetes órákat élt át. Idegrohamai voltak és többször öngyilkos-kísérletet követett el. A családnak sejtelve sincs arról, hol lehet a gróf. A családtagok — egy fiu kivételével, aki Párisban lakik — valamennyien Jásznapolnájában éltek vele. A környékbeli lakosság rendkívül izgatott, mert nagyon sajnálják Tolstojt, aki velük sok jót cselekedett.

Párisból táviratozzák: Ifjabb Tolstoj Leó gróf, aki Párisban lakik, ezt mondta az öt fölkereső újságíróknak:

— Azt hiszem, atyám eltűnése nem végleges. Ő ilyen idő tájban többször is eltűnt már, de néhány hét múlva ismét visszatért önmagától. Remélem, hogy most is újra fölkeresi régi otthonát.

Látogatás Tolstojnál.

Néhány hónappal ezelőtt egy magyar újságíró meglátogatta Tolstojt s ezt írta látogatásáról:

Tolstoj előtt állok.

Az orosz parasztok és munkások ruhája van rajta. Magasszáru csizma, bugyros nadrág, övvel leköttöt fekete orosz ing, alóla a nyakánál kilátszik fehér inge. Könnyen és megerőltetés nélkül jár. Megáll. Rám néz.

Haja koponyáján gyér szálakban ágazik szét, de tarkóján már újra sűrű, szakála hosszú és fehér, szemöldöke torzonborz és magasan árnyalja be szemét, orra széles és lapos. De amint szemembe néz, semmi mást nem látok, csak a szemét. Valami különös, zöldes-kék csillogása van: a nézése tiszta, keresztülhatoló. Mint a bíró a vádlottal, úgy ül le velem szemközt, mikor helylyel megkínál. Szinte félek, hogy rögtön vallatni kezd. Ember ilyen különös érzést még sohasem keltett bennem. Megtelik vele az egész kis, szegényes szoba és elfogódva nézek a homlokra, amely mögött a Háború és béke csodás éposza megszületett. Nehéz és vastag ráncok húzódnak át a homlokon, közepén az orr fölött mély, hatalmas barázdák, haránt vele két szem között szintén mély barázdák, erős, komoly ráncok.

Leo Nikolajevics Tolstoj ül velem szemközt a széken. Több semmit se lehet róla mondani. Tolstoj. Minden ez a név és megsemmisülve nézek a nyolcvankét éves, ragyogó zöld szembe. Mit beszéljek vele, mit akarjak tőle?

Kisegit. Megszólal:

— Ugy-e, ön osztrák?

— Nem. Magyar vagyok. Budapesti.

— Mi járatban van erre?

— Kimegyek Japánba és Amerikába, részint állami kiküldetésben. És hogy Moszkvában voltam, nem állhattam ellent a vágyunk, hogy ne keres-

sem fel Tolstojt. Igazán nem is tudok szavakat találni, mert minden szó üresnek és gyengének tűnik fel itt...

És Tolstoj jobb kezét felemeli, ajka körül valami leirhatatlanul gunyos, mindent megvető mosoly jelenik meg; azok mosolya, a kik vagy nagyon magasról, vagy nagyon messziről nézik a világot, s a kik keresztülgszoltak minden emberi hiúságon.

— Hagyja... Hagyja... — szólal meg aztán. — Higgye meg, nekem minden áradozás kelemetlen. Azt mondja, hogy állami kiküldetésben jár? Hát állami hivatalnok?

— Nem. Hirlapíró vagyok.

— Hát hogy küldheti ki akkor az állam?

— Nem küld, hanem segítséget ad tanulmányutamhoz, Japánban a házipari dolgokat fogom nézni, Amerikában a kivándorlás ügyét tanulmányozom.

— Maguktól is a föld miatt vándorolnak ki az emberek? — kérdezte Tolstoj.

— Igen... Mert a föld nagy része vagy mágások, vagy papok kezén van.

— És meg akarja nézni, hogy mit csinálnak odakünn a kivándorlók. És irni fog róluk?

— Igen...

— Nehéz, nagyon nehéz dolog. És hogy gondol irni róluk?

— Vagy szárazon megirom a dolgokat, a mit látok, vagy szépirodalmi formában dolgozom fel.

— Szépirodalmi formában?... és újra megjelent ajka körül a gunyos mosoly, sőt egy kis köhögősszerű nevetés is feltört torzonborz, ősz bajusza mögül... Lássá, tette aztán hozzá: *En gyűlölöm és utálok az irodalmat.* Minek írnak az emberek? Csak kiváltságos, óriási nagy művészeknek szabad szépirodalmi formában irni. Marad a másik. Az igazság megírása. Hol az igazság, milyen az igazság? Hiszen minden ember lát, mindegyiknek igaza van. Ezen a réven mind a másfél milliárd ember írhatna. Művészet?... Az nincs. Csak pénzkerés és hiúság van. Csak ezért a kettőért írnak az írók, dolgoznak a művészek. A pénz őrli meg teljesen az irodalmat, mindenki csak pénzt akar írásból keresni, megtagadják magukat és megalkussznak. Ezért nem kellene nekem az Andrejevnek.

— De hát a kezdet? Hiszen a fiatal írók se pénzre, se valami különös dicsőségre nem pályáznak.

— Hagyja el... Tudom magamról. Elégge megbántam, én is hiúságból kezdtem. Csak most értem el az igazsághoz, ami nem az irodalom. A vallásos érzést kell mindenben megkeresni...

— De mig eljutott ide, egy egész sereg művet írt meg. A Háború és béke világot átölelő szerete nem ennek az érzésnek volt az alapja?... Azt már megtagadja?

— Elfelejtettem...

— Anna Karenina?... Családi boldogság?... És a többi mind?...

— Elfelejtettem... Elfelejtettem...

És a hangja valami különös, tompa fényben csengett s az a makacs konokság, a hogy az „elfelejtettem“ szót kiejtette, egyszerre felrázott elfogultságomból és szinte idegenül, kutatva néztem az előtttem ülő öregre. Mintha önmagának egy regényalakja ült volna velem szemben. Elszólt a varázslat s furcsaságok tűntek elő. Miért jár parasztruhában, mikor szürkelibériás, fehérkeztűs inast láttam bemenni hozzá? Miért tartja szegénységben azt az egész házat, a hol senki se éli az ő saját életét, hanem mindenki a nyolcvankét éves aggót? Miért ir most is szépirodalmi dolgot, ha úgy megveti a szépirodalmat?

— Mit szokott még irni? kérdezte tőlem.

— Dolgozgatok színházaknak, feleltem.

— Utálok! vetette meg Tolstoj.

Nem tudtam mit mondjak még s hogy valami egészen felelősség nélkül valót mondjak, az előb-

lelkben szomorúan tapasztaltak után, majdnem csak gondolathangon jegyzetem meg:

— Verseket is írok . . .

Minden eddigi guny és megvetés megnégyesződve tört ki. Szakálas, öreg pátriárka fejét gunyosan ránta:

— Ezt, ezt utálok csak igazán! . . .

Tönkre voltam téve, lélekben már a szék alatt ültem.

— Mi a vers... Minek írják?... folytatta Tolstoj. Emberek mondanivalójukat, amit keresetlenül, egyszerűen mondhatnak el, rímek és ritmusok kényszerébe törik . . . Ez még az emberiség vadságának maradványa . . .

— De hát egy Goethe? . . . Igyekeztem közbetvetni . . .

— Goethe? . . . a megvetés egy újabb áradata . . . Goethe senki se volt . . . Goethe jelentéktelen ember, még Schiller hagyján . . . De a verset egyáltalában utálok. Igaz. A földkérdést említettük az előbb. Lásd, ez érdekel engem . . . Mert a meggyőződése, hogy száz év múlva bűntett lesz, ha valakinek földje lesz . . . Bocssáson meg, hogy nem maradok tovább, kelt fel székeről. De ma különösen gyöngye napom volt . . . Nagyon örültem . . . Ég vele!

Kezet nyújtott és határozott léptekkel elment.

A nemzet földje.

(Mit terveznek a veszthelyre? — Ugygyűjtés. — A vértanúk csontjai. — A bizottság mai ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A a , november 12.

A veszthely rendezésére ma megtörtént az első lépés. Az a bizottság, melyet a törvényhatóság még az év tavaszán küldött ki Barabás Béla dr. elnöklésével a nemzeti bucsujárhelynek az országhoz méltó elkészítésére, ma délután tartotta az első ülését. Két irányban hozott határozatot a bizottság: megbízta Varjassy Árpád kir. tanácsost és Virágh Lajos főmérnököt a vértanúk földi maradványainak összegyűjtésével és kimondotta, hogy a veszthelyi parkot oly módon készíteti el, hogy az bármikor bővíthető legyen és ez által Aradváros egy nagy-szabású üdülhelyhez jusson. Ezért az oda vezető utat már a közeli napokban kezdik megépíteni, még pedig úgy, hogy azt fával szegik be és folytatása lesz a várbeli alénak.

Az ülésen Barabás Béla elnökölt.

Mintán ismertette a törvényhatósági közgyűlésnek azt a határozatát, mely a bizottságot azszal a feladattal küldte ki, hogy önállóan végezze el a rendezést, azt javasolta, hogy a bizottság teljesen függetlenül a tanácstól és közgyűléstől intézze el teendőit és csak olyankor forduljon a törvényhatósághoz, mikor egy-egy nagyobb munkarészt elvégzett és erről be akar számolni az ország közvéleményének, mely ébren figyel a veszthelyen történőket.

A végrehajtás mikéntjére azt javasolta, hogy egy szűkebb bizottság dolgozza ki a munkakört megszabó ügyrendet és a bizottság pénzelésével bizza meg a 13-as bizottság volt pénztárosát, Dániel Eadrét. Lőcs Rezső elnöklésével kiküldötték: Virágh Lajost, Múlek Lajost, Varjassy Árpádot és Kovács Vincét.

Jelentette továbbá, hogy a gyűjtésből száznegyvenezer korona folyt be és az elszámolás felülvizsgálására felkéri a városi számvevői hivatalt.

Minthogy elhangzott az az állítás, hogy a veszthelyi földet bérelte folytán a várost

anyagi veszteség éri, megjegyezi, hogy ez csak látárlagos lehet, mert abban a pillanatban, mikor valaki indítványozná, a megváltási a ap megtérítheti a differenciát, mely az annuitás és bérösszeg közt van, másrészt pedig a város még egyetlen fillérrel sem járult a nemzet földjének megváltásához.

Felvetette az elnök azt a kérdést, hogy az előreláthatólag elégtelen száznegyvenezer koronán túl szükséges összeget mi módon teremtsék elő a dívottság? Elhatározták, hogy gyűjtés útján kéri a nemzetől, de majd csak akkor, ha már a rendezésnek egy nagy részét elvégezték és az ország láthatja, miként használták fel filléreit. A kormánytól is kérjenek hozzájárulást, mert még Wekerle megígérte, hogy az állam segítyt ad a hazafias célra.

Ezután áttért a bizottság a veszthely céljaira szolgáló tiz hold terület kihasításának kérdésére. Érdekes vita keletkezett e körül, mert tulajdonképpen ennek helyes megoldásától függ a veszthely rendezésének nívója.

Fabry Sándor dr. szólalt elő a kérdéshez. A hazafias kerület vezessen bennünket elsősorban, ugymond, mikor a nemzet vértanúinak nyugalóhelyét rendezzük. Ezért az a park, melyben emléküket megőrzik, oly módon legyen megközelíthető, hogy a gyalogos sétáló minél könnyebben és minél többször sarándokoljon oda. Hivatkozik Würzburg példájára. Lerombolták a várat és a glazikat kedves parkká varázolták másfél kilométer szélességben. Ebből vezet egy gesztenyefákkal szegett ut az emlékszóphoz, mely a francia hadjáratban elesettek dicsőségét hirdeti. Ilyenformán kell nekünk is megoldani a kérdést. Legkedvesebb utirány lenne: az Eötvös-utcai hidon át a felszigetől vezessen az egyenes ut a parkba. Minthogy Aradnak sétánya nincs, helyesnek találni, ha nem tiz, hanem husz holdat hasítanak ki sétahelyre.

Ezt a tervet helyeselte Múlek Lajos dr. is, aki azt szeretné, ha az aradiak népligete fejlődne ki a veszthelyi parkból és a közönséget oda lehetne szoktatni.

Varjassy Árpád szembeszállott eme tervekkel, mert megoldásukra nincs elegendő pénz.

Fabry dr. elállott javaslatától, de azzal a kikötéssel, hogy a tiz holdas park ugy oldasék meg, hogy a jövőben bármikor fejleszthető legyen. Ezt az elvet a bizottság magáévá tette.

Megebizták Varjassy Árpádot, hogy rövid időn belül dolgozzon ki egy minden részletre kiterjedő munkaprogramot és azt terjessze a kiküldött albizottság elé, mely revideálja és a plénumnak bemutatassa. Ez nyolc nap múlva meg fog történni. Ha a nagybizottság a programot jóváhagyta, bemutatják a törvényhatóságnak és azonnal megkezdik a megvalósítását.

Mig ez az elaboratum megjárja az említett fórumokat, megkezdődnek az ásatások a vértanúk földi maradványainak összegyűjtésére. A bizottság felhatalmazta Varjassyt és Virághot, hogy a legszélesebb hatáskörben intézkedjenek és végeztessék a szükséges munkákat, melynek költségeire a bizottság a szükséges összegeket is kintalta.

GYÁSZROVAT.

Halálozás. Özv. Birg Bernátné szül. Löwenbach Julia 69 éves korában ma meghalt Aradon. E hó 14-én déle 5-öt fél 11 órakor temetik a Dák Ferenc utca 30. sz. gyászházából. Az agg urinő halála előkelő, kiterjedt aradi családot döntött gyászba. Assael Józsefné és özvegy Lukács Lajosné édesanyjukat gyás olják az elhunytban.

Katonai karhatalommal

a tébolydába.

— Egy urileány tragédiája. —

Távíráti tudósítás.

Arad, november 12.

Tegnapelőtt délután öt órakor nagy tömeg állta el Budapesten a Csányi utca 4-es számú ház előtt a járdát. A kapunál egy mentőkocsai állt, bent a házban pedig a négyes számú szegényes lakásban egy ménesbeli százados, egy altiszt és két közbata katonai hatalmat gyakoroltak. Egy negyven esztendőes leányt, aii az apja hadi érdemeiből nyomorgott, erőszakkal a tébolydába vittek. Talán az első eset a grancsár idők óta, hogy polgárember lakásába katonák hatolnak és ott hatósági jogokat gyakorolnak. A különös esetről a következő tudósítást vesszük:

Szegedinac Radoslaw közös hadseregbeli őrmester még a múlt század közepén Szolferino mellett és más ütközetekben kitüntette magát és e kitüntetés jutalmaként soron kívül főhadnagyknak léptették elő. A vitéz katona azonban nem sokáig élvezhette a tisztii állapotot, mert nem sokára meghalt. Két gyereke hagyott hátra, Miklóst, akit kereskedőnek szánt az anyja és Lyubicát, aki a varrás mesterségét tanulta. A gyerekek már fölserdültek, a mikor az anyjukat is elvesztették. Így magukra hagyatva is szépen édesgéltek, mert szorgalmasak voltak és szerények. Miklós boltot nyitott és Lyubica házakhoz járogatott varrait. Azonban, három évvel ezelőtt hirtelen katasztrófa érte a testvéreket. Mind a kettőnek gyöngülmi kezdett a látása: Miklós gyorsabban indult a teljes megvakulás felé, Lyubica valamivel lassabban. Egy esztendője, hogy a hős fia teljesen megvakult, tönkre ment és újságtárisznyát vett a nyakába. Most is a Nagymező-utcában árusítja reggelként a lapokat.

Szegedinac Lyubicát azonban megsajnálta a katonai kincstár és juttatott a vakuló leánynak havonta tiz korona kegydíjat. Azonfelül részesült még más címeken is katonai alapítványokból valamelyes segélyben, úgy, hogy a katonáéktól kapott segítsége egy esztendőben háromszáz koronát tett ki. Éppen elegendő lett volna az éhenhalásra, de a szerencsétlen teremtes dolgozott, amíg birt és valahogyan fönntartotta magát. Az utóbbi időben azonban már nagyon fogytán volt a látóereje és érezte, hogyha élni akar, teljesen a katonai kegydíjra lesz utalva. Kérvenyezett nagyobb segélyért, de ezt nem adták meg neki. Még egyszer, ötször, tizszer ismételte meg a kérését. Fölment a hadkiegészítő parancsnoksághoz; lármázott, sirt, tombolt. Nem ért vele semmit. Azaz, hogy elérte vele azt, hogy tegnapelőtt eljött a lakására egy ménesbeli százados, egy altiszt és két közlegény. Épen elmenőben volt a szállásáról, más lakásba akart költözködni és magával vitte a ruháját és fehérneműjét is. A lakás előtt fogták le. Elvették a kofferjét és kérték a kulcsot tőle. Nem adta oda. Erre katonás rövidséggel intézték el az ügyet. Az egyik katona oldalfegyverével fölhasította a koffert, a százados megnézte, azután összekötöztette megint. A leányt pedig, aki jajgatott és ellenkezett és sirva erősítgette, hogy nincsen olyan baja, hogy kórházba jusson, a katonák nyálábra fogták és vitték a mentőkocsiba, amely a lipótmeezi tébolydába hajtatott vele.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetés osztály — 151

HIREK.

Bűnvádi feljelentés Sulkovszky hercegnő
vőlegénye ellen.

— Schmettow gróf üzletei. —

Távirati tudósítás.

Arad, november 12.

Mint berlini tudósítónk jelenti, a „Berliner Zeitung am Mittag” című lap ma délelőtt megjelent számában a következőket írja:

„A berlini államügyszéknél Schmettow Bernát birodalmi gróf ellen család miatt bűnvádi eljárás indult meg. Azzal vádolják a grófot, hogy egy berlini ékszerészt, — akitől 28 000 márka értékű ékszert vásárolt, — azáltal csalt meg, hogy a maga és menyasszonya, Sulkovszky Ida hercegnő aláírásával ellátott váltókat adott, noha tudta, hogy Sulkovszky hercegnő gyengeelméjűség miatt gondnokság alatt áll. A váltókat nem váltották be a az ékszerész az eladott ékszerekért nem kapott fedezetet. Vádolják a grófot továbbá azzal, hogy egy telekvételnél hasonló módon akart két berlini üzletet megcsalni. A csalást csak azért nem hajtotta végre, mert a megszerzett információk annyira kedvezőtlenek voltak, hogy az alkuban álló felek megszakították a tárgyalásokat.

Ez év április hó elején a gróf egy berlini ékszerésznél kiválasztott több gyűrűt és egy nyakéket, hogy azokat menyasszonyának, Sulkovszky Ida hercegnőnek ajándékozza. Az alkut 28000 márkában kötötték meg és Schmettow gróf az árt az aláírásával ellátott váltóval akarta kiegyenlíteni. Az ékszerész azonban a kedvezőtlen információk következtében nem fogadta el a váltókat és Schmettow gróf kijelentette, hogy hajlandó menyasszonya aláírását a papírosra megszerezni. Eme célból bemutatott egy meghatalmazást, amelyet úgy menyasszonyának anyja, mint maga a menyasszony, idősebb és ifjabb Sulkovszky hercegnők aláírtak. Ezek után aláírta Schmettow gróf a váltókat, még pedig a következőképpen: „Sulkovszky Ida hercegasszony meghatalmazásával gróf Schmettow Bernát”, amire megkapta az ékszereket. A váltókat nem váltották be, hanem előbb meghosszabbították. Majd pörre került a dolog, az ékszerész megtudta, hogy a hercegnő szellemi gyengeség miatt gondnokság alá van helyezve és hogy Halitzky Árpád hercegi jószágkormányzó a gondnoka.

Az ékszerészt Aradról figyelmeztették erre a tényre, továbbá arra is, hogy a hercegnő anyja az érvényben levő jog szerint teljesen vagyontalan és hogy férje halála után sem részesedik a vagyonban. Azt, hogy Schmettow gróf tudott menyasszonya gondnokság alá helyezéséről, bizonyítja menyasszonya gondnokához írt levele, amelyben arra kéri, írja meg neki egy levélben, hogy a hercegnő anyja, az öreg herceg halála után egy nagy uradalmat fog örökölni, amely óriási érváradékot biztosít részére. Hangsúlyozottan kéri, hogy a levélben ne legyen szó a gondnokságról, mert ezzel a levéllel egy bajtársától kétszáz ezer márkás kölcsönt akar kifizetni.

A másik két esetben az Alexandrinén-uton álló ház megvételéről van szó, amelyért S. úr tulajdonos szintén váltókat kapott volna, de a házhoz kívül még százötvenezer korona készpénz hitelt kellett volna nyújtani Schmettow grófnak. Egy harmadik eset a Wandlitzcei birtok megvétele, amelynek tulajdonosa, Sch. negyvenezer korona hitelt ígért.

Ezek a gróf ellen emelt vádak és a vizsgálat fogja kideríteni, hogy a gróf manipulál

ción mennyiben átközik a büntető törvénykönybe.

Schmettow gróf a harmadik ulánuszrednek volt tisztje és még ma is az ezred kötelékébe tartozik, mint tartalékos főhadnagy. 1898-ban nőül vette Wachtmeister Tomasina grófnőt, akitől három gyermeke van, s akitől elvált. Mint ismeretes, rövid idő előtt az a hír járta be a sajtót, hogy a hercegnő magyarországi illetőségi hatósága nem járult hozzá, hogy Schmettow grófhöz menjen feleségül, azzal az indoklással, hogy a gróf teljesen vagyontalan.

— Időjárás. Az aradi meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 12-án az időjárás: változékony, szeles, hűvösebb, sok helyütt csapadék.

— Mennyi a fizetése Khuen-Hédervárynak? A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az 1911-iki állami költségvetést tartalmazó nyomtatványfüzetekből, melyeket tegnap a déli órákban kézbesítettek a lapok szerkesztőségeinek, az egyik estlilap buzgó munkatársa kiszámította, hogy Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök összesen 152,000 korona fizetést huz és pedig oly módon, hogy miniszterelnöki fizetésén és pótlékán kívül felveszi azokat a fizetéseket és pótlékokat is, a melyek őt mint belügyminisztert, továbbá mint a felség személye körüli és mint a horvát miniszterium ideiglenes vezetőjét megilletik. A lap ezzel az előadási számművelettel annyiban jár helyes nyomon, hogy az adott esetben a miniszterelnököt mind a négy miniszteri fizetés és pótlék tényleg megilletné. De a híradás mégsem felel meg a tényeknek, mert Khuen-Héderváry gróf — követve az előző miniszterelnököknek hasonló körülmények közt évtizedek óta gyakorlattá vált példáját — nem vesz fel egyet sem a három miniszteri fizetésből és a pótlékból, hanem csupán azokat az illetményeket, a melyek neki mint miniszterelnöknek az állami költségvetés szerint járnak.

— Magyar püspökök Róma polgármestere ellen. Budapestről jelenti: Vaszary Kolos hercegprímás a katolikus nagygyűlést megelőzőleg, konferenciára hívta egybe a püspököket. A konferencia ma d. e. 10 órakor kezdődött. Az ülésen a konferenciákat előkészítő bizottság elnöke az elhunyt Városey Gyula, kalocsai érsek helyébe Majláth gróf erdélyi püspököt, tagjává pedig Csernoch János püspököt választották. A konferencia ezután megállapította a pápához intézendő felirat szövegét, amelyben a magyar püspöki kar protestál Nathan római polgármesternek a pápát sértő beszéde ellen. A püspöki kar ezután belső egyházi ügyeket tárgyal.

— Meghívó. A II. kerületi aradi nemzeti munkapárt választmányát a hó 15-én, kedden este fel 9 órakor a párt helyiségében (régi Lloyd) tea-estélyivel egybekötött ülésre tisztelettel meghívja az elnökség. (Itt említjük meg, hogy a „Nemzeti munkapárt aradi köre” (új) telefonszáma 805.)

— A Polgári Takarékpénztár új részvényeire vonatkozó elővételi jog gyakorlatának ideje a közgyűlési határozat és a részvénykibocsátási hirdetmény értelmében a hó 15-én lejár. Dacára annak, hogy ez a határidő még nem telt le az új „Polgári” részvények iránt oly erős az érdeklődés és kereslet, hogy a kibocsátás — a mint értesülünk — már is tetemesen túl van jegyezve. Ez a nagy érdeklődés a jogos várakozásokat is felülmulja s így a tőkeselemelőri művelet a nehéz pénzügyi viszonyok közepette is fényes sikerrel jár.

— Házasság. Vitkay János házasságot kötött Rutkai Rozsinkával Aradon. (Minden külön értesítés helyett.)

— Vaszary Kolos pörvesztés. Esztergomból jelentik: Vaszary Kolos hercegprímás elvesztett egy hatszázezer koronás örökséget, amelyet fiz. esztendővel ezelőtt Palásthy Pál dúsgazdag címzetes püspök hagyományozott neki, mint a katolikus egyház magyarországi fejének.

Palásthy végrendeletét szegény rokonai megtámadták, azon az alapon, hogy a végrendeleti ívek nem voltak lepecsételve s így pontos bizonyíték nincs arra nézve, hogy a végrendeleti íveket nem cserélték-e ki. A Kuria helyt adott a rokonok keresetének s a végrendeletet érvénytelennek mondotta ki. Miután a kánonjog úgy intézkedik, hogy a papi hagyatékok egyharmada az egyházat, második harmada a szegényalapot, harmadik harmada a rokonságot illeti, a Kuria Palásthy Pál hagyatékát így osztotta fel. A püspök egyetlen örököse egy özvegyasszony, aki 177,217 koronát kapott, ugyanannyit kapott az esztergomi megyei szegényalap és az egyház is.

— Ferenc Ferdinánd Kisjenőn. Megirtuk ma, hogy József főherceg a hónap 20-án nagy vadászatot rendez Kisjenőn. Mint ma nekünk jelentik, erre a vadászatra nemcsak Henrik porosz herceg, hanem Ferenc Ferdinánd trónörökös is eljön.

— Függetlenségi párti jelölés a harmadik kerületben. A III. kerületi függetlenségi párt ma este Szalay Arnold dr. elnöklésével jelölő értekezletet tartott. Szalay Arnold terjesztette elő a hivatalos jelöltek névsorát, amely a következő: Avarffy Imre dr., Gligor Mojsza, Probst Mihály, Steigerwald Alajos, Szántay Béla, Söfalvi György, Raicu Izsa, Csécsi Imre, Meisztrovics János. E két utóbbi név olvasásánál az értekezleten megjelentek egyhanguan tiltakoztak jelölésük ellen. Klein József nyug. vasutas szólalt fel s a hivatalos listával szemben a következőket ajánlotta: Steigerwald Alajos, Nikolic Sándor, Szappanos Lajos, Gligor Mojsza, Söfalvi György, Pál Lajos, Stark Sándor, ifj. Bogas Károly, Gróf László. — Szalay Arnold kijelentette, hogy a két névsort a végrehajtó-bizottság elé terjeszti, megjegyzi azonban azt, hogy a hivatalos listát teljesen újalakítani nem lehet, legföljebb annyi koncessziót tehetnek, hogy Csécsi Imre és Meisztrovics János helyett ifj. Bogas Károlyt és Szappanos Lajost veszik fel a listára. Szász Róbert Meisztrovics helyett Stark Sándort ajánlotta, ezt azonban az értekezlet nem fogadta el.

— Domány József jubileuma. Életének nevezetes mozzanatát töltötte be a legutóbbi napokban Domány József kereskedelmi tanácsos, az öltözlajdonos és bornagykereskedő. A legutóbbi napokban volt ötven éve, hogy Bácsból Aradra jött, átvette atyja virágzó birtokait s azóta állandó, érdemes és tevékeny polgára a városnak. A jubileum megünneplésére Domány József azt a csöndes módját választotta, hogy megemlékezett Arad emberbaráti intézeteiről, amelyek között 500 koronát osztott szét a következőképpen:

Az Aradi Árvaházalap javára (Varjassy Lajos polgármester kezeihez) 50 —, az Aradi siketnéma-intézet javára (Varjassy Lajos polgármester kezeihez) 50 —, az Aradi polgári jótékony nőegylet javára (Varjassy Lajos polgármester kezeihez) 50 —, az Aradi szegény tanulók egyesülete javára (ösv. Hanser Károlyné kezeihez) 50 —, az Aradi Fehér Kereszt egyesület javára (Múlek Lajosné kezeihez) 50 —, az Aradi izraelita jótékony nőegylet javára (végvári Neuman Dánielné kezeihez) 50 —, az Aradi kereskedelmi testület javára (Tedeschi Viktor kezeihez) 50 —, az Aradi Vörös Kereszt egyesület javára (Wadowsky Gusztávné kezeihez) 50 —, az Első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület javára (Kohn S. N. kezeihez) 50 koronát.

— **Véres boxerlázadás.** Pekingből jelentik: Sanghaiban véres boxerlázadás tört ki. Egy külvárosi teaházban német matrózok összeverekedtek kínai munkásokkal. A kínaiak jatagánokkal támadtak a matrózokra és sorba lemészárolták őket. A vérengzés után az összesereglett csőcselék több európai kereskedő üzletét kirabolta és felgyújtotta. A további vérengzést csak nagy erőfeszítéssel tudták megfékezni. A pekingi hivatalos körök mit sem akarnak tudni a vérengzésről.

— **Mennyit örökölt Haverda Mariska?** Budapesten, a gyűjtőfogházban szomorú napokat él az utolsó esztendő szeszáción bünygyének világhíres szereplője, a szép Mariska. Ősítő kétségben várja, hogy ötödször is keresésére indulnak-e az igazságnak és a szabadkai kirtörvényszék negyedféléstendő után most döntötte el a rabasszony egyik pörét. Most dől el az apai örökség sorsa és úgy, hogy ha ez hamarabb, csak másfél év előtt történik: talán nem kellett volna elpusztulnia Haverda Boldizsárnénak. Tudvalevőleg az öreg Haverda Boldizsár halála előtt környezetének befolyása alatt olyan végrendeletet csinált, melyben még a köteles részt se hagyta Haverda Mariskára. Haverda Mariska, akit már akkor súlyos anyagi gondok gyötörték, nem nyugodott meg az apja — sugalmazott — végrendeletében, hanem pert indított a végrendelet érvénytelenítése iránt. Negyedféléstendőig húzódott a pör, közben Haverda Mariska bűnvádi eljárást indított a rokonai ellen a hagyatéki egy részének elcsikasztása miatt, aztán közbejött a gyilkosság, lezajlott négy főtárgyalás, reménytelenül börtönbe került a dúsgazdag Haverda egyetlen lánya s a szabadkai kirtörvényszék, mint örökösödési bíróság most úgy döntött a pörben, hogy Haverda Boldizsár végrendeletét megsemmisítette és Haverda Mária részére a köteles rész fejében 72.000 koronát állapított meg a hagyatéki terhére. Az ítéletet a napokban kézbesítik a gyűjtőfogházban Haverda Mariskának, akit azonban már nagyon kevésbé érdekel a hagyatéki pör sorsa. A hitelezői agyonterhelték a várva-várt örökséget és ha maradna is belőle valami: egy kissé nagyon későn jön. Tizenkétévi fegyház borzongató bizonyossága után...

— **Betörés egy bankba.** Szegedről jelentik: Mayer Miksa bankár bankházába, amely a szegedi városházával szemben, a Tisza-szálló mellett, tehát a város legforgalmasabb helyén van, az éjjel betörés történt. A betörő a pincéből hatolt az üzlethelyiségbe, még pedig úgy, hogy annak padlóját áttörte. A kőzépénzártban levő 12.000 korona értékű arany, ezüst és papírpénzt elvitte a betörő, azután megkísérelte a nagy pénzszekrény felfeszítését, ez azonban nem sikerült neki. Az üres kőzépénzárt mellett reggel egy bicskát találtak, amelyről a bank személyzete azt állította, hogy az Hegedűs Károly nemrég elbocsátott szolgálója volt. Azonnal detektívek mentek Hegedűs lakására, ahol az elbocsátott bankszolga tizennyolc éves fia a talált bicskában azonnal az apjára ismert. A rendőrség erre háztutatást tartott, s a kamrában elásva megtalálták az egész elrabolt összeget. Hegedűst letartóztatták; beismerve, hogy a betörést ő követte el, a kőzépénzárt tolvajkuccsal nyitotta ki, a melyet már régebben készített. A nagy pénzszekrényhez is volt kulcsa, azt azonban ennek dacára se nem volt képes felnyitni.

— **A munkástelep telepesei folyó hó 13-án, vasárnap délelőtt 10 órakor a rendes helyen fontos értekezletet tartanak.**

— **A Magyar Ruggyantagár.** A napokban közzétük, hogy a Magyar Ruggyanta Áruháza R. T. az aradi autobus vállalat kerékgummi szállítására pályázik. A polgármester, ki ép most időzik Budapesten, felhasználta az alkalmat és ma délután megtekintette a nagykiterjedésű gyár telepét. A polgármester több, mint másfél órát töltött a gyárban. Különösen érdekelték őt az automobil tömör gummi abroncsok és az automobil pneumatikok, valamint az a tény, hogy a gyár termékeinek igen tekintélyes részét a világ minden országába, sőt még az iparilag annyira fejlett Németországba is exportálja. A gyár ezzel, a hazai ipar magas fejlettségét a gumigyártás terén, fényesen dokumentálta. A polgármester, akit Rozsnyai Béla vezérigazgató és Belt Ferenc, a kerék-gummi osztály főnöke kalauzolt, távozása előtt örömeinek adott kifejezést, hogy ezt a nagyjelentőségű ipar-telepet megtekintette és azt az óhaját nyilvánította, hogy az egy évvel ezelőtt megindított tömör gummi abroncsok gyártása éppen oly örvendően fejlődjön, mint a gyárnak többi, világhírű üzeméje.

— **A Wenckheim-család pecsétgyűrűje.** Békéscsabáról írják: Még ez év tavaszán történt, hogy Blahut György csabai lakos leánya egy régi pecsétgyűrűt akart értékesíteni egy csabai ékszerésnél, aki a dolgot gyanusnak találta és a leányt átkísérte a rendőrséghez. Itt a leány elárta, hogy a gyűrűt apja találta. A rendőrség erre a gyűrűt lefoglalta, de mert panaszos nem jelentkezett, a bűnvádi eljárást se Blahut, sem leánya ellen nem lehetett megindítani. A gyűrűt tehát a rendőrség a bíró hivatalába tette át, ahol a talált tárgyak közé sorozták. Hosszu idő telt el azóta, de a gyűrű gazdája nem jelentkezett. Pár nappal ezelőtt Borbély Sándor községi írnok kezébe került a gyűrű, melynek követ kitesztította és megállapította, hogy a címer a Wenckheim-család címerével teljesen egyezik. Ennek alapján értesítették Wenckheim Frigyes grófot, akinek uradalmi intézője tegnap megjelent a községi hivatalban, ahol a gyűrűt átvette és a megtalálónak 50 korona jutalmat adott. A pecsétgyűrű az ékszerész becsése szerint csak 12 koronát ér, de a grófi család előtt nagy történelmi becső van, mert igen régi családi ereklye s ezelőtt 15-20 esztendővel megmagyarozhatatlan módon tűnt el. Természetes dolog, hogy a megtaláló Blahut György a jutalomnak nagyon örült és elmondta, hogy a gyűrűt a csabai felsővégi legelő közelében vályogvetés közben találta egy mélyebb gödörből kiasott föld között. Hazavitte, megmosta, megtisztította, de semmiféle fontosságot nem tulajdonított neki, ezért leányának adta, aki jóideig magánál tartotta, de egyszer, talán csak azért, hogy meggyőződjön róla, vajjon arany-e, bevitte egy csabai ékszerészhez, ahol értékesíteni akarta. Így került ő is, meg a leánya is bajba, amely szerencsére elmúlt, sőt Wenckheim Frigyes gróf jóindulatu intézkedése folytán szerencsésen is végződött, mert váratlanul tekintélyes összegű pénzhez jutott.

— **A stréber metropolis.** A Szentos és Vidéke című lapban az alábbi sorokat olvassuk: A múlt vasárnap a vármegye földmunkásai ellen irányuló szociálista nagygyűlés már le is folyt Szegeden, s az ez idei első kongresszus eredménye is csakugyan az volt, amit vártunk s ami a Szegeden lefolyandó összes kongresszusok tanulsága is marad. Ennek a városnak minden tettéből kitűnik az, hogy Szeged Európa legstréberőbb metropolis. A világ minden kincsét elhorgászná a határ másik két városától, Hódmezővásárhelytől és Szentestől. Annakra impertinens, hogy a sokat emegetett múlt vasárnap, hamár a vármegyét nem sikerült, magához kapartotta legalább — szociálistáink székhelyét.

— **A természetes Ferencz József keserűviz** már kis adagokban használva is biztosan és fájdalom nélkül hat. Szemben a legtöbb vásári módon feldcsért s külsőleg bármily tetszetős hashajtó készítményekkel, sem a beleket nem izgatja, sem általános rosszullétet nem okoz!

A valódi Ferencz József-víz ideális „természetes” tisztító hatásánál fogva még elgyengült emésztő szerveknél is alkalmazható, a mi más hashajtó szereknél tilos. Angolország legjelentékenyebb orvostudományi szaklapja, a „Lancet” ezért a következőkben mondja el ítéletét:

„A Ferencz József-keserűviz nagy értékű természetes ásványvíz, mely nagy figyelmet és kiterjedt alkalmazást érdemel”. 258—IX.

— **A lóbüvölő.** A budapesti állatorvosi főiskola egyik tanára, az állatorvos nemrég egy ember s azt mondata, hogy s olyan tudományával rendelkezik, a mi sokkal többet használ a hazai lótenyésztésnek, mint a lóverseny és a — totalizátor.

— Aztán mi az a tudomány?

— Lóbüvölő vagyok. Tolnáról jöttem. Ézer József a nevem és patkoló-kovács vagyok.

Mindenki tudja, hogy milyen kegyetlen módon történik a csökönyös vagy rugós lovak megpatkolása. Nincs az állatkinzásnak az a válogatott fajtája, a melyet ne alkalmaznának, ha egy olyan szilaj ló kerül patkolás alá, a mely rug és harap. Ilyenkor a ló fölötése is gyakori eset, a minek szemlélése igazán elszomorító. Gyakran megessék, hogy e közben szerencsétlenség is történik. Ézer József elmondta, hogy az ő szelídítő módszere egyszerűen megszünteti ezeket a bajokat. Szembe áll a dühös állattal és pusztá szavakkal, kézmozdulatokkal és rátekinéssel kezessé teszi. Nincs az a szilaj paripa, a melyet félőrai, de legföljebb másfélőrai kezelés után a legártalmatlanabb állattá ne idomítana. Egyszer a vidékről vittek a műhelye elé egy lovat, a melynek meg sem merték érinteni a lábát, mert abban a pillanatban, a mikor hozzáérték, rugott, harapott, tört, zuzott. Ő félőráig állt vele szemben s akkor a paripa olyan szelíd lett, hogy minden kötőfék nélkül, teljesen szabadon megállt és el nem ment volna helyéről még gazdájának hívó szavára sem. Azután Ézer után bement a műhelybe, a hol a legények javában dolgoztak; ott a mesterrel együtt megfordult és szépen újra kiment. Most már föllemelhették a lábát, nyugodtan meghagyta magát patkolni. A főiskolai professor kíváncsi volt az előadás után a mester tudományára. Elvezette az intézet patkoló műhelyébe. Azután egy olyan csökönyös vad természetű lovat vezetett oda, a melyet még a legnagyobb erőfeszítéssel sem bírtak volt megpatkolni.

— No, rajta, patkolja meg ezt a lovat, ha bírja — szólt a professor a tolnai büvös emberhez.

Ézer József szembeállt a lóval s félóra hosszáig az ő titkos módszere szerint kezelte: ismeretlen szavakkal szólt hozzá, gesztikulált neki, végre kijelentette, hogy a lovat már szeliddé idomította. És csakugyan, az addig megpatkolhatatlan paripa bárány-szelíden viselkedett és békén tűrte, hogy ráverjék a patkót. A főiskolai tanár meglepetten gratulált Ézernek s ajánló-levelet adott neki, hogy tudományát bemutathassa a budapesti lovaskaszárnnyában. És meg is történt szintén szép eredménnyel. A kaszárnnyában több rugós, harapós lovat megszelídített a alkalmas elismerést keltett vele. Ézer József módszerének legnagyobb haszna abban rejlik, hogy az általa kezelt ló állítólag egyszer s mindenkorra elveszíti vadságát és a jövőben bármely kovács által megpatkolható. A tolnai lovaskaszárnnyában és a vármegyei uradalmakban már nincs is szilajtermészetű ló, mert Ézer valamennyit megszelídített.

— **Jelenet a halottasházban.** Kassa mellett egyik falucskában rémes eset történt. A kísérteties jelenet a falusi temető halottasházában folyt le. A falu sirásójának, Nagy Sándornak, sok volt a munkája, tehát mikor ráesteledett, a halottasházba húzódott éjszakára, amde a hideg éjszaka elől ugyanoda menekült be egy hajléktalan vándorlegény is. A sötét halottasházban a két ember kísértetnek nézte egymást. Az ijedt vándorlegény még valamiféle morgott is:

— Mit zavarjátok a haltak nyugalmát?

A sötétben oly borzalmasan hangzott a vándorlegény mély hangja, hogy a sirásó összeesett. Mikorra a halottasházból kimenekült vándorlegény fellármázta a falusiakat, halva találták a sirásót. Szívrohamban ölte meg a kísértetlátó szegény embert.

— **Tamasdán István dr. fogorvos** Batthyány-utca 30. sz.

— **Államvasutai előléptetések.** A máv. aradi illetékesisége területén történt novemberi, soron kívüli előléptetésekről még ezeket a jelentéseket kaptuk. **Előlépett:** a 2. fizetési csoport 1. fizetési fokozatába Losonczy József mozdonyvezető II. o. mozdonyfelvigyázóvá. — A 2. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Bede Mihály, Tozoni Ferenc, Valent Sándor, Ferrári Dávid mozdonyvezetők főmozdonyvezetőkké. — A 2. fizetési csoport 3. fizetési fokozatába: Gulyás János, Muger Géza, Horváth Mihály főmozdonyvezetők. — A 6. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Márkly Gyula, Vámos Márkus, Juhász Ferenc kalauzok, főkalauzokká. — A 8. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Bányai Árpád II. o. irodakezelő I. o. irodakezelővé. Székely János, Gaál Gyula, Varga Dezső, Fischer Mór állomásfelvigyázók, állomás-előjárókká. — Enyedi Gyula, Lányi Sándor, Gyalogai Gyula raktárnokok, főraktárnokokká; Rák Mihály, Gulyás Máttyás, Altmann Sándor, Horváth Gyula II. o. pályafelvigyázók, I. o. pályafelvigyázókká. — A 19. fizetési csoport 2. fizetési fokozatába: Guba János, Várhegyi József II. o. mozdonyfűtők, I. o. mozdonyfűtőkké. — A 21. fizetési csoport 1. fizetési fokozatába: Gruber Károly II. o. vizsgáló lakatos I. o. vizsgáló lakatossá, Jeszenszky Balázs II. o. szivattyukezelő I. o. szivattyukezelővé. — A 13. fizetési csoport 1. fizetési fokozatába: Özv. Fülöp Györgyné havidíjas kezelő II. o. kezelőnévé.

Kinevezetett: a 4. fizetési csoport 1. fizetési fokozatába: Pászti György, Hübner Rezső, Bátorfi József, Thury János, Bogván Béla, Gaál Lajos, Csipak Sándor, Kovács Béla, Kolozsvári György, Kolozsvári Rezső segédmozdonyvezetők mozdonyvezetőkké. — A 7. fizetési csoport 1. fizetési fokozatába: Király Albert, Kajlik János, Damián János, Buczkó József, Szántó Sándor, Bagán Mihály vonatfékezők, kalauzokká.

— **Zsaroló levél a kalocsai érseknek.** A minap elhunyt Várossy Gyula kalocsai érseket — mint most kiderült — csufol meg akarták zsarolni Amerikába szakadt szélhámosok. Joseph J. Hartley columbusi püspök levelet kapott az elhunyt kalocsai érsek, Várossy Gyula helyettesétől, a ki elpanaszolja, hogy néhány columbusi magyar ember pár hete zsaroló levelet küldött az érseknek, megfenyegetvén, hogy megölik, székesegyházát és palotáját pedig a levegőbe röpítik, ha postafordultával nem küld címükre tizenkét ezer dollárt. Az érsek helyet ese megkérte Columbus püspökét, hogy hívja fel az egyháza területén élő magyar Fekete Kéz szövetségre a rendőrség figyelmét. Mellékelte egyúttal latin fordításban a zsaroló levelet, a melyet tizenkét magyar nevében Varga Jónás, a magyar Fekete Kéz vezére irt alá. Hartley püspök azonnal jelentést tett J. F. Oldfield cincinnati postafelügyelőnek, a kinek fennhatósága alá Columbus postahivatalai is tartoznak. Oldfield pénteken kiszállott Columbusba és egy sereg titkos és nem titkos rendőrt véve maga mellé, körülvette a levélben megjelölt című házat s letartóztatta Varga Jónást öt társával egyetemben. Oldfield azt hitte, hogy tizenkét magyart sikerül letartóztatnia, ebben azonban csalódott, mert a magyar Fekete Kéz többi tagjai cserben hagyták Varga Jónást, a főnököt, elköltözvén más vidékre az ő kontriba küldött zsaroló levél következményei elől. A columbusi zsarolók ellen szigorú eljárást indítottak.

— **Köszönetnyilvánítások.** Domány József bornyagykereskedő, azon alkalmából, hogy megboldogult édesatyja borüzlete átvételének fészázados jubileumát ünnepli, 100 koronát adományozott az **Első Aradi Betegsegélyző és Temetkezési-Egylet** humanus céljaira. A nagylelkű adományért ezúton mond hálás köszönetet Kohn S. N. elnök.

Domány József ur üzlete átvételének ötven éves feennállása alkalmából és Neener Aladár úrnő 50—50 koronát voltak szívesek az aradvárosi Vörös Kereszt egylet részére ajándékozni szegény tudóbeteg gyógykezelésére. A nemeslelkű adományozóknak ezúton is hálás köszönetét fejezi ki az aradvárosi Vörös Kereszt egylet nevében Wadowsky Gusztávné elnök.

— **Katonazene.** Ma este a Fehér Kereszt szálloda télikertjében a helybeli 33-ik gyalogezred zenekara válogatott műsorról Zellner Sándor karmester ur személyes vezetésével hangversenyt rendez.

4291

— **Hogy tovább utazhasson.** Bőngészve az amerikai magyar újságokat, különös közlemények, az európai szemnek szokatlan sorok tűnnek föl előtünk. Az apróhirdetési között is sok olyant találunk, ami előtünk új. Itthon leginkább jó barátunkot, vagy pénzes barátokat keresnek az apró hirdetések írodalmának mivelői. Az amerikai magyar lapokban ilyeszerű ritkán látunk. Ellenben régi jó barátok hirdetik, kerestetik egymást, mert a messzi egyedülvalóságban nélkülözhetetlenebb a jóbarát, mint a legjobb barát. Akik oda kimentek, nem szerelmeskedni, hanem dolgozni akarnak. Az amerikai „Szabadság” apróhirdetési között jelent meg ez a furcsaság is:

„Kurucz Mari feleségemet keresem, ki elhagyott, s kinek hajlandó lennék 25 dollárt küldeni, hogy tovább utazhasson, s hogy soha vissza ne térjen. John Megyesi, 260. West End Ave., Delray, Mich.”

— **Esős időjárás alkalmával,** vegyen mindenki finom férfi és női esernyőt 1 frt 95 kr. ért és jó minőségű strappa ernyőt 1 frt 35 kr. ért Fischer Simon Nagy áruházában, Arad, Szabadság tér 12. sz. alatt 3965

— **Cocus lábtörők, eueus szőnyeg, fürdő gépek, parquet kefe és fényező gép, kefe-seprők, szőnyeg seprűgép, parquet fénymazak és más tisztítószer, porolók, szesz, bor, must, szoba és fürdő hőmérők, látszővek és női bőr és selyem táskák legnagyobb raktára** Hegedűs Gyula üzletében Aradon, Andrassy-tér 15. Telefon 506. szám. 1761

— **Francia illatok legbiztonságosabb készítésére — házilag — a házi aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál.** 278

Arad, 1910. — A Hatalmas Gyógytétel

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvények, cukorbetegségnél, vörhenyek és haragos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes természetes savanyvíz.

Felfedezésként a gyógykezelésben.

SCHULTES ÁGOST

TARKASÁGOK.

(A rossz felelet.) A héten tudvalevőleg a tanárok küldöttséget menesztettek Zichy János gróf kultuszminiszterhez s kérték: javítson valamit a helyzetükön. A miniszter azonban kijelentette, hogy: sajnálom uraim, de nem tehetek önökért semmit, habár majd megezszakad a szívem a fájdalomtól. Nincs pénzünk, nem segíthetünk az önök baján.

A tanárok lehorgasztott orral széledtek szét. Krenner Miklós dr., az aradi főreáliskola kitűnő professzora szintén részt vett a küldöttségben. Ma a kávéházban nagy társaság előtt csevegett erről a deputációzásról.

— No, maguknak szépen megfelelt a miniszter, — mondta a társaság egyik tagja.

Krenner dr. mosolyogva felelte:

— Nagyon rosszul felelt a kegyelmes ur, de az a baj, hogy a tanárok még se buktathatják meg.

(A váltók.) Abból az alkalmából, hogy a nagyváradi tábla jogerősen felmentette a váltó- és egyéb okirathamistás vádjá alól Szántó Izidort, egy aradi ügyész a következő kis történetet mondta el róla:

— A dolog még akkor történt, amikor szegény Szántó Izidor Aradon volt vizsgálati fogoly. Ugyanakkor a fogházban ült Szabó Márton pécskai váltóőr, akit tudvalevőleg amiatt tartóztattak le, mert rosszul kezelte a váltót és nagy vasuti szerencsétlenségnek lett az okozója. Egy fogházi séta alkalmával a paraszt váltóőr odament Szántóhoz, aki méltóságteljesen lépdelt az udvaron.

— Szervusz kolléga, — mondta a váltóőr szigorúan.

— Mi az, hát maga is bankigazgató? — szót Szántó.

— Nem a, — felelte az — hanem én is a váltó miatt vagyok itt.

(A bajusz.) Egy inai-finci fiatal ur, akinek most ütözködött a bajusza, roppant elbizakodottan beszél arról a néhány szál szőréről, amely az orra alatt dísztelenkedik. Annyira eltelt ezzel a bajuszkával, hogy már lányok a őt is kérkedik vele.

— Mondja kisasszony — fordult egy fiatal leányhoz — milyennek találja a bajuszomat? Elég szép?

A kis lányt bosszantotta ez a kérdés és csipősen válaszolt:

— Hogy milyennek találom? Én a maga bajuszát egyáltalán nem találom.

SUNLIGHT

Számoljon pénzével!

Olcsó az ami jó. Ez különösen szappanra vonatkozik. Mert egy czipkénél sem járulik oly nagy szerepet a minőség mint az ár.

Sunlight Szappan

gyorsan és alaposan tisztít, egyszerűen kíméli a legfinomabb szöveteket és a legkényesebb színeket.

Kettős darab 30 fillérért.
Nyolcszögletű darab 16 fillérért.

KÖZGAZDASÁG ÉS ÜZLEKEDEÉS.

Szükséges-e a pótvásár?

— Nyilatkozatok. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 12.

Az aradi ipartestület elnöksége holnapra hívta össze a tagokat gyűlésre azzal a céllal, hogy határozatot hozasson a pótvásár kérelmezése végett. Az iparosok a maguk erkölcsi súlyával is támogatni akarják a törvényhatóságnak a kereskedelmi miniszterhez pótvásár tartatása céljából intézendő kérelmét.

A kereskedők ezzel ellenkező akcióra készülnek. A pótvásár ellen akarnak állást foglalni, mert azt károsnak tartják úgy a helyi kereskedelemre mint az iparra. A vásár általában nem szívesen tűrt intézmény a kereskedők szemében, akik azzal érvelnek ellene, hogy míg ők a város összes terheinek jelentékeny részét viselik és minden keresetüket helyben adják ki, addig a vásároló igen kevés helypénz árán jogot vált megának ahhoz, hogy a legnagyobb forgalomból a haszon legjavát kisajátítsa és innen elvigye, anélkül, hogy abból a városnak és a lakosságnak jelentékenyebb módon szolgálatot teljesítenének.

Ez az okoskodás igen erős igazságon alapul és azért a pótvásár megtartása kérdésének eldöntése előtt célszerű illetékes tényezők véleményét megismerni. Nyilatkozattételre kértük meg

Varjasey Lajos dr.-t,

az aradi kereskedelmi és iparkamara főtitkárát, aki a következőkben volt szíves elmondani a kérdéssről véleményét:

— Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén egy december hó folyamán tartandó pótvásár kérelmezésére határozta el magát. Az aradi ipartestület, az aradi kereskedelmi és iparkamara, továbbá az Aradi Kereskedők Körének bevonásával folyó hó 13-án nagy gyűlést tart, melyen a pótvásár kérdésével óhajtt foglalkozni. A törvényhatósági bizottság határozata s az ipartestület által in-

HOL kapható a leg- jobb és legolcsóbb

Porosz Kőszén

Koksz

Faszén

és aprított Tüzifa

házhöz szállítva:

ALTMANN EDÉNÉL

Wesselényi-utca 48.

Telefon szám 46.

Telefon szám 46.

ditott mozgalom alapján már is széleskörű vita indult meg arra nézve, vajjon haszonnal jár-e egy pótvásár rendezése. A kérdést minden-
esetre ketté választani s azt először Arad-
városának, mint erköcsi testületnek, másod-
szor pedig Aradváros polgárainak s különösen
a kereskedőknek és iparosoknak szempontjából
bírálat tárgyává tenni. Az első kérdéssel könnyen
végezhetünk. Aradvárosának kétségtele-
nül fiskális érdeke, hogy pótvásár rendezes-
sék, mert csak így lesz módjában a legutóbbi
vásár kedvezőtlen helypénzjövendelmét némileg
pótolnia. A másik szempont, t. t. a közgazda-
sági szempont is sokkal egyszerűbb, mint ami-
lyennek azt a napilapokban megjelent szétágazó
vélemények feltüntetni óhajtják. A felett ugyanis
tényleg vitatkozni lehetne, hogy egy olyan
pótvásár rendezése, mely az állatfelhajtáson ki-
vül a kirakodó vásárt is magában foglalná,
nem ártana-e többet idegen konkurrensnek ide-
hozatala által a helybeli kereskedőknek és ipa-
rosoknak, mint amennyit használna azáltal,
hogy a vidékről a fogyasztók nagy tömege is
felkeresné a helybeli piacot. Annak azonban,
hogy ilyen állatfelhajtást és kirakodó vásárt
felöllelő pótvásár engedélyeztessék, tételes aka-
dályai vannak. Ugyanis a vásárok szabályozása
tárgyában kiadott 1892. évi 45.889. számú ke-
reskedelmi miniszteri rendelet 5-ik pontja értel-
mében pótvásárok csak tényleg teljesen elma-
radt vásárok helyett engedélyezhetők. Már pe-
dig Aradon a kirakodó vásár bármilyen gyenge
eredményével járhatott is egyébként, megtar-
tatott s csak az állatfelhajtás maradt el rendő-
hatósági intézkedések következtében. Tehát a
vásárügyet szabályozó idézett miniszteri rendel-
kezés értelmében az engedélyezendő pótvásár
semmiesetre sem terjedhet ki a már megtartott
kirakodó vásár megismétlésére, csupán az elma-
radt állatfelhajtást pótolhatja. A kérdésnek ilyen
megvilágítása után véleményem szerint minden
további aggály megszűnik, mert az, hogy csak
állatfelhajtásra szorítkozó pótvásár rendeztessék,
az idegen forgalom emelkedése által úgy a
kereskedőknek, mint az iparosoknak, a jelen-
legi hűshiány következtében pedig az egész
fogyasztóközönségnek eminens érdeke.

Egy előkelő aradi nagyiparos, a kit ipari
érdekek képviselőjében méltán illet meg a
szó, következőkép ítélte meg a pótvásár ké-
relmet:

— Abszolút nincs szükség a pótvásárra.
Nem is valószínű volna fel az idén, ha nem
álnánk közvetlen a városatyá választások előtt.
S jnos, hogy gazdasági kérdések mellékezők
szolgálatára használnak fel. Elfelejtik azon-
ban, hogy míg az aradi kisiparosnak akarnak
szolgálatot tenni, addig éppen annyit ártanak
neki. A battonyai és pécskai csizmadia is el-
forz jönni a pótvásárra, amely legjobb esetben
csak januárban lesz, ha a miniszter egyáltalán
engedélyezi. Januárban pedig az aradi iparos
nem tud konkurrálni az olcsón termelő és
pénzben megszorult falusi iparossal. Ami az
állatvásárt illeti, abból sem lehet sok jót várni.
Arad szükségletét nem a vásárosok látják el
hussal. Ami a marhavész megszűnte után az
aradi piacra jön, ugys használhatatlan lesz és
így ennek a vásárnak sincs valami sok
értelme.

A kereskedők ellenmozgalmának egyik
vezetője is rendkívül sok és megszívlelhető

érvet tud sorakoztatni a pótvásár felesleges és
káros voltának bizonyítására.

— Az őszi vásár — ugymond — az állat-
vásár elmaradásának ellenére olyan látogatott
volt, hogy erre példa évek óta nincs. Az igaz,
hogy az üzlet már három héttel a vásár előtt
pangott, mert a közönség inkább nélkülöz, de a
szükségleteit az őszi vásáron fedezi, mert sok
itt az idegen kereskedő és iparos. Olcsón is
vásárolt a publikum, mert volt egynehány
„vásári hiéna”. Olyan kereskedő, aki elköttye
vettyelte a hitelben kapott árut és a pénzt meg-
tartja. Ott forintért adott egyik télikabátot,
ami magának nyolcra van. Százszámra dobta
piacra az árut és mi összetett kézzel néztük a
sátrában folyó tülekedést. A három országos
vásárra eljövő vidéki kereskedők és iparosok
körülbelül egy millió koronát visznek el Arad-
ról anélkül, hogy egy fillér adót fizetnének
utána. Ezzel szemben egy helybeli szatócs, aki
húszezer korona forgalmat csinál évente, fizet
200 korona állami és majdnem ugyanannyi vá-
rosi adót, míg a vásári kereskedő öt nap alatt
összebarácsol húszezezer koronát és fizet
negyven korona helypénzt. Hol itt az arány?

Az aradi kereskedők és iparosok a téli
idényre felszerelték raktáraikat. Mit csináljanak
ezzel a felhalmozott áruval, ha a közönség ke-
rülni fogja az üzleteket, a hetivásárokat és
bevárja a pótvásárt abban a balhítben, hogy a
vásáron olcsóbban szerzi be szükségletét. A
helybeli kereskedők és iparosok érdeke az,
hogy a közönség a pénzét a helybelieknél költ-
se el, nem pedig, hogy az idegen vigye el. A
terheket mi viseljük és nem az idegen. Az ipa-
rosoknak különben is rendelkezésükre áll öt-
venkét hetivásár és így nekik sem érdekük,
hogy egy pótvásárra ide csődüljön a sok ide-
gen iparos.

VITA FORRÁS

Biztos gyógyszer: gyomor- és cukorbetegnek
köszvény hólyag- és vesebetegnek.

Pélpohár VITA-forrás a gyomorgéget azonnal megszünteti.

A vállalat tulajdonosa: 2925

„CONSUM” kereskedelmi részvénytársaság

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Telefon 10-12.

Póraktár: Nagy Farkas cégnél Aradon.

Kapható minden jobb fűszerüzletben és gyógyszerárban.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Videki tudósítóinkat és olvasóinkat tisztelet-
tel kérjük, hogy a naptár számára községük
címátárát a legsűrűsebben beküldeni szivesked-
jenek. Az ezt tartalmazó levélborítékra ez a szó
irandó: „Naptár.”

N. K. Világos. A kértettség hegységben a téli
időben 30 C°-nál sokkal nagyobb hideg szokott
lenni.

Fattinger husrostos ku- tyalepénye.

A legjobb és legolcsóbb
eledel minden kutyának.

Kapható Aradon az
„Aradvármegyei Gazdasági
Egyesületnél”.

Polsterer H. Wr.-Neustadt 24

(Fattinger szabadalmazott husrostos kutya-
lepényének és baromfitápszerének gyára.)

Óvakodjunk utánszaktól.

Budapesti ár- és értéktársaság.

Távirati tudósítás.

Budapest, november 12.

Amerika ¼-el magasabb. Kínálat, vételkötő melé-
gitő, 20 ezer mm. változatlan.

az árak 50 kilónként számítva:

	Dél szárat	2 órai szárat
Buza 1911. áprilisra	10.81—10.82	10.86—10.87
Rozs 1911. áprilisra	7.80—7.81	7.84—7.85
Tengeri 1911. májusra	5.53—5.54	5.54—5.55
Zab 1911. áprilisra	8.25—8.26	8.26—8.27

Budapesti értéktársaság. (Táv. jelentés.)

— Nov. 12. —

Magyar aranyárjádék 4%	111
Magyar koronajárjádék 4%	91.50
Magyar koronajárjádék 3½%	81
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.40
Horvát-szlavon földteherm. kötv ny	94
Magyar nyereséysorsosgy kölcsön	224
Tiszasab. és szegedi sorjegy kölcsön	154
Osztrák járadék papírbao	82
Osztrák járadék ezüstbe	96.75
Osztrák járadék aranyban	115.50
Osztrák koronajárjádék 4%	93.10
1880. évi osztrák államsorsjegy	166
Osztrák-magyar bankreszvény	1
Magyar hitelbank-részvény	
Osztrák hitelintézeti részvény	
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	
20 frankos arany (Napoleonkor)	
Német birodalmi marka	
London vista	
Paris vista	
20 márkás arany	

A Temesvári Lloyd

terményosarnokának hivatalos

Távirati tudósítás

(Árak 50 kilogrammonként k)

1910. N

Buza (szokv)

75 kilogrammos

76

77

78

Buza (Tr

75 kilogrammos

Rozs

Árpa

Zab

Tengeri

Tengeri (ul)

A világ legelegánsabb, legszebb, leglaposabb

„Schild Frères C

Arado

Weinberger Ferenc, Gra

urakn

NYILTTÉR.

Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel tudatjuk forrón szeretett jó anyánk, a legjobb anyós, nagyanya és szerető rokon

ÖZV. BING BERNÁTNÉ

szül. Löwenbach Julia urnónak

f. é. november hó 12-én délután 3 és fél órakor életének 69-ik évében hosszú szenvedés után történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványait hétfőn, f. hó 14-én délelőtti 10 és fél órakor fogjuk a Deák Ferenc-u. 30. sz. házból a helybeli izr. sírkertbe kísérni és ott örök nyugalomra helyezni

Arad, 1910. november 12.

Aldás emlékére! Béke poraira!

Özv. Lukács Lajosné, szül. Bing Berta, Bing Emil, Bing Béla. Assael Józsefné szül. Bing Gid, Bing Ferenc gyermekei. Bing Emilné szül. Sonnenfeld Emmy, Bing Béláné szül. Fischer Leontine, Bing Ferencné szül. Scheer Anna, Assael József menyei és veje. Lukács István, Assael Margit, Bing Bercl, Bing Ernő, Bing Erzsike unokái.

A Royal-kávéházban

csak hat napig:

folyc hó 13-ától 20-ig

esténként Kárpáthy Laci dr. hírneves jogász-prímás, Rajnai Stefika primásné személyes vezetése mellett egy első budapesti elite

hölgyzenekarral
fog hangversenyezni.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri

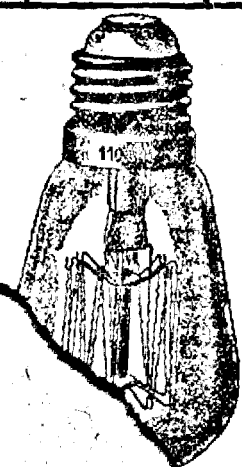
Deutsch L. Lipót,
Royal kávé.

4210

GUBER FORRÁS
A LEGKÖNY-
NYEBBEN
KIMÉRTHEŐ

ARZÉNES VIZ
VÉRSZEGÉNYSEG SÁPKÓR
IDEGGYENGESÉG
ÁLMATLANSÁG
ÉS MINDENFÉLE GYENGESÉGI
ÁLLAPOTOKNÁL ADHATÓ
KAPHATÓ: GYÓGYSZERTÁRAK, DROGUÉRIÁK
ÉS ÁSVÁNYVIZKERESKEDESKBEN

6849

TANTÁL-LÁMPA

a legjobb fémszálas
izzólámpa.

ÁRAMVETAKARITÁS KB. 80%
FEHÉR FÉNNYEL ÉS. RÁZKÓDÁ-
SOKNAK ELLEN ÁLL. IGEN TARTÓS.
MINDEN HELYZETBEN KIFOGÁ-
S-TALANUL ÉS. MAGYOBBS RENDE-
LÉSEKNÉL M. A. G. S. ENGEDMÉNY.

Regisztrálható: 0070

Magyar-Siemens-
Schuckert-Művek-nél
Bpest, V., Lipót-körut 5.

**A világ legjobb poudere
je a porcellán-pouder,
mert csodaszéppé és
előkelően mattá teszi
a női arcbőrt.**

Az eredeti doboz tetején **Yes**
szócska áll.

Kapható minden drogériában, illatszerüzlet-
ben és gyógytárban. Az Amerikai Porcellán
Pouder R.-Társ. magyarországi irodakatali:
Budapest, IV., Keoskométi-utca 8. és VIII.,
Rákóczi-ut 9.

Árak: 5.—, 3.— korona.

Aradon kapható: S. Földes Kelemen gyógyszer., Hajós Árpád gyógyszer., Hegedűs
Gyula, Házsu Rezső, Riedl Ödön, Vajtek és Weisz. 1915

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Vasárnap, 1910. évi november hó 13-án:

Déltűn 3½ órakor mérsékelt helyárrakkal:

Szép Heléna.

Operetta 3 felvonásban. Írták: Meilhac Henrik és Halévy
Lajos. Zenéjét szerette: Offenbach Jakab.

SZEMÉLYEK:

Páris-Primos Huszár K.	Cchalchas	Heltai Jenő.
Menelaos Polgár S.	Achilles	Kulesár L.
Heléna, neje Dióssy Nusi.	I-só Ajax	Dolly Lajos.
gamemnon Ladiszlav J.	II-dik Ajax	Vass Jenő.
temnestra Benkóné.	Bachás	Lászi Etel.

Közdete déltűn 3 és fél órakor.

Része ¼ 8 órakor, rendes helyárrakkal

B) békés.

mans kisasszony házassága.

onásban. Írták: Frantz Ponson és Fernand
otta: Heltai Jenő. Rendező: Szandrey M.

SZEMÉLYEK:

Ödön.	A titkár	Szabó Lajos.
	A pénztáros	Kahler K.
	Beullemansné	Benkóné.
		Harmath J.
		Lászi Etel.
		Szabó Böske.

(tér mellett.)

n. Látvá-

K. fo-

sz.

A
Hölgyközönség

szíves figyelmébe!

Legolcsóbb árak!

Kizárólag

elsőrendű gyártmányok

mindennemű

312

bel- és külföldi pipere

különlegességek és

háztartási cikkekben.

Arcz-cremek,
Hölgyporok,
Kézfinomítók,
Szappanok.

Hajfestékek,
Hajvizek,
Hajporok,
Brillantínok.

Illatszerek,
Illatos porok (Saschot),
Kölni vizek,
Szoba illatok.

Hajkefék,
Hajtűk,
Fésűk,
Hajgöndörítők.

Fogkefék,
Fogpaszták,
Fogporok,
Szájvizek.

Körömpaszták
Körömailok
Köröm vizek,
Köröm ollók, resze-
lők és polírozók

Legfinomabb angol rumok és orosz teák,
francia cognac, likörök és likőreszenciák,
valódi hollandi cacao porok, gyermek-táp-
szerek és huskivonatok.

Szivacsok, szivacsálók és mosdóruhák,
parketpaszták, parketviaszok és fényesítő
kefék, ruha, fém, cipőtisztító szerek, stb.
Gummiárak, kötszerek és betegápolási cikkek.

Hánzu Nestor

Vöröskereszt Drogeria

Arad, Weitzer J.-u. 2.

Városi és megyei telefon 455. sz.

Fogorvosi jelentés.

Dr. Székely Inigófog- és szájorvos
lakásáta csanádi gazd. takp. palotájába
József főherceg-ut 3. szám alá
tette át. 4144**AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK**
heti kimutatása.Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. l. em.
Telefon 294. sz. Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Videki megkeresésekre — azoknak, a kik a körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellenében válaszolunk.

1910. november hó 13.

Keresünk:

Aradra: elsőrendű rőfös özet részére 2 jó megjelenésű segédet.

Videkre: nagyvállalat részére fiatal irodistát, 1 irodistanót, továbbá 5 fűszer, rőfös és rövid, 2 vas és fűszer, 2 rőfös és 5 vegyes szakmabeli magyar, román és részben német, tót és szerb nyelvismerettel bíró segédet és 1 tanoncot.

Ajánlunk:

Esti foglalkozásra egy perfekt magyar és német levelezőt és könyvelőt, 8 fűszer, 8 vegyes 1 vas és fűszer, 2 fűszer, és rövid és 1 kézmű, rövid és fűszerszakmabeli segédet.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.
AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA 301

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár. igazgató.

Következő

ujdonságok

érkeztek

KERPEL IZSÓ

90,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Bárony I.: A boszorkány, Herczeg F.: A fehér páva, Szomaházy I.: Hellerné, Havas Iván: A császár obestere, Egy önkéntes naplója II. rész: Az üteg, Pemberton: Fehér falak, Falk Zs: Repülünk, Pröhle V.: Napkeletről, Zsoldos D.: Highlife: Nők a kultúrában, Tonelli Sándor: Angolok és amerikaiak, Caine Hall: A vörös Jazon, Műveltség könyvtára VII: Az ó- és középkor története, Gréville H.: A milliárdos, Grath H. M.: A szerelem bolondja, Erdős Renée: Norina, A Holnap új versei, Glyn Elinor: A szirtéken túl, Gydings Franklin Henry: A szociológia elvei, Merriman Seton Henry: A bársonykeztű, Jánosy Aladár: Emlékiratai, Igazság a Haverda pörben, Herczeg F.: Szelek szárnyán, Tábori K: Bűn és szerelem, Bölsche: Szerelem az élők világában, Laskadio H.: Kokoró, Egy önkéntes naplója, Palásthy M.: Baccarat Öfel-sége.

Németben: Höcker P. O.: Dodi, Lagerlöf S.: Jerusalem, Hoffenthal H.: Lori Graff, Manteuffel U.: Erneste, Brachvogel Carry: Der Kampf um den Mann, Berkow Karl: Frauenliebe, Champol: Schwester Alexandrine, Geijerstam G.: Das ewige Rätsel, Eschstruth N.: Die Rogenmuhme, Ganghofer L.: Der laufende Berg, Der Unfried, Edelweisskönig, Schloss Hubertus, Westmark H.: Der Sieg des Lebens, Ballestrem A.: Ihre Majestät, Lee Jennette: Onkel William, Gersdorf A.: Das Paradies der Erde, Stratz Rudolf: Die Faust des Riesen, Hart Hans: Liebesmusik, Heimbürg: Der Stärkere, Strindberg: Schwarze Fahnen, Herzog: Der Adjutant, Skowronnek R.: Mein Vetter Josua, Lindau Paul: Der Agent, Strindberg A.: Legenden, Klinkowstroem: Das Hohelied des Lebens.

**Kölcsöndíj: havonként 1 korona
20 fillér vagy kötetenként fi-
retve 8 fillér.**

A bérlők is a leggyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek:Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,
vagy füzetenként 14 fill.

Legújabbak: Gerő: Nóta a Zsuzsáról, Fráter: Ha meghalok, Huzzad cigány, Tellmann: Tücsök dalok, Granichstaedten: Mein Mann war eine Woche in Paris, Menckton: Zülleni, zülleni, Zerkovitz: Bukj el szoknya, Grosz Alfréd: A gázlámpa, hogyha kigyuladt, Szirmay: Oh borzalom, A mama alszik, A rapport, Zerkovitz: A kávéház márványasztalánál... Szirmai: Fakir, Keverem, kavárom... Zerkovitz: Pán szerelme, Jó parthie a Grüner Marcsa, Szájad, Weiner: Nem szabad! Erbé: Ha majd a levelek lehullanak, Rubens: Balkáni hercegnő, Jarró: Muzsikás leány, Scott M.: Nem, nem, Zerkovitz: Látja maga milyen... Hulló falevél.

**Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.****KERPEL IZSÓ,**könyv-, zenemű és papír
kereskedés Aradon.

381

Krausz Paulin
**100,000 kötetes
kölsönkönyvtára**az összes szépirodalmi ujdonságokat több példányban ajánlja a t. olvasó közönségnek
mérsékelt olvasási díjak mellett.
Magyarban minden ujdonság raktáron.

Németben a következő ujdonságok érkeztek be: Ballestrem: Pallazzo Irán; Ihre Majestät, Bahr: O Mensch! Boy-Ed Ida: Ein königlicher Kaufmann; Fast ein Adler; Nichts über mich, Eschstruth: Die Ordre des Grafen von Guyse, Frange Anatole: Auf dem weissen Felsen, Höcker Paul Oscar: Fräulein Doctor; Don Juans Frau; Letzter Flirt; Väterchen; Weisse Seele; Prinzessin Fee; Was die Leute sagen, Kahlenberg: Ahasvera, Kraszewsky: Von wessen Hand? Shaw Bernard: Künstlerliebe, Die thörichte Heirath, Stratz Rudolf: Die Faust des Riesen, Wothe Anny: Kantate; Versunkenerl Welten stb. stb.

**Francia és angol
nyelven
számos ujdonság.**

Egyben ajánlom

könyv- és papirkereskedésemetamelyben a legbővebb választékban találhatók a világirodalom legismertebb művel
leszállított áron

Folyóiratok, Tolnai világlapja, divatlapok házhöz szállítva.

valamint szép és érdekes papíráru-különlegességek, festészet és égetésre alkalmas faárak, intarsia munka, az összes hozzávaló kellékekkel. 4143

**Svájci festő-minták
kölsönzése.**

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin

Atzél Péter-utca, színház épület.

Városi és megyei telefon 511. sz.

STANTON**A húgyhajtó és húgyszavó
vizek királya. és dús
lithion-tartalmú ásványvíz.**

Kiváló vegyi összetételű, következtében sikerrel alkalmazható vesé-, húgykő- és hólyagbajok esetében, valamint cukorbetegségek, csúszos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására.

Igazgató: Budapest, IV. Ferenc József-utca 22.
Kötelésszáma: EPERJES.Főelárultók Aradon: Dör Gusztáv, a városháza szemben, telefon 118. Nagy Farkas, telefon 269
Fejér Gyula, telefon 71. sz. 281

Dr. Werner Sándor

egyetemes orvostudor, bőrgyógyász és urologus.

Rendelését

f. hó 15-én

kezdi meg

Szabadság-tér 2. szám alatt.

Rendelés délelőtt 8-10-ig, délután 3-5 ig, azonkívül kozmetikai rendelés nők részére délelőtt 11-12-ig.

A fenti szakmába vágó laboratoriumi munkákat (Wassermann-féle vérvizsgálatot) a legmodernebb segédeszközökkel végzi. 4216

Az „Aradi Filharmonia Egyesületnek“

a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekarával kiegészített nagyzenekara által, Zellner Sándor karnagy ur vezetésével, 1910. november 13-án vasárnap d. u. 5 órakor a „Fehér Kereszt“ szálloda nagytermében rendezendő

első bérleti hangverseny

Műsora:

1. Erkel: Ünnepi nyitány. Születésének százéves évfordulójára.
2. Schubert: VI. szimfonia C dúr:
 - I. Allegro,
 - II. Andante,
 - III. Scherzo,
 - IV. Allegro moderato.
3. a) Hartmann: Bölcsődal; b) Kühn: Esti pihenés, vonósnégyes hárfával, játssza Longhi Zseni k. a., az aradi Nemzeti Színház tagja.
4. Svendsen: 3. Norvég rapszódia op. 21.
5. Grossmann: Csárdás a „Vajda szelleme“ c. operából.

4222

A hangverseny pont 5 órakor kezdődik s egyes számok alatt az ajtók zárva maradnak. A hölgyek csak kalap nélkül foglalhatják el helyüket. — A második bérleti hangverseny december 11-én lesz. Jegyek 6, 4, 3 és 2 korona ártan előjegyezhetők Scherhag és Fia női kézműveskereskedésében Andrassy-tér, Hermann-palota.

Figyelmeztetés!

A Schicht
szarvasszappan

valódi csakis a

Schicht

névvel és a „szarvas“ védjegyvel!

6907-L

Aradon kapható: Vojtek és Weisz drogériájában 6865

BERGER-FÉLE GYÓGY-KÁTRÁNY-SZAPPAN

G. Hell & Co. gyártmánya.

Kiváló bősi orvosok ajánlatára Európa legtöbb államában nyeres eredményekkel alkalmazták.

mindennemű bőrküritések

teljes krónikus és pikkelysömör és bőrdi kúrtások, továbbá reuma, ecet, fagyások, hólyagok, fejt- és szakálpikkelyek ellen. Berger kátrány-szappana 40 százalékos fakátrányt foglal magában és lágyan és a kereskedelemben forgó egyéb kátrány-szappanoktól. Munka bőrpajzsaikál alkalmaszák a nagy hatáson.

Berger-féle kátrány-kénszappant

Is. Könnyebb kátrány-szappan ugyanant, a bőr tisztításával ellen. a gyermekek bőre és a fej való kúrtások ellen, valamint minden napi használatra mint a tisztító és a bőrtő-szappan szolgálnak.

Berger-féle glicerín-piperesszappan

melvben 33 százalékos glicerint foglalnak és a mely tisztító van. Kiváló bősi orvosok ajánlatára Európában legtöbb kúrtások ellen.

Berger-féle borax-szappant

Is. peder porcsók, napégés, szepők, fűződik és más bőrbajok ellen.

Ára darabonként minden fajtából 70 fillér, használati utasítással együtt. Kérjen a vásárlásnál azonosítónak Berger-féle kátrány-szappanokat és borax-szappanokat, G. Hell & Comp. gyártmányait és vigyázzon az írással védjegyre és a melléte levő óvatlítására mely minden csukán ott kell hogy legyen.

Küldetve Bécsen 1880-ban díszokmányával és a párlat 1900. évi világkiállításán arany éremmel.

A Berger védjegyű mindenféle gyógy- és higiénikus szappanok a hozzájuk mellékelte használati utasításokon föl vannak sorolva. Kaphatók minden gyógyszerárúban és szakkereskedésben. Nagyban: G. Hell & Comp., Wien, I., Riberstr. 8. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszer-tára, Budapest, Király u. 12. Thalimayel 13 Bécs, Zrínyi-utca, Kuchmeister Fr. utoda, Hof-utca 2. Melin: A Moser dr. guletsk. IV., Koronsharcs-piac 41 szám Detschey Frigyes drogéria, Marokkó-utca 2. Kicsinyban: Magyarországi összes gyógy- és szappanár.

Raktár Aradon: G. Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Matyas gyógy-szeressz-urak-nal, Vojtek és Weisz drogériájában és kapható az összes hazai gyógyszerárúban 1462

NOXIN

Minden jobb üzletben kapható.
HOCHSINGER TESTVÉREK BUDAPEST.
Főraktár: Aradon: LORENZ KÁROLY urnál,
Ferry-utca, Nádasdy-palota. 6708

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

Réthy-féle czukorkánál

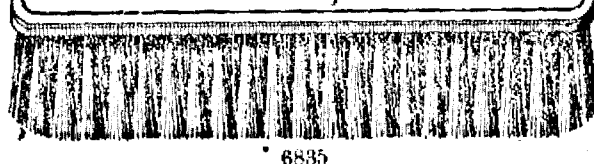
Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY félért kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

6708

Csak RÉTHY-félért fogadjunk el!

Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön bánja,
Ha Fernolendt NIGRIN-jét nem használja.

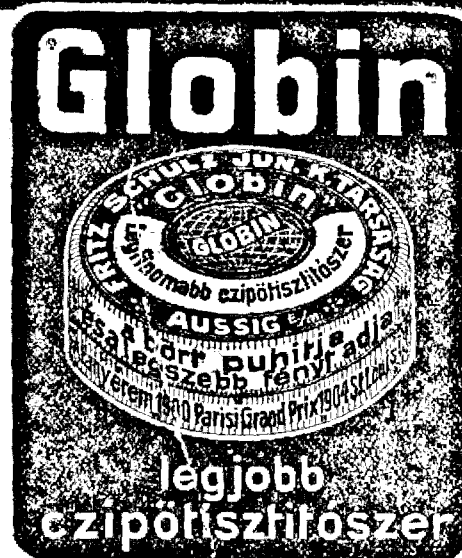
6835

A lehető
leggyorsabban
tisztít fáradtság
nélkül.

A világ legjobb
tisztítószer.

Kapható Aradon: Braun N. A., Daimel Lajos, Dürr Gusztáv, Fejer Gyula, Guttmann Samu, Hanzu Nestor, Hegedüs Gyula, Lázár Gyula, Meer Mór, Nagy Farsas, Németh J., Szabó Albert, Steinitzer N., Weisz Dávid, Rothstein Mór. 6882

Határozottan Fr. Schule-féle „Globin-t“ kérjen. 6805-VI.

VIGYAZAT! Sok értéktelen utánzat van forgalomban.

Tyúkszemétől mindenki megszabadul a Hajós-féle Anagallin használata által, nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű. Ára egy üvegnek utasítással együtt **70 fillér.** 421

Szab és kézizzadás azonnal és teljesen elmúlik ha az izzadó részereket „Peppo“-val ecseteljük. A mirigyeket kiszáritja, a váladékot megszünteti és tökéletesen szagtalanítja. — Egy üveg ára utasítással együtt **1 korona.**

Poloskák kiirtása a legmegfelelőbb módon és teljesen „Phenolsav“-val eszközölhető. A butorokat nem rontja, a poloskának még a petéit is kiirtja. Szaga nem kellemetlen s kezelése rendkívül egyszerű. Egy üveg ára **70 fillér.**

Hajvesztő „Depillor“. E csodahatású szerrel minden oly helyről, ahol a hajnövekedés alkalmatlan, mint az arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. — Ára utasítással együtt **1 korona.**

Ideális legjobb, legtartósabb gummi óvszer a „NITER“. A világ legjobb preservativa. — 6 darab egy eredeti dobozban **2 korona.**

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszer-tárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szemben. —

Porosz Szén Koks

4168

legjobb minőségben, legolcsóbb árban

kapható:

Roth József

Arad, Ötvös-utca 3.

Telefon 63. sz.

Telefon 63. sz.

Ő csász. és Apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A polgári jótékony célokra szánt

XL-ik csász. kir. államsorsjáték.

Ez az Osztrák birodalomban egyedüli törvényesen engedélyezett sorsjáték 20.738 készpénz nyereményt tartalmaz, 620.000 korona összértékben.

A főnyeremény **200.000 korona**

A nyeremények kifizetéseért a csász. kir. lottókövetkező kezelségre.

A húzás visszavonhatatlanul 1910. évi december hó 15-én fog megtartatni.

— Egy sorsjegyek ára 4 korona. —

A sorsjegyek Wienben a csász. kir. államsorsjátékok osztályánál, III. ker., Vorderer Zollamtsstrasse 7. sz. a., továbbá a lottógyűjtődékekben, dohánytörsédekben, adó-, posta-, távirat- és vasúti hivataloknál, váltóüzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvétel részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek szét.

A csász. kir. lottókövetkező igazgatóság

(államsorsjátékok osztálya.)

6770

Gróf Potocki uradalom Gurahoncon

ajánlja kitűnő minőségű

1658

2 éves száraz I. osztályu bükkszás és dorongfáját

mindenkor a legméltányosabb árak mellett.

— UGYANOTT KAPHATÓ —

szőlőkaró, erdei és mezei talpfa.

Használjon Nagysád Földes-féle

Margit-Cremet,

hogy arca tiszta, üde és bájos legyen.

A MARGIT-CREME a főrangú hölgyek kedvence szépség szerző, az egész világon el van terjedve.

Páratlan hatása szerencsés összeállításában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető.

Mivel a MARGIT-CREMET utánzózzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel lezárt dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget.

A MARGIT-CREME ártalmatlan, zsírtalan, vegytiszta készítmény, a mely a külföldön általános feltűnést keltett.

— ARA 1 KORONA. —

Margit-szappan 70 fillér. - Margit-poudre 1.20.

Gyártja:

Földes Kelemen laboratóriuma

ARADON.

301

Kellemes ajándék

Alcohol mentes illatszerek.

Üvege 2 korona 50 fillér.

A zárt szoba levegőjének felfrissítésére legjobb a

fenyő-illat.

A fenyő erdő illatát hűen visszaadja. 1 üveg 1 kor. 20 f.
Az arc szépségét előmozdítja, a bőrt üdév, bársónysimává
teszük Rozsnyay

„Szeráj arckenőcse“

használatával. Egy kis tégely 70 fillér, nagy tégely 1 K. 40 f.

Kitűnő minőségű fehér asztali bor.

Literje 60 fillér.

Pompás ménesvidéki vörös asztali bor.

Literje 1 korona 20 fillér.

Kapható

Rozsnyay Mátvás

originalitása

Arad, Szabadság-tér.

Telefon 387. szám.

Telefon 387. szám.

A londoni nemzetközi iparkiallításán nagyérem és díszoklevéllel kitüntetve jó munka és kivitel képességért.

BRAUN N. A.

Aradon, Boros Béni-tér 7. sz. saját házában.

Mindennemű por- és olajfesték, ecsetek, bronzfestékek, fénymazak stb. stb.

Carbolineum világos és barna színben.

4085

Köszénkátrány hordóban és kimérve.

Fedőlemezek és aszfaltlemezek.

Márványcsiszoló és polírozószerek, laparany.

A Fritze-féle padlófénymazak főraktára. — Saját gyártmány: Amerikai padlófénymaz és „Napfény” kályhafestékekben.

Elefánt jegyű legfinomabb parkettmaz, mely a parkettet nem barnítja és nedvesség behatásától megvédi, minőségileg egyedül áll.

- - Rózsa és San Toy - -

jegyű cipőkrémek, kályhakenőcsök stb.

Denaturált szesz literje 44 fillér.

Amerikai petróleum literje 24 fillér.

Ismétlődőknak árkedezmények. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri, teljes tisztelettel

BRAUN N. A.

A Batthyányi-u. 11. sz. lakóházban
azonnal bérbeadó
egy nagy utcai lakás.

Áll 6 szobából, előszobából, fürdőszobából, konyhából,
éléskamrából, 2 cselédszobából, nagy üvegezett folyosóból,
verandából. A házhoz tartozik egy mosókonyha, nagy pince-
helyiségek, nagy udvar, szőlős- és diszkert.

Bővebb felvilágosítást nyújt

Dr. Parecz Béla ügyvéd,

Batthyányi-utca 27. szám alatt.

4128

Arad legrégibb kerékpár-, varrógép-raktára és javítóműhelye.

Hammer Vilmos

villany-műszerész

2106

Arad, Szabadság-tér 7. szám.

Telefon szám 96.

Nagy raktár eredeti
„PFAFF” karika-
hajós, SINGER,
SEIDEL NAUMANN
és MINERVA varró-
gépekből családi és
ipari célokra.

Legolcsóbb bevásár-
lási forrás kerékpár
felszerelési cikkek-
ből, varrógép alkat-
részekből, gramo-
fonok és lemezekből
Valódi angol varrógéptűk.

Előnyös fizetési feltételek.

Szakszerű nagy javítóműhely.

Tűzifa!

Igen tömören ölelve, jutányos áron kapható

Dengl Lajos

fatelepen

Kossuth-utca végén,
a régi temető előtt. 3777

je f i z n

Szülők figyelmébe

Koronás Áruház

Arad, Forray-utca.

Legolcsóbb bevásárlási
forrása az alanti cikkeknek:

Fogkefe

Nyakkendő

Gyermek cipő

Gyermek ing

Fésűk

Ruhakefe

Harisnyak

Esőernyők

Gyermek kalap

Gyermek zsebkendők

Hajkefe

Zsebkések

Lábravalók

Gallér és kézfűzők

Gyermeksapka

Iskola táska és könyvtartók

Nagy gramophon lemez, 2 oldalos K. 240.
Utazó kofferek. Gyermekkoscsik.

Szíves pártfogást kér, kiváló tisztelettel

Eisele János

Koronás Áruház.

2485

Minden drágul!

hangzik a házi asszonyok
körében; — egyedül a

HUNGÁRIA RUM

nem lett drágább, habár annak jó-
ságával egy hasonló árbeli Rum sem
versenyezhet.

1 literes üveggel 2 kor.
fél „ „ 1 „

Egyedüli raktár

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedése

RADON.

ARADON

Lippafüredi Apolló-borviz Aradon palackonként házhoz szállítva kapható

Ki iszik ma még Aradon drága kül- és bel-
földi ásványvizet Cholera és más járványos be-
tegségeknél, vagy egészséges viszonyok közt, ami-
kor a legelőkelőbb körökben előszeretettel élvezik
a kiváló olcsó

**A Mária-Radna melletti
Lippafüredi
„Apolló borviz“**

forrásásványvizet, amely itt Aradon is palackonként (palackcsere mellett) például
kétliterest (palack nélkül) már 28 fillérért házhoz szállítva kapható, tehát még a
szódaviznél is olcsóbb.

A Mária-Radna melletti LIPPAFÜREDI „APOLLÓ-BORVIZ“ FORRÁS

tökéletesen kristálytiszt, baktériummentes, vasmentes, és azért nincs lerakódása,
szénsavdús, a hort nem feketíti, sőt annak jobb ízű kölcsönöz, legkellemesebb, ideá-
lis, elsőrangú gyógy és asztali víz. antialkoholistáknak legjobb itala, nyálkaoldó
nyugható, gyomorerősítő legolcsóbb ásványviz.

Aradon kapható:

4034

Kardos Miklós ásványvizkereskedőnél Szabadság-tér 12. szám, telefon szám 647.
Hoffmann Ottó fűszerkereskedőnél Szabadság-tér 20. szám, telefon szám 598. Arad
és Vidéke kiadóhizatala Salac-utca, telefon szám 22. és az „Apolló-borviz“ lera-
kata Magyar-utca 20a, minden jobb fűszerüzletben. Kávéházakban, vendéglőkben
kerjünk orálysom „Apolló-borviz“-et

A vidék részére rendelhető levelezőlappal, ládákban vagy fuvarossaink által
szabadon szalma körzé. A vidékre szállítja Lippafüred részv társ. Lipka Temes-
megye, vagy Lukács J. kizárólagos eladási hely a délvidék részére Arad, Petőfi-
utca 4. szám. A Lippafüredi Apolló-borvizet Aradon palackonként házhoz szállítják

Értesítés!

Értesitem Aradváros és vidéke n. é. közönségét, hogy a Forray-utca
2. szám alatt 22 év óta fennálló Beok L-féle

**cukorka, csokoládé és déli
gyümölcs különlegességi
üzletét megvettem**

és azt friss árukkal felszerelve, személyesen tovább vezetem. A kereskedői
pályán sok éven át szerzett tapasztalatom abba a kellemes helyzetbe jut-
tattak, hogy b. vevőim meglegedését úgy első minőségű áruim, valamint
olcsó árak és figyelmes kiszolgálás által kiérdemeljem, miért is szíves párt-
fogást kér kész szolgálattal 4121

Németh Sándor és Társa.

**SOK
PENZT TAKARIT MEG
HA CIPŐ TISZTÍTÁSHOZ**

ORIAS FEDÁK KRÉMET
HASZNAL
MERT CSAK 30 FILLÉR
MINDENHOL KAPHATÓ.

Schvare Dávid és Társa

aradi kereskedő hitelezőit figyelmez-
tetem üzletátvétel miatt, hogy saját ér-
dekükben e hó 15-éig jelentkezzenek
nálam, mert ellenkező esetben köve-
léseikért felelősséget nem vállalok.

Mésner Lipót,

Arad, Boros Béni-tér 15.

4143

Az őszi és téli idényre ajánlja

Róna Jenő

dusan felszerelt raktárát, női-, férfi- és gyermek bélelt és béleletlen cipőket, ugyancsak magasra bőrözött HALINA CSIZMÁT, sáreipőt

a legjutányosabb árakban.

2001

Elvem csekély haszon nagy forgalom.

Telefon szám 765.

Andrássy-tér 17. szám Reinhart-ház.

Nélkülözhetetlen háziszer

'Doré' sósborszesz.

A Doré sósborszesz

az összes használatban levő sósborszeszek közül a legjobb hatásának bizonyult.

A Doré sósborszesz

kitűnő eredménnyel használható mint bedörzsölőszer, mindazon esetekben, midőn a bedörzsölést szükségesnek tartják, vagy ott, hol az orvos a bedörzsölést előírja. Különösen mindenféle reumatikus fájdalmaknál, fejfájás, lábfájás, oldalszurás, hátfájás és csúszos fájdalmaknál.

421

Belsőleg: 20-40 cseppet cukorra csepeentve kitűnő fájdalomcsillapító és gyomorerősítő.

Ára egy eredeti üvegnek utasítással együtt

44 fillér.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerárában, továbbá: Ring Lajos gyógyszerárában és Vojtek és Welsz drogueriájában kapható.

Vigyázat a DORÉ névre.

Rendkívül nagy választéku **CIPŐK** minden kivitelben szolid kiszolgálás mellett állandóan raktáron.

Paladics György asztalos mester

Főműhely: Árok-utca 7. szám.

Fiókműhely: Deák F.-utca 33.

Elvállai legjutányosabb árak mellett mindennemű épület és bútorkészítést, valamint üzlet, iroda berendezéseket és portálakat. Vidékre árkülönbözet nélkül.

574

Költségvetés díjmentes.

Gyümölcsfajlagdonosok figyelmébe!

A gyümölcsfákat számtalan betegségtől a legbiztosabban meg-
: : óvja és megvédi a : :

„DENDRIN“

: : használati utasítást küld : :

Kazántisztítás gyermekjáték!

Kazánképződés
Marások
Rozsdásodás

megszűnik minden gőzkazánban, ha

SAXOL

veszélytelen kazánfesték a kazán belső falán alkalmaztatik. Egyedüli gyártói Magyarország részére: Frischauer és Társa, rozsdáelleni festékek gyára — Egyedüli raktár:

Nincs por többé! — Nincs többé
bepiszkitott ruha!

Nem kell vízzel súrolni többé!

Törvényesen védve!

„ANTI-OLIN“

Hygienikus porvédő szer poralakban, olaj- és homokmentes!

Az „Anti-Olin“ alapos tisztítás, konzerválás és fertőtlenítésre szolgál mindennemű padlónak, kő-
laponra, linoleum, parkett, fapadló, kő, cement,
terrázók stb. egyaránt sima és irdos szőnyegeknek
porfelfogására, nélkül.

„Anti-Olin“ teljesen olaj- és homokmentes, tehát mindenütt használható.

Használati utasítást küld!

STEINITZER N.

festékkereskedése, Arad Andrássy-tér 3. Telefon 217. — Alapított 1840-ben.

DEIN PAULA

női kalap raktára

Arad, Weitzer János-utca 9. sz.

(Uj leányiskola épület.)

4001

Önnök övni kell a feleségét.

Minden család részére legfontosabb illusztrált könyv a tulbó gyermekáldás ellen, melynek eredményét a házaitatok ezrei igazolják. diskretem küldöm 90 fillér magyar levél belyéért. Frau Anna Kaupa, Berlin. S. W. 266. Lindenstr. 51.

500 koronát

fizetek annak, aki Bartilla-fogviszének használatát mellett, évegje 80 fill. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büszlik. Bartilla A. Örkösi, (H. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. — Kapható Aradon minden gyógyszerárban, különben Földes Kelemennél, Deák Ferenc-utca 11. sz., Rozsnyay Mátyás-nál, Szabadság-tér és Vojtek és Weisz. Kérjük mindenütt határozottan Bartilla-fő fogviszot. Hamisítványok feljelentő 100 díjaztatnak. 711

Fiatall levelező

nőtlen, ki a magyar, német, román és szerb nyelvet szó és írásban bírja, egy németországi nagy városban bank és szállítói üzletben felvétetik. Ajánlatok J. B. jeligére

Rudolf Mosse Wienbe

küldendők H. S 4947.

Alkalmi vótelek

és eladások

Ékszerártyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra és ékszerártyában

Deutsch Izidor

órák és ékszerész 331
Weizsár János-utca, Minorita-palota

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyra átcsereztetnek. TELEFON 432. TELEFON 403

Értesítés!

Van szerencsém igen tisztelt vevőimet és a n. é. közönséget értesíteni, hogy saját készítményű

cipő-raktáramat és cipész-műhelyemet

november hó 15-én Deák Ferenc-utca 4. szám alól Deák Ferenc-utca 6. szám alá helyezem át. További szíves pártfogást kér, kitűnő tisztelettel 4051

Weisz Márton

uri- és női-cipész.

Gőzművelés

Nagyobb területek szántását kétgéprendszerű 20 névleges lőerejű új gőzekével, épügmélyrigolozásokat szőlő, spárga stb. telepítésekhez előhántós gőzrigolókkel igen kedvező feltételek mellett elvállal. Ortutay Gyula békamajori gazdasága Mezőkovácsháza (Csanád-m.) 1371

Van szerencsém a nagyérd. közönség tudomására hozni, hogy asztalos üzletemet

Kápolna-utca 3. sz. alá

saját házamba áthelyeztem és minden tekintetben a modern követelményeknek megfelelően berendeztem. Mint eddig, úgy ezután is fő törekvésem lesz izléses kivitel, szolid munka és olcsó árak által a nagyérd. közönség bizalmát kiérdemelni. 8951

Elvállalok modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkát.

Kész butor eladás.

A nagyérd. közönség becses pártfogását kérve, teljes tisztelettel

Molnár Antal,
épület és műbutorasztalos.

Pénzek és érmek

régiak, arany, ezüst és bronz stb. egyes darabok avagy gyűjtemények a lehető legmagasabb árt készpénzért megvételnek. Írásbeli ajánlatok azonnal elintéztetnek. Dus tartalmu raktárjegyzék kiadása. Egger Testvérek hitesszakértők. A cs. és kir. Földvarmesteri hivatal és a cs. és kir. Kereskedelmi Törvényszék hitesszakértői. Wien I. Beziirk Opernring 7. Mezzanin. 6534

Harisnyakötőde

Andrássy-tér 20.

(Fischer Eliz-palotában) a t. közönség rendelkezésé e áll. 3893.

Gondcs jó munkal Gyors kiszolgálás!

Ugyanott tanuló leányok fizetés mellett felvétetnek.

Legfinomabb impregnált női havi kötők

tucatonként 1 korona
80 egyszerű övek 90 fillér és Tricot övek 3 korona 20 fillérért kaphatók

Földes Kelemen
gyógyszertárában
Aradon, Deák Ferenc-utca 11 szám.
881

Nánási László

festő és díszmű-fényező
ARAD, Rákóczy-utca 5. szám.

Elvállalok mindennemű műipari festészetet,

emall fényezést, bronzírozást, aranyozást fa- és rézbutorok javítását, ujonnan emall fényezését bármint színre és vernirozását „kályha-rendszer” szerint beégetve, festés és díszítését. Fürdőkádak, fürdőszobák, mosdóasztalok, légszusz-kályhák, pénzszekrények, kerékpárok, lámpák csillárok stb. festését. Szolid kiszolgálás! Mérsékelt árak! — Szakképzett izléses munka! 4180

Gábor András és Társa

Telefon 790. sz. Telefon 790. sz.

Értesíti a tisztelt közönséget, hogy szén szükségletét a Lovardai raktárából szerezz be, hol is a legjutányosabb árban aradi légszuszgyári kokszot vehet.

I métermázsas 1-20 rendű légszuszgyári koksz, házhoz szállítva 4 korona 30 fillér. — Nagyobb vételnél engedményt teszünk. 4104

Hentesek és mészárosok
figyelmébe ajánlom dus raktáramat mindenféle

sózott és száraz BELEKBŐL.

Klein Gábor

bélnagykereskedő, 4181
ARAD, BOCZKÓ UTCA 11. SZÁM.

Elsőrendű

temetkezési vállalat

Pankota Fő-ut, motor végállomás. Üvegezett diszgyáskocsi, nagy érc, tölgyfa és fenyőfa koporsók raktáron a kegyeletes közönség részére készen áll. Finomabb, egyszerűbb szemfődelek, koszorúk, koszorúszallagok, aranyos feliratok, fekete fátyol és fehér válszallag, gyertyák, különféle cipő, harisnya, szóval temetéshez való vagy tartozó cikkek elősmert szolid árban kaphatók 9355

Stoloz József,
asztalos és temetésrendező vállalkozó Pankotán.

— Alapított 1879. évben. —

Goics János

cipő felsőrész készítő.

Van szerencsém a t. helybelli és vidéki cipész mester urak figyelmét felhívni Arad, Háltér 13. szám alatt megnyílt

cipőfelsőrész készítő üzletemre.

Készítek minden e szakba vágó munkákat a legszebb kivitelben, szolid árak mellett. 4177

Kitűnő tisztelettel

Goics János.

Alapított 1856.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez minden esetre a zongora is tartozik, mely dus raktáramban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 200 koronától felfelé állanak a nagyérd. közönség rendelkezésére.

 Zongora-bérlés
havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szakképzett segédem által végeztetem. 63

Nyilvános kölcsönkönyvtárban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron. Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillér.

Krispin József

ARAD,
Deák Ferenc-utca 28 sz.

Telefon szám 34.

Kereskedősegéd

a fűszerszakmából, mint önálló első segédnek kerestetik.

Pályázótól megkívántatik szakképzettség és a magyar, német és román nyelvek tudása. — Fizetés megállapodás szerint. — Előnyben részesülnek, kik nagyobb

fűszerkereskedésben hosszabb ideig mint premiersegédek voltak alkalmazásban. — Részletes ajánlatokat csak is szakképzett egyéneknek, igényeik felemlítésével kérek. 4185

Mailänder Rafael, Facset.

Lakatos műhely Deák F.-utca 38sz.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a fenti cím alatt
mü- és épület lakatos műhelyt nyitottam,
hol minden e szakmába vágó munkát a legnagyobb pontossággal és a
egjútánysabb árban készítek el.

Szíves pártfogást kér

WEISZ DÁNIEL.

Tanulók fizetéssel felvétetnek.

ELSŐRENDŰ
GYERTYÁNFA TUSKÓKAT
VÁSÁROL NAGY MENNYISÉGBEN:
JOHANN WEISS & SOHN WERKZEUGFABRIK WIEN V.

Valóságos Istenáldás!
a debreceni szárított és tűzeggel komposztírozott fekáltrágya.
Elsőrendű felül nem multható légeny és foszfortrágya szék, gyümölcsösök, kapásnövények tárgyazására. Vezérképviselő:
KLÁR ANDOR DEBRECEN, Piac-u. 77.
Számos elismerő levél:
Telefon szám 445. Használati utasítás és részletes felvilágosítás díjmentesen.
A készlet rövidesen elfogy, siessen szíveskedjék megrendelni. — Kipróbálni bármely kis mennyiségben el ne mulassza! — Szuperfoszfát, thomassalak, feltárt-essentilist vaggonaszámra és kisebb mennyiségben is tódánál megrendelhető.
A műtrágyából állandó raktár!!

A hideg idő beálltával
mindenki a fűtés legkönnyebb módjáról gondoskodik s hiába van sok fája, ha rossz a kályhája, mert egy jó kályha 50 százalék fahézagot jelent. — Tehát ha egy jó
fa- vagy szénfűtési kályhát
akar beszerezni, keresse fel a vértanu szoborral szemben levő
Póhm János
vaskereskedő üzletét, ahol a legjobb és leg szebb kályhák legolcsóbb árért kaphatók. — 4011
Állandó nagy raktár:
JOHN-féle „TELIGŐZ” mosógépekből
mellyel 75 százalék munkaidő és fűtőanyag megtakarítható.

Oh jaj! **Köhögés, rekedtség és elgyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak** **Éljen!**

Egger mellpasztillái,
az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Dobozai 1 korona és 2 korona.
Próbadohoz 50 fillér.
Fő- és szétküldés raktár:
„NÁDOR” GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körút 17.

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Wajda Árpád, Kreisz Géza, U. Konuth Pál, Bing Lajos, Kozmáczky J. Örk., Hauer Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban. Mánza Nestor és Vojtek...
Gyerekek: Masznik Dániel gyógyszerárakban.
Magy.-Pácskán: Adler Gy. Lajos gyógyszerárakban.
Pácskán: Bokszin János gyógyszerárakban.
Imánodon: Csiky Lajos gyógyszerárakban.
Székesváron: Furedy Ede orvos gyógyszerárakban.

A „PATRIA”

Nagykanizsai pótkávégyár

szakértő átalakítása után ismét rendes üzembe van helyezve a összes gyártmányait ma már

javitott minőségben

hozza forgalomba, — amint azt a ládikákra és csomagokra felragasztott igazolja.

új címke

Kérjük az igen tisztelt kereskedő urakat és a fogyasztó közönséget, szíveskedjék ezen kipróbálni.

új gyártmányt

Kiváló tisztelettel

„PATRIA” nagykanizsai pótkávégyár.

Eladó ház és háztelkek.

A Dr. Matavovszky Nándor-alapítvány
tulajdonát képező s Aradon. Zimándi-utca 2. sz. a. a MÁV. új fűtőháza közelében fekvő ház, a mely 4 laképületből áll és 1 hold 1044 □ ölnyi,

új házhelyekre

beosztható kertje van, f. é. december hó 12 én

önkéntes birói árverés útján eladó.

A feltételek megtudakolhatók:

4148

Szathmáry Gyula, ügyvédnél

Aradon, Boros Beni-tér 10. szám alatt.

Geiger Gyula fiai

Délmagyarország legnagyobb csipkeáruházának fiókja.

Asztalos Sándor-utcában (a volt Vácz-féle üzletben) folyó évi november hó 5-én megnyílt s a következő áruk kerülnek eladásra.

Kizárólag csak parti áruk.

Minden 8 napban új áru, kizárólag jobb minőségű áruk.

10.000 mtr. férfi és női ruha szövet 75 krtól feljebb,
50.000 mtr. csipke 1 krtól feljebb, 5.000 drb. férfi ing R. R. schiffenből 90 krtól feljebb, 5.000 drb. női ing és korsetták 90 krtól feljebb. Óriási parti schiffen vég 4 firtól feljebb. 5.000 drb. blousok 1.50 firtól fejjebb, 5.000 drb. selyem blous 3 firtól feljebb, 5.000 drb. clot alj és lüster alj 1.50-től feljebb, 1.000 tucat zsebkendő 90 krtól feljebb, 1.000 tucat férfi galér drbja 7 krtól feljebb, 500 tucat kézzel szines és fehér, öt-rétű, 15 kr. párja, 5.000 pár női és férfi glassé keztyű 50 krtól feljebb stb. stb. ide nem sorolt áruk. 4141

Óriási választék csipkében és csipke-szövetekben. Mindenkinek elmulasz hatatlan alkalom.

4701—19.0. pm.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége az Óvár-tér lecsapolásához szükséges víz művek engedélyezését kéri.

Mint hogy a vízi művek létesítése ellen és revétel nem merült fel, a kérvényt, terveket és műszaki leírásokat, valamint az aradi m. kir. kulturmérnöki hivatal és az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal szakértői észrevételeit Aradon, a városháza I. emeletén levő mérnöki hivatalban 1910. október 24-től 1910. november 23-ig terjedő 30 napi időtartamra az 1885. évi XXIII. t.-c. 163. §-a értelmében közzsémre kiteszem azzal, hogy jogában áll érdekeltnek azokat a hivatalos órák alatt betekinteni és esetleges ellenvetéseiket a közzsémre kitétel ideje alatt a polgármesteri hivatalban

írásban benyújthatják, vagy az alább megjelölt tárgyaláson szóval előterjeszthetik, amennyiben ellenvetéseiket kellő időben elő nem terjesztik, a határozat a később esetleg előterjesztendő ellenvetések figyelembe vétele nélkül fogok határozni.

Egyidejűleg a helyszíni tárgyalás megtartására határidőül 1910. év november hó 28-ik napjának délelőtti 9 óráját Aradon, a városháza I. emeletén levő tanácssteremben találkozással kiűzőm és arra az érdekelteket jelen hirdetménnyel meghívom.

Arad, 1910. október 21-én.

Varjassy,
polgármester

1189—1910. V. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az

1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a mradnai kir. járásbíró ságnak 1905. évi fh. 139/2. számú végzése következtében Dr. Avramescu Vazul ügyvéd által képviselt Dumbrovicai gör. kel. egyház javára Stepanescu Nikolae ellen 44 K. 38. f. s jár. erejéig 1905. évi szeptember hó 23 án fogantatott kielégítési végrehajtás után lefoglalt és 790 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: sertések, tehén, stb. nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a mradnai kir. járásbíró 1910. évi fh. 585/1. számú végzése folytán 44 kor. 38 f. tőkekövetelés, ennek 1908. évi január hó 1 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 18 kor. 41 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Dumbrovicán, a 214. számú háznál leendő

megtartására 1910. évi november hó 25-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is eladtni fognak.

Amennyiben az előírt árverés ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-Radna, 1910. évi november hó 10. napján.

Tichy Árpád,
kir. bír. végrehajtó.

4200

Magyar királyi államvasutak.

Télimenetrend.

Érvényes 1910. október hó 1-től.

Arad-Budapest.							
Állomások	Szv. I. II.	Gyv. I. II.	Szv. I. II.	Gyv. I. II.	Tvaz. I. II.	Szv. I. II.	Gyv. I. II.
Arad ind.	5:00	8:18	11:25	4:10	4:51	9:30	12:30
Sotronya	5:05	8:23	11:30	4:15	4:56	9:35	12:35
Kurtica	5:10	8:28	11:35	4:20	5:01	9:40	12:40
Löksháza	5:15	8:33	11:40	4:25	5:06	9:45	12:45
Bánhid m. ar.	5:20	8:38	11:45	4:30	5:11	9:50	12:50
Országut	5:25	8:43	11:50	4:35	5:16	9:55	12:55
Kétegyháza	5:30	8:48	11:55	4:40	5:21	10:00	13:00
Ujkigyó	5:35	8:53	12:00	4:45	5:26	10:05	13:05
Békés-Csaba	5:40	8:58	12:05	4:50	5:31	10:10	13:10
Békés-Földvár	5:45	9:03	12:10	4:55	5:36	10:15	13:15
Mezőberény	5:50	9:08	12:15	5:00	5:41	10:20	13:20
Gyoma	5:55	9:13	12:20	5:05	5:46	10:25	13:25
Mezőtar	6:00	9:18	12:25	5:10	5:51	10:30	13:30
Pusztapó	6:05	9:23	12:30	5:15	5:56	10:35	13:35
Pusztapó	6:10	9:28	12:35	5:20	6:01	10:40	13:40
Szajol	6:15	9:33	12:40	5:25	6:06	10:45	13:45
Szelnok	6:20	9:38	12:45	5:30	6:11	10:50	13:50
Ujvárad	6:25	9:43	12:50	5:35	6:16	10:55	13:55
Tápiógyörgye	6:30	9:48	12:55	5:40	6:21	11:00	14:00
Tápiószecső	6:35	9:53	13:00	5:45	6:26	11:05	14:05
Nagykát	6:40	9:58	13:05	5:50	6:31	11:10	14:10
Tápiószecső	6:45	10:03	13:10	5:55	6:36	11:15	14:15
Tápiószecső	6:50	10:08	13:15	6:00	6:41	11:20	14:20
Tápiószecső	6:55	10:13	13:20	6:05	6:46	11:25	14:25
Mende	7:00	10:18	13:25	6:10	6:51	11:30	14:30
Gyomrő	7:05	10:23	13:30	6:15	6:56	11:35	14:35
Maglód	7:10	10:28	13:35	6:20	7:01	11:40	14:40
Békés	7:15	10:33	13:40	6:25	7:06	11:45	14:45
Kőbánya fel. p. u.	7:20	10:38	13:45	6:30	7:11	11:50	14:50
Budapest k. p. u.	7:25	10:43	13:50	6:35	7:16	11:55	14:55

Budapest-Arad.							
Állomások	Szv. I. II.	Gyv. I. II.	Szv. I. II.	Gyv. I. II.	Tvaz. I. II.	Szv. I. II.	Gyv. I. II.
Budapest kpu. ind.	11:50	8:00	2:12	13:20	9:00	12:30	13:20
Kőbánya fel. p. u.	11:55	8:05	2:17	13:25	9:05	12:35	13:25
Rákóc	12:00	8:10	2:22	13:30	9:10	12:40	13:30
Maglód	12:05	8:15	2:27	13:35	9:15	12:45	13:35
Gyomrő	12:10	8:20	2:32	13:40	9:20	12:50	13:40
Mende	12:15	8:25	2:37	13:45	9:25	12:55	13:45
Tápiószecső	12:20	8:30	2:42	13:50	9:30	13:00	13:50
Tápiószecső	12:25	8:35	2:47	13:55	9:35	13:05	13:55
Nagykát	12:30	8:40	2:52	14:00	9:40	13:10	14:00
Tápiószecső	12:35	8:45	2:57	14:05	9:45	13:15	14:05
Tápiógyörgye	12:40	8:50	3:02	14:10	9:50	13:20	14:10
Ujvárad	12:45	8:55	3:07	14:15	9:55	13:25	14:15
Szelnok	12:50	9:00	3:12	14:20	10:00	13:30	14:20
Szajol	12:55	9:05	3:17	14:25	10:05	13:35	14:25
Pusztapó	13:00	9:10	3:22	14:30	10:10	13:40	14:30
Pusztapó	13:05	9:15	3:27	14:35	10:15	13:45	14:35
Szajol	13:10	9:20	3:32	14:40	10:20	13:50	14:40
Szelnok	13:15	9:25	3:37	14:45	10:25	13:55	14:45
Gyoma	13:20	9:30	3:42	14:50	10:30	14:00	14:50
Mezőberény	13:25	9:35	3:47	14:55	10:35	14:05	14:55
Békés-Földvár	13:30	9:40	3:52	15:00	10:40	14:10	15:00
Békés-Csaba	13:35	9:45	3:57	15:05	10:45	14:15	15:05
Kigyó	13:40	9:50	4:02	15:10	10:50	14:20	15:10
Kétegyháza	13:45	9:55	4:07	15:15	10:55	14:25	15:15
Országut	13:50	10:00	4:12	15:20	11:00	14:30	15:20
Bánhid m. ar.	13:55	10:05	4:17	15:25	11:05	14:35	15:25
Löksháza	14:00	10:10	4:22	15:30	11:10	14:40	15:30
Kurtica	14:05	10:15	4:27	15:35	11:15	14:45	15:35
Sotronya	14:10	10:20	4:32	15:40	11:20	14:50	15:40
Arad	14:15	10:25	4:37	15:45	11:25	14:55	15:45

Arad-Tóvá.							
Állomások	Gyv.	Szv.	Gyv.	Szv.	Tvaz.	Gyv.	Szv.
Arad ind.	12:21	2:14	4:04	7:00	6:32	10:00	12:30
Glogovác	2:26	4:15	7:05	6:43	10:11	12:41	12:41
Csicsér	2:37	4:24	7:16	6:52	10:22	12:52	12:52
Gyomrő Méné	2:49	4:37	7:28	7:05	10:34	13:04	13:04
O-Paulis	2:55	4:43	7:34	7:11	10:40	13:10	13:10
Barackza	3:02	4:48	7:41	7:18	10:47	13:17	13:17
M.-Radna (6)	3:07	4:53	7:46	7:23	10:52	13:22	13:22
M.-Radna (1)	3:15	5:01	7:54	7:31	11:00	13:30	13:30
Milova-O.	3:25	5:09	8:04	7:41	11:10	13:40	13:40
Konop	3:38	5:24	8:17	7:54	11:23	13:53	13:53
Berzova	3:49	5:40	8:28	8:05	11:34	14:04	14:04
Soborsin	4:06	5:58	8:45	8:22	11:51	14:21	14:21
Zám	4:28	6:20	8:67	8:44	12:13	14:43	14:43
M.-Radna (6)	4:48	6:40	8:87	8:64	12:33	14:64	14:64
M.-Radna (1)	5:00	6:52	8:99	8:76	12:45	14:76	14:76
Déva	5:15	7:07	9:14	8:91	13:00	14:91	14:91
Piski (6)	5:35	7:27	9:34	9:11	13:20	15:11	15:11
Piski (1)	5:55	7:47	9:54	9:31	13:40	15:31	15:31
Szelnok	6:15	8:07	10:14	9:51	14:00	15:51	15:51
Barackza	6:35	8:27	10:34	10:11	14:20	16:11	16:11
O-Paulis	6:55	8:47	10:54	10:31	14:40	16:31	16:31
Gyomrő Méné	7:15	9:07	11:14	10:51	15:00	16:51	16:51
Csicsér	7:35	9:27	11:34	11:11	15:20	17:11	17:11
Glogovác	7:55	9:47	11:54	11:31	15:40	17:31	17:31
Arad	8:15	10:07	12:14	11:51	16:00	17:51	17:51

Tóvá-Arad.							
Állomások	Szv.	Gyv.	Szv.	Gyv.	Tvaz.	Szv.	Gyv.
Tóvá ind.	8:15	3:35	10:57	2:00	8:51	12:30	13:20
Gy-Fehér (6)	8:25	3:45	11:07	2:10	9:01	12:40	13:30
Gy-Fehér (1)	8:35	3:55	11:17	2:20	9:11	12:50	13:40
Alvincz (6)	8:45	4:05	11:27	2:30	9:21	13:00	13:50
Alvincz (1)	8:55	4:15	11:37	2:40	9:31	13:10	14:00
Szelnok (6)	9:05	4:25	11:47	2:50	9:41	13:20	14:10
Szelnok (1)	9:15	4:35	11:57	3:00	9:51	13:30	14:20
Piski (6)	9:25	4:45	12:07	3:10	10:01	13:40	14:30
Piski (1)	9:35	4:55	12:17	3:20	10:11	13:50	14:40
Déva	9:45	5:05	12:27	3:30	10:21	14:00	14:50
M.-Illye (1)	9:55	5:15	12:37	3:40	10:31	14:10	15:00
Zám	10:05	5:25	12:47	3:50	10:41	14:20	15:10
Soborsin	10:15	5:35	12:57	4:00	10:51	14:30	15:20
Berzova	10:25	5:45	13:07	4:10	11:01	14:40	15:30
Konop	10:35	5:55	13:17	4:20	11:11	14:50	15:40
Milova-O.	10:45	6:05	13:27	4:30	11:21	15:00	15:50
M.-Radna (6)	10:55	6:15	13:37	4:40	11:31	15:10	16:00
M.-Radna (1)	11:05	6:25	13:47	4:50	11:41	15:20	16:10
Barackza	11:15	6:35	13:57	5:00	11:51	15:30	16:20
O-Paulis	11:25	6:45	14:07	5:10	12:01	15:40	16:30
Gyomrő Méné	11:35	6:55	14:17	5:20	12:11	15:50	16:40
Csicsér	11:45	7:05	14:27	5:30	12:21	16:00	16:50
Glogovác	11:55	7:15	14:37	5:40	12:31	16:10	17:00
Arad	12:05	7:25	14:47	5:50	12:41	16:20	17:10

Arad-Temesvár-Józsefváros.							
Állomások	Szv.	Szv.	Vv.	Szv.			
Arad ind.	6 15	12-17	4 48	7-09			
Uj-Arad	6 25	12-28	5 04	7 19			
Nemeth-Ságh	6 42	12-44	5 27	7 36			
Vinga	6 55	12-56	5 32	7 49			
Orczyfalva	7 06	1 07	6 48	8 00			
Merczfa va	7 16	1 17	6 58	8 10			
Szt. Andras	7 27	1 28	7 07	8 21			
Temesvár-Jv. ... trk.	7 44	1 45	7 29	8 36			

Temesvár-Józsefváros-Arad.							
Állomások	Szv.	Vv.	Szv.	Szv.			
Temesvár-Jv. ... ind.	6 00	8 45	2 24	9 38			
Szt. Andras	6 30	9 09	2 42	9 56			
Merczfalva	6 38	9 27	2 56	10 08			
Orczyfalva	6 44	9 42	3 08	10 20			
Vinga	6 58	10 05	3 17	10 34			
Nemeth-Ságh	7 11	10 23	3 30	10 47			
Uj-Arad	7 28	10 47	3 47	10 59			
Arad trk.	7 38	11 00	3 58	11 10			

Értesítés!

Van szerencsénk egy helybeli, mint a vidéki nagyrődemű közönséget tiszteltetve értesíteni, hogy Aradon, Bockó-utca és Háltér sarkán, a Rákóczi-kávéházzal szemben egy teljesen újonnan berendezett

mosó és fényvasaló intézetet nyitottunk.

Elvállalunk minden e szakmába vágó munkákat, n. m.: gallérokat, kézelőket, fűzfingeket és bármilyen fehérneműket, melyeket hófehérre mosunk. — Egyben tudatom a n. é. közönséggel, hogy 5 éven át a Müller-féle vegytisztító gyár gőzmozdó osztályának vezetője voltam s így abban a helyzetben vagyok, hogy a legnagyobb megelégedésre szolgálom ki b. rendelőimet. — A n. é. közönség szíves jóindulatát és támogatását kérve vagyunk kiváló tisztelettel

Apró István és Társa
tulajdonosok. 449

Házi mosó: zappanok

piperezappanok illatszerek, stearin és templom-gyertyák
ugyszintén mindenféle mosócsikkek legolcsóbban beszerezhetők

Lorenz Károly
szappangyárosnál 2044

Arad, Forray-utca

Lakásomat

és

borüzletemet

folyó évi november hó 1-től

Flórián-utca 5. sz. alá

(Aulich Lajos és Flórián-utca sark.)

helyeztem át.

Quirini Sándor,

szőlőbirtokos.

231

Értesítés.

Tisztelettel értesítem ügyfeleimet és a kölcsönt kereső közönséget, hogy irodámat november hó 1-től

Eötvös-utca és Erzsébet királyné-körutisarkok-házamba helyeztem át.

4180

Továbbra is kérem szíves bizalmukat, tisztelettel

Klein József,

a nagyszebeni általános takarékpénztár egyedül képviselője.

22955, 22957—1910.

Hidvám-dijszabályzat.

Engedélyeztetett a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter urnak 68767— I. B. 910. szám alatt kelt rendeletével. Hatályba lép 1910. november 12-ik napján 4 évi érvénnyel.

Hidvám-díjtételek:**A) Teher nélkül:**

1. Egy darab nagyobb marha után érte egy éven felül levő szarvasmarhát, lovat szamarat, öszvért és hizott sertést, 8 fill. 2. Egy drb. kisebb marha után, sovány sertés, juh, kecske, egy éven alól levő csikó után 4 f. 3. Egyfogatu kocsi után 18 f. 4. Kétfogatu kocsi után 24 f. 5. Háromfogatu kocsi után 32 f. 6. Négyfogatu kocsi után 40 f. 7. Ötfogatu kocsi után 48 f. 8. Hatfogatu kocsi után 56 f. 9. Egykerekű taliga után 4 f. 10. Kétkerekű taliga után 6 f. 11. Négykerekű taliga után 8 f.

B) Teherrel:

1. Egy drb. nagyobb marha után a fenti a) 1. a) jelzés szerint 10 f. 2. Egy darab kisebb marha után a fenti a) 2. a) jelzés szerint 6 f. 3. Egyfogatu kocsi után 24 f. 4. Kétfogatu kocsi után 32 f. 5. Háromfogatu kocsi után 40 f. 6. Négyfogatu kocsi után 44 f. 7. Ötfogatu kocsi után 52 f. 8. Hatfogatu kocsi után 60 f. 9. Egykerekű taliga 8 f. 10. Kétkerekű taliga 10 f. 11. Négykerekű taliga 12 f. Cséplőgép, kazán és ehhez hasonló nehéz tárgyak után 1 korona. A befogott jószág darabja után külön 8 fillér.

Tele (helyesen megterhelt) kocsinak tekintetik, ha négy drb. telt zsák, 1 drb. 100 literes tele hordó, 1 métermázsán felül zsúp, széna szalma, fa, vagy négy ember van rajta.

C. 1. Gyalogos után oda és vissza egyszerre beszedve 6 f. 2. Kerékpár után 4 f. 3. Tricikli után 6 f. 4. Tricikli után teherrel 10 f. 5. Motorbicikli után 10 f. 6. Gyermekkocsi után teher nélkül 8 f. 7. Gyermekkocsi után teherrel 12 f. 8. Automobil, lokomobil után 1 korona. 9. Automobil, lokomobil után teherrel 3 korona. 10. Automobil, vagy lokomobil után akasztott teher után 1 korona. 11. Gőzeke után 5 korona. Csupán a gyermeket szállító kocsi díjmentes.

A vámdíjak fizetése alól mentesek:

1. A kir. uralkodóház minden tagja és udvartartásai valamint az ezekhez tartozó állatok és járművek. 2. A kir. udvar, annak közvetlen kísérete és az udvarhoz tartozó járművek, fogatok és állatok. 3. Az idegen hatalmasságok követői, képviselői, továbbá ezek fogatai és állatai. 4. A fegyveres erőhöz tartozó vagy annak szolgálatában álló egyének nemkülönben mindazon fogatok (ideértve a kirendelt előfogatokat s) és állatok, melyek a fegyveres erő szükségleteinek szállítására használatnak. Ha az egyének vagy szállítási eszközök katonai minősége külsőleg felismerhető nem lenne megfelelő hatósági igazolvánnyal kell bírniok. 5. Az állami és törvényhatósági tisztviselők, továbbá a közbiztonság fenntartásával megbízott hivatalos közegek a pénzügyőrök, a fegyverek, foglyok, toloncok és az azokat kísérő személyzet nemkülönben a mindezeket szállító fogatok, állatok. 6. Az állami javak általában és az azokat szállító fuvarok, állatok. 7. A m. kir. postát szállító küldöncök, fogatok, lovak, távirtdai küldöncök és azokat szállító fogatok, állatok. 8. Mindazok, kik állami törvényhatósági, vasúti állomásokhoz vezető községi utak építésével és jókarban tartásával, vagy ezen teendők ellenőrzésével vannak megbízva és az ezeket szállító fogatok, állatok azon vámtárgyakon, amelyekre hivatalos tevékenységük kiterjed. 9. Mindazon fogatok, állatok, melyek az állami vasutak, állami, törvényhatósági, vasúti állomásokhoz vezető közlekedési vagy községi utak építésére és fenntartására, továbbá az árvédelem biztosítására szükséges anyagot szállítanak. 10. A 4, 5, 6, 8. és 9. pontokon említett vámentes személyeket és tárgyakat szállító magán fuvarok, mentességüket üresek visszatértükben is élvezik. 11. A törvényhatósági utadói természetbeli lerovását vagy községi közmunkát teljesítő egyének és fuvarosok. 12. A hivatalos működésben eljáró s egyházi jelvényekkel ellátott lelkészek és az ezeket szállító fogatok állatok. 13. Temetkezési menetek és búcsujáratok és az ezeknél használt fogatok, állatok, ha a menet csoportosan és egyházi jelvényekkel vonul. 14. A templom, iskola és paplak építésére ingyen kiszó gálandók a fuvarok. 15. Közveszély (hőfűzés, árvíz, tűz stb.) esetén az előjáróság által az 1886. évi XXII t. cikk 136 §-a alapján kirendelt közérő, tűzvész, árvíz vagy háború idején a mentők, menekülők fogataikkal, állataikkal. 16. A tűzoltók, mentők és fogataik, állataik, midőn a vész, illetve a szerencsétlenség helyére sietnek, vagy onnan visszatérnek. 17. Minden mezőgazdasági célból közlekedő fogatok, vagy hajtott állatok, azon határon belül, melyhez tartoznak. 18. Azon lovak és hordálatok, melyek hatonai szolgálatra való besorozás, vagy az 1873. évi XX. törvénycikk értelmében osztályozás végett az állítási helyre és onnan vissza szállítatnak; továbbá fegyveres erő élelmezése céljából beszerzett marhák, melyekre névze a a hajtoknak katonai hatóság által kiállított igazolványt kell felmutatniok. 19. A vámtulajdonosok által önként vámenteseknek elfogadott személyek, állatok és fuvarok, ideértve mindazon vámentességeket is, melyek magánjogi szerződésekben, vagy egyezségeken alapulnak. Mindazon egyéneknek, fogatoknak és állatoknak, melyek a fentebbi 5., 6., 8., 9., 10., 11., 12., 15. és 18. pont alattiak szerint vámentesen, megfelelő hivatalos igazolvánnyal kell bírniok. 20. Az állami adót szállító, sorshuzás, ujoncszállítás és ellenőrzési szemle céljából utazó községi előjárók és mindezeket további fogatok, állatok. Az 1890. évi I. t. c. a vámokra vonatkozó minden egyéb határozat a jelen vámról is kiterjed.

Arad, 1910. évi november hó 7.

A városi tanács.**Ivlampaszén**

a gazdaságos villamos világítás legfontosabb kelléke, versenyen kívüli árkban, mindenféle dimenzióban, bármilyen mennyiségben kapható a :: :: ::

Projectograph r. t.

6623

ivlampaszén telepén

Budapest VII. Rákóczi-ut 68.**Kérje mérsékelt szénárjegyzékünket.**

A Conradty (Nevis)
Nürnberg Siemens-
Schuckert Schiff és
Társaság stb. stb. gyártmányainak lerakata.

Az ország legnagyobb mozgófénykép vállalata. Teljes mozgósínház berendezések eladása és kölcsönzése

5351—1910. tkvi sz.

Árverési hirdetményi kiadvány.

A mradnai királyi bíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bajk Simon korbesti lakos végrehajtatonak 48 kor. 60 fil. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az aradi kir. törvényszék (a mradnai kir. járásbíró) területén lévő a korbesti 30. sz. tjkvben fekvő A. I. 6—31 sorsz. 126, 418, 822, 1059/a, 1060/c, 1142/b, 1143/b, 1172/a, 1173/b, 1174/b, 1184/b, 1185/b, 1186/b, 123, 419, 1059/b, 1060/d, 1142/a, 1143/a, 1171/b, 1172/c, 1173/a, 1174/a, 1184/a, 1185/a és 1186/a hrsz. ingatlanokból, úgy az ezek után járó I. 33. és 34. sorsz. erdő és legelő illetményről végrehajtást szenvedett megillető hányadára az árverést 794 kor.-ban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1910. évi december hó 13-ik napján délelőtt 11 órakor Korbest községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási ár kétharmadánál olcsóbb áron el nem fogadatik. Amennyiben ezen összeg el nem érik, az árverést a kikiáltott felfüggeszti.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át, készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-c. 42. §-ában jelzett, árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 1. §-ában kijelölt óvadék-képes értékpapírral a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges el-

helyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Mradna, 1910. évi szept. hó 25. napján.

Polgár,
kir. járásbíró.

4201.

Ügyes kárpitos

olcsón ajánlkozik házakhoz dolgozni úgy helyben, mint vidékre.

Vidékre árfelemelés nélkül.**Stáhl M.**

Bercsényi Miklós-utca 32. 3435

816—1910 g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a várba vezető két fahíd anyagának eladása iránt folyó év november hó 21-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár: 1800 korona.
Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt

nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árve-

rest megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági széke 1910. évi november hó 8-án tartott üléséből.

Kiadta:

a gazdasági széke.

Horváth Flórián

uj angol uri-szabó üzlete

Aradon, Deák Ferenc-utca 40.

(Dr. Winter-féle ház.)

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Aradon, Deák Ferenc-utca 40. sz. alatt egy a mai kor igényeinek megfelelő

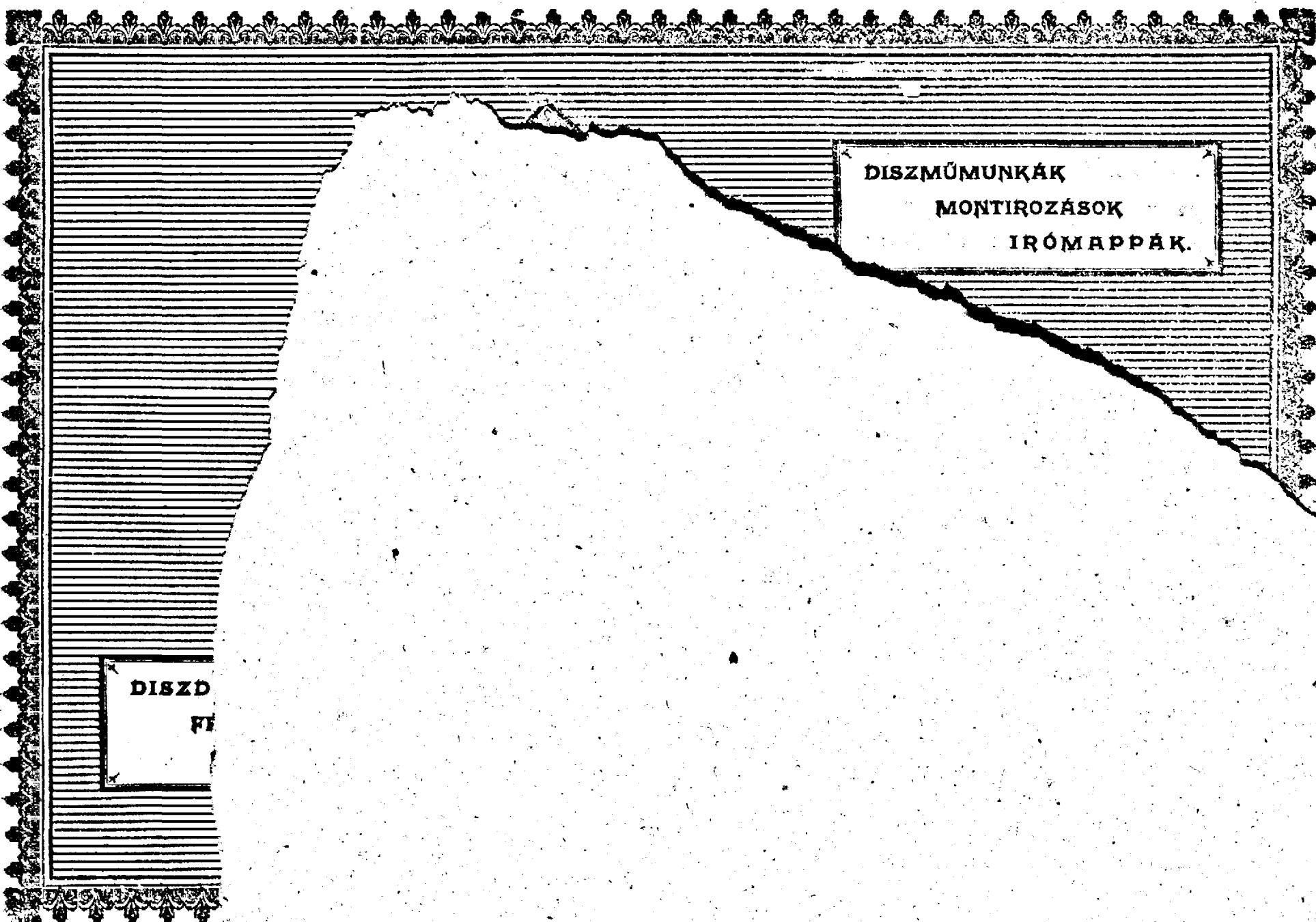
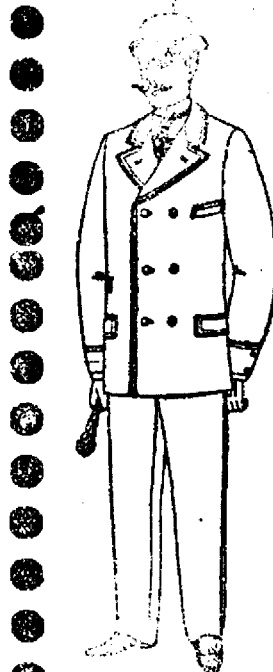
angol uri-szabó üzletet nyitottam,

hol legdivatosabb szabású uri ruhákat a legfinomabb szövetekből olcsó ár mellett készítek.

Allandó nagy raktár bel- és külföldi szövet ujdonságokból. Miután csak legnagyobb gyárosokkal állok szerződésben és készpénzrel vásárolok, úgy abban a helyzetben vagyok hogy már 60 kor.-tól kezdve szép és divatos öltönyt vagy felöltőt készítek.

Pontos kiszolgálás. Olcsó szabott árak részletfizetésre is. Szíves pártfogást kérve, ma-

radtam kitűnő tisztelettel 3857

Horváth Flórián uri-szabó.

EGÉSZSÉGES

4053

marad a gyomor,

ha legfőképpen az emésztés állandó, folytonos szabályosságára vigyázunk és el tudjuk kerülni a kellemetlen székrekedést. Van erre mód. Bevált és a leggondosabban válogatott és leghatásosabb gyógyfűvekből készített, étvágygerjesztő, emésztésregésztető és könnyű székélést okozó házi készítmény, a mely a rendellenesség következményeit, a táplálkozás hiányát, a hűlés és veszedelmes székrekedés és kísérő körülményeit, így például gyomorfájdalmat, lefagyódást, túlságos savkapzódást és a fájdalmas görcsöket nemcsak csillapítja, hanem eltörli. Ez Rosa doktor gyomor balzsama. Fragner B. gyógyszerészárától, Prágában.

FIGYELMEZTETÉS! A csomag minden részén látható a törvényes védjegy.

Főraktár:

FRAGNER B. os. és kir. udvari szállító
gyógyszerész, P R A G A. Kleinseile 203.
Nápoita postai szállító. Neruda-utca sarkán.

Egész üveg 2 K., félüveg 1 K.

Postán 1 kor. 50 fill. előre beküldése ellenében küld egy kis üveget, 2 K. 80 fill. ellenében nagy üveget, 4 kor. 70 fill. ellenében két nagy üveget, 8 kor. ellenében négy nagy üveget, 22 korona ellenében 14 nagy üveget küldök k ö r m e n t v e az osztrák magyar monarchia minden állomására.

Raktárak Magyarországon és Ausztriában minden gyógyszerárúban.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótlék

egy régióknak bizonyított házi készítmény, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult kőszvényeknél, — osztrák és meghűléseknek.

• Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt be-
vásárlásakor óvatosak legyünk és csak olyan eredeti
üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Árs üvegekben K.—80, K 1.40 és K 2.—
és ügyszólván minden gyógyszerárúban kapható. —
Főraktár: Török János gyógyszerésznél, Budapest.
Dr. Richter gyógyszerárú az „Arany országhoz”,
Prágában, Elisabethstrasse 5. sz.

3717

V. 2369/6. 1910. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíróság fenti számú végzése által Mesner Benő végrehajtató javára 512 kor. tőke és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 696 koronára becsült lovak, borjúk, és kukoricából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Alsó-Kamarás 17. sz. a. leendő eszközésére az 1910. évi november hó 15-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-
nel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vé telára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1910. október hó 13. napján.

Török Dénes,
bíróági végrehajtó.

4218

21878—21948—1910.

Hirdetmény.

Értesítjük a hatósági jeggyár-
nak t. bérliőit, hogy a beköveke-
zett hűvösebb időjárásra s a fo-
gyasztók számának tetemes csök-
kenésére való tekintettel, a jégnek

szállítását folyó évi
október 31-ével beszüntetjük.

A jeggyár azonban további in-
tézkedésig üzemben marad, an-
nak termelvénye tehát a gyárban
a közönségnek naponként d. e.
10 óráig, tovább is rendelkezé-
sére áll.

Arad, 1910. október hó 22-én.

A városi tanács.

Védjegy.

Jól jár, ha

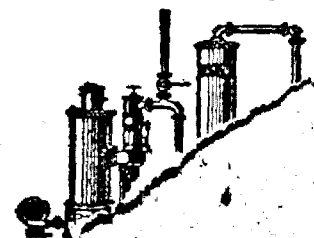
tudomásul vessz, hogy vajban utánozzák
a valódi
PALMA-KAUCSUK
cipősarok

mindenütt ismeretes, jellegzetes dobo-
zait. Az utánozott dobozokban természet-
esen csak közönséges gumisarkok van-
nak, jól teszi tehát, ha károsodását meg-
előzendő, a valódi Palma-kaucsuk-cí-
pősarok minden dobozában látható
védjegyre ügyel!

Védjegy.

SZABÓ ÉS TARS

Most Budapest, V. Báthory utca 22. szelőtt Gyár utca
egy faszén, kőszén, entrocit és bar-
lére alkalmas szivógáz telepeit.

nkat

kérjük

rlásaik-

ban ol-

isre hi-

edjenek

APRÓ HIRDETÉSEK.

Vasárnapok és ünnepnapok a hirdetés alatt levő számokra vonatkoznak.

Am apró hirdetésnek előre fizetendő.

Amennyiben minden szó egyszeri beírásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 5 fillér. — Családok kereset vagy családnak ajánlott apró hirdetés 20 máig 40 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetést levelezőlapok 30—40 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultá helyein.

Zálogházból

Kiváltott arany, ezüst- és gémánt-árakat vesz és elad **Farkas Streicher** Arad, Tököly-tér 1. 2974

„Titkár”

Levelére válasz sem most, sem máskor menni nem fog.

Xa cigarettázik

Használjon Progress szivarkahüvelyt. 100 drb. 26 fill. 1000 drb. K. 240. Egyedül kapható Ingusz I. és Fia könyv- és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16. és Weitzer János-utca. 1651

Játársia

festésre és égetésre új genréű fadizsműauk összes kellékekkel megérkeztek. Bajos újdságok megtekintésére érdeklőket szívesen látja vétel kötelezettsége nélkül. Krausz Paulin. Színházépület. Telefonszám 511. 671

Kasszinger-utca 5. szám

alatt egy 5 szobás, külön zárt folyosóval, mellékhelyiségekkel fürdőszobával, ellátott ur lak minden órában kiadó. Bővebbet ugyanott. 4042

Nőlen raktáros.

Valamely gazdaságban használható mesterséghez értő nőlen raktáros kerestetik gazdaságba, azonnali belépésre. Cim a kiadóhivatalban. 4000

Rum,

konyak, bor és egyéb üveg vignettkapathók Ingusz I. és Fia könyv és papírkereskedésében Arad, Andrassy-tér 16.

Ügyes

varróné házhoz ajánkozik helyben és vidékre. Cim a kiadó hivatalban. 4197

20 hektó lőel

kitűnő termésű barackai schiller bor eladó. Bővebbet Náder J. urnál Minorita-épület. 4188

Aki a Révai Nagy Lexikonát

megvenni óhajtja, attól átvesszem a már elavult Pallas Lexikont. A Révai Lexikont részletfizetésre is szállítom. — Vesszek legmagasabb árban egész könyvtárakat és hangjegyeket, 90,000 kötetes kölcsönkönyvtár és 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. üzleti könyvek gyári raktára. Kerpel Izsó könyv- és papírkereskedése, Aradon. 515

Fakereskedésem részére

jóírásu gyakorlókat vagy hivatalnokokat keresek. Németnyelv tudása feltétlen szükséges. Vass József Uj-Arad. 4084

Értesítés.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy november 1-től étkezémet Petőfi utca 6. számból, Erzsébet-körút 5. sz. házba helyeztem át, elfogadok abonenseket házban és házon kívül, szíves partfogást kértisztelettel Kohn Adolfné. Egy elegánsan butorozott utcai szoba kiadó. 4046

Vegyeskereskedés

konkurencia nélkül, korlátlan italméresi jog, trafikál nagy közsében házzal együtt eladó. Cim a kiadóban 4171

Keresek azonnali belépésre

három éves kis leányom mellé szolid intelligens leányt, ki a varrásban is jártassággal bír. Részletes ajánlatok fényképpel együtt küldendő be a lap kiadóhivatalába B. T. jelige alá t. 4186

Kiadó

Boros Béni-tér 6. szám alatti házban 2 lakás (esetleg raktárnak vagy üzlethelyiségnek) továbbá egy kert (rakterületnek.) Bővebbet a tulajdonosnál. Telefon 699. 4175

Házvezetői állást

esetleg mint kulcsárnő vagy gyermekek mellé elfogad közepkornú urinő jobb házaknál vagy plebánián, helyben úgy mint vidéken. A háztartás és a kézimunka minden nemében jártas, magyarul és németül beszél perfect. Bővebb felvilágosítás kapható Schwartz F. urnál Weitzer János-utca 2. szám, I. emelet, Minorita-palota. 4188

Keresek üzlethez

társat 6—8000 koronával „Jóvő” jelíge a kiadóhivatalba. 4172

Kisebbszerű

magán házat keresek megvételre kedvező fizetési feltételek mellett. Cim a kiadóban. 4157

Német kereskedelmi levelezés-

ben kellő jártassággal bíró levelező kerestetik. Ajánlatokat Perfekt jelige alatt a lap kiadóhivatala továbbít. 4079

Fajűrészelő motoraink-

kal bárki állandó lövedelmet biztosíthat magának. Beszeresethető Kovács Soma és Társainál. 6761

Kiadó.

Hasszinger-utca 5. számú házban 8 udvari szoba, zárt folyosó és mellékhelyiségekkel álló lakás vízvezetékekkel, minden órában kiadó. Értekezhetni naponta déli 12 órakor, vagy délután 5—6-ig Könyök-utca 6. sz., földszint ajtó 5. 4042

Eladó

egy 5 hónapos szép vizsla kölyök; Cim: Illés-u. 51/a. 4202

Egy jó karban levő

pedálos cimbalom eladó. Cim Nagyvárad-ut 12. Fűszer üzlet. 4208

2 szép szoba

butorozva, vagy anélkül kiadó azonnal Edelspacher-u. 3. sz. 4212

Zongora tanítást

elvállalok jutányos díjazás mellett. Cimem a kiadóban. 4205

Keresek

szépen butorozott külön bejárattal két ágyas szobát a főter vagy Szabadság-tér közelében. Ajánlatok árjegyzékkel H. R. jelígevel a kiadóba küldendő. 4199

Német magyar benne

kerestetik két fiúcska mellé ur családdhoz. Jelentkezni Frankl Cz. Arad, Szabadság tér 2. I. em. 4217

Eladó

egy üveg fal ajtóval, vas kályha csövekkel, egy mosdó szekrény s egyebek elköltözés miatt Kossuth-utca 49. sz. 4215

Földes házban

Deák Ferenc-utca egy szép üzlethelyiség berendezéssel kiadó. 4198

Kivatalnok és gyakorlókat

keres a North British and Mercantile Insurance Company és a „Berlini Victoria” aradi főügynöksége. Ajánlatok fenni címre (Szabadság-tér 18) intézendők. Szakmában jártasok előnyben részesülnek. 4212

Egy elegánsan

butorozott szoba központi fűtéssel, külön bejárattal a belvárosban kiadó, cim a kiadóhivatalban. 4211

Gyűzelem,

aki a főzésben teljes jártassággal bír és azt magára vállalja, 2 tagból álló családhoz felvétetik. Segítségére van szobaleány és házi-szolga. Bővebbet Holländer Sámuel birtokosnál Csermő. 4207

Gyors és gépirásban

jártas irodista azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 4205

Elegánsan butorozott

különbejárattal szoba hölgy, vagy ur részére azonnal kiadó. Weitzer János-utca 17. I. em. 21. 4224

Eladó száz háztelek.

Magyar áll. vasút fűtőház mellett elterülő Zimándi-utca és Almós-utca folytatását képező beltelkek, valamint Zsidótemető-utca kettő szám alatti

új utca nyitás

által nyert házhelyek, melyek a Zimándi-utcaá vezetnek, végül a Zsidótemető-utca hatszám felosztott területet eladók, a telkek parcellázva 150—200□-ól változó nagyságban. Értekezés délután

Sóltz Gyula. 2750

Arad, Zsidótemető utca 5.

Vörös bükk

Évi háromezer köbméter vörösbükk rönk szállítását akarja lekötni hosszabb időre közvetlen a termelőnél egy eisőrangú cég, a melynek az a szándéka, hogy Arad vidékén fűrészt és faiparvállalatot létesítsen. Szíves ajánlatokat „Arad vidék 86113. sz.” jelige alatt Schalek Henrik hirdetési irodájába kérünk. Bécs, I. Wollzeile 11. 6877

Ügyes kereskedő

ajánkozik nagyobb angro

bor- és pálinkakereskedésbe

saját lóval és szekérrel

mint kihordó

és üzletszerző.

Elhívásra megjelenik. Cim a kiadóban. 4194

**Tanulóányok
nyomdánkban
felvétetnek.**

Női

divat szalont nyitottam

Aradon, a Szabadság-tér 9.
szám alatt.

A legkényesebb igényeket is
kielégítő

**varró- és szabászati
műtermemet** a tisztelt hölgy
közönség be-
cses figyelmébe ajánlva 4214

maradtam kitűnő tisztelettel

Bozsidár Leposzáva.

Uj fafűrészelési vállalat.

A fűtési idény beálltával értesít-
jük a n. é. közönséget, hogy Beth-
len uica 22. szám alatt motorhajtásu
fafűrészelő telepet létesítettünk. El-
vállalunk már 1 őlől kezdve háznál
mindennemű fafűrészelést, esetleg
apritást is a leggyorsabb kivitel-
ben. Árak: 1 ől 3 vágásban 3 kor.,
4 vágással 3 korona 80 fillér. Szi-
ves megrendeléseket kérünk ki-
váló tisztelettel 4203

Frankl és Veres.

UJ ÜZLET ARADON.

November elsején Andrassy-tér 20. szám alatt a Központi
szálloda mellett

Ékszerész és órászületet nyitottam.

Dus raktárt tartok: drágakő, arany és ezüst ékszerekben,
arany ezüst és acél óra különlegességekben, továbbá ezüst és
prima china ezüst tárgyakban, úgy hogy a legkényesebb ízlésnek is
teljes mértékben megfelelhettek.

JAVITÓMŰHELYEMBEN

mindennemű szakbavágó munkák, óra és ékszerjavítás, továbbá átalá-
kítások a legnagyobb szakavatottsággal jó jótállás mellett végeztek.

Mint üzletembernek és iparosnak elveim:

4135

Szoliditás, olcsóság és megbízhatóság

úgy árak mint a végzett munka tekintetében, a miről remélhetőleg módom
lesz meggyőzni a tisztelt közönséget. — Tisztelettel

FELLNER SAMU,
órász és ékszerész.

Utolsó hét. Magy. kir. szab. osztálysor-játék

Az 1910. november 17. és 18-án kezdődő

XXVII. I. osztályának sorsjáték

huzására szóló sorsjegyek nálam már kaphatók.

Az eredeti árak a következők:

$\frac{1}{1}$ sorsjegy	12.— korona	$\frac{1}{4}$ " 3.— korona
$\frac{1}{2}$ " 6.— " "	$\frac{1}{8}$ " 150 "	

Sorsjegyek dus számválasztékban kaphatók, többek
közt a következő számok

99351	99358	99364	99375	11956	11975	36051
$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{4}{4}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$
	36060	36051	55801	55810	55824	
	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	$\frac{8}{8}$	

Az 1903. július 15-én eszközölt hu-
zás alkalmával az általam eladott

86051. szám tizenötezer

koronát, az 1905. évi április hó 15 én esz-
közölt huzás alkalmával az általam eladott

36053. szám ötezer koronát és az 1906. évi
február hó 14-én eszközölt huzás alkalmával az ál-
talam eladott **99354. szám tízezer** koronát
nyert. Ezeken kívül számos 2000, 1000 és 500
kor. nyereményeket fizettem ki.

Előlegek sorsjegyek és értékpapírokra. Sorsjegyek és
állampapírok, valamint idegen bankjegyek, arany- és ezüst-
pénzek vétele és eladása. Szelvények beváltása.

WALLFISCH ÁRMIN

bank- és váltóüzlete Aradon. 3916

Alapított 1875. évben. Helybeli és megyei telefonszám 129.
Vidéki megrendelések pontosan eszközö tettek.

RADÓGYULA

uj női divatáruháza

Andrassy-tér és Weitzer János-u. sarkán

Az új áruház cikkei:

Női felöltők

Leány- és gyermekfelöltők

Női divat costumök

Női bundák

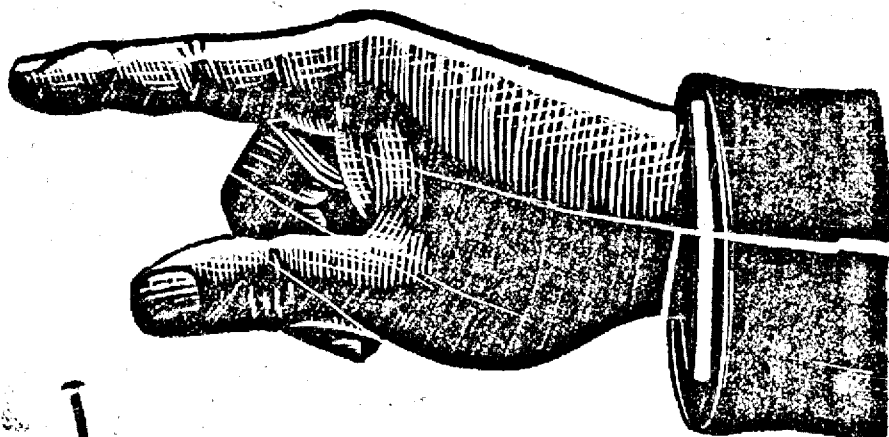
Szörme különlegességek

Gyermek ruhák

Női blousok

Pongyolák

Jupponok

3651

Szabott árak!

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.

Külön mértékosztály.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festékgyárak festékével.